

Téeríi dalaana Kúnsée

Téeríi bee daa téerée dǎbúu bíníyú Bíibēlē rē, te ri wonuu « Téeríi dalaana ». Yee tah dī na wonuu dǎaha ra nék bití dī won sun fi dalaani ēldúnē a iña saku filiḅ dǎ bēeb (1.1-27).

Téerée wonte sun fi dee kola' Koope pañi yee húmú nufi ra te daa ri bití dī cǎgíd' goomali bēewí dī ay waa barkel. Di ay ñee'ee séttí Abraham na, dī barkel wa (22.18). Yii baa daa tah, kola' ri sagi sun-Koo a feey fa ra, dī sak ow yaal a ow beleb, nda wa keñ tali wa baatoh, wa líifid feey fa teeḅa' ndami (1.28).

Wa fi bēewí ana ya dǎbúu saku ra nék ñeyuy yee won wa Koope ra, tahte keeñ Koope haayte wa níi líkké wē hēbísí. Filoon fi bee baatuu bēewí yaa ra, Koope otte bití bēewē pesuu pagad' bos feey fa, wa na pagantuu iñi bosse, dī yeñce wa mulii mbēnē mē muuyilte wa bēeb níi tas Nowe a bēy faami (7.1-24). Bee gétē' iñyaa bēeb rē, i kíil caak filoon fe, bēewē baatuutee caak feey fa. Bi deef dī húmú maañcee tíb nufi nay ri waa sēmlée, dī wonte a Abraham, dī fi Abraham tíkēy nē un, ñeete woni (12.1-9). Di dala' cǎgíd' goomali bēewēe ké rí dī tansid' wa afi ra dǎaha keñilte wa, wa coosaanuute Abraham na : Abraham límpé Isaak, Isaak límpé Yakop, Yakop límpé koy sabboo a koy ana, daa wa yee fí yúhté bití talli sabboo a ana ya Israyel dúhúu waa na ra (49.3-28). Daa wa bēy Israyel, yee yípú faammi wa feey fa húmú gap Koope Abraham ra.

Bëyí fí jaŋi téeríi bee bééɓ ay ot biti Koope na yeddeh bëyí gémpé dīi na ti Abraham nen. 'Di ñeya' dī fi Abraham na barkelte bëewë feey fa bééɓ.

Sagi ëldúnë

¹ Dalaana, Koope sakke sun a feey.

² Feey fa húmú holon, gëe', gëfën, dëlëey a muluɓ : ow yéeh dee man dī ra ; ñúusë húunté yaaha bééɓ ; ngilaaw mi Koope ladte sun fi mulaa, na pay na ac.

³ Tígí daaha, Koope wonil tih : « Niiña hena ! » Niiña hente.

⁴ Koope otte biti niiña yii wunte, dī bísëlsë'té niiña a ñúusë.

⁵ Koope dëekë'té niiña « na' », dëekë'té ñúusë « elek ». Fíniin lahte, baaba acce* : baa daa bisa dëɓ dë.

⁶ Koope wonil tih : « Hanndal gaan lahan ndín, bísëlsë' mulaa ana. »

⁷ Koope sakke hanndal ka, bísëlsë'té mulaa paa' feey a yee paa' sun ra. Baa laha'te dah.

⁸ Koope dëekë'té hanndal ka « sun-Koo ». Fíniin lahte, baaba acce : baa daa bisi ana fa.

⁹ Koope wonil tih : « Mulaa paa' feey ra négirëen íláy yínë ndín, feey fa hen dandaŋ. » Yaa laha'te dah.

¹⁰ Koope dëekë'té tígí dandaŋa « feey », dëekë'té mulaa négirë' rë « kísí » ; te dī otte biti baa yii wunte.

* **1:5 1.5** *fíniin lahte, baaba acce* : Ébrë hom ola' bis múlgús daaha.

¹¹ Koope wonil tih : « Feey fa henan hilil : lah gaaw fi na d'úhíd tisoḥ ki a heetti kilikki na lím, bina-bina bééḥ a tisoḥ ki. » Yaa laha'te ḏah.

¹² Feey fa hente hilil. Heetti gaawa ya, bina-bina bééḥ a tisoḥ ki ; heetti kilikka na lím rē, bina-bina bééḥ a tisoḥ ki. Koope otte bití baa yii wunte.

¹³ Fíníin lahte, ḥaaba acce : baa daa bisi éeyē fē.

¹⁴ Koope wonil tih : « Sun lahan i yin nīñlaa ndín, bísēlsē' na'a a elga ; na wa teeḥa' bissi feetta, bissi kayya a kíillē ;

¹⁵ wa homun sun ndín, hawaane feey fa ! » Baa laha'te ḏah.

¹⁶ Koope saka' iñi nīññi gaanni ana ya ḏah : bee lukki gaan ra, na'a, laha' bisa bití Koo yíil ; bee lukki yin ra, céyín fē, laha' elga. Di ḥaatte sakke hulla ḥal.

¹⁷ Koope tíkké wē sun, nīñlii feey fa,

¹⁸ wa laha' na'a a elga, bísēlsē' nīña a ñúusē. Koope otte bití baa yii wunte.

¹⁹ Fíníin lahte, ḥaaba acce : baa daa bisi iniil fa.

²⁰ Koope wonil tih : « Mulaa líifēn a iñi na pes níi woye, te yakka púde hanndal ki sun a feey. »

²¹ Koope sakke heetti rabbi gaanna kísí fē, yii na woy filiḥ muluḥ bééḥ, a yakka sun bééḥ. Koope otte bití baa yii wunte.

²² Koope barkelte wa won tih : « Kéñí, ḏon ḥaatoh, ḏon líifíd mulaa kísí fē te yakka ḥaatoh feey fa. »

²³ Fíníin lahte, ḥaaba acce : baa daa bisi iip fa.

²⁴ Koope wonil tih : « Feey fa lahan heetti rabba bééḥ : yee faamma, yee luufa a rabbi

yutuudɗa bééb. » Yaa laha'te ɗah.

²⁵ Koope saka' heetti raɓɓa bééb ɗaaha : yee luufa, yee faamma a raɓɓi yutuudɗa bééb. Te Koope otte biti yii baa wunte.

²⁶ Koope wonil tih : « Yen sak ow, ɗi man ti di madu yen nen ! Di ílífën jénnë kısı fë, yakka sun, raɓɓa faamma a raɓɓi yutuudɗa a feey fa bééb. »

²⁷ Koope sakke ow ti di man ɗi fi Koope nen.

Di man ɗi fi Koope, ɗi saka' ow ɗaaha.

Di sak ow yaal a ow beleb.

²⁸ Koope na an waa barkel, won wa tih : « Kéńí, ɗon ɓaatoh, ɗon líífid feey fa ; ílífi jénnë kısı fë, yakka sun, a raɓɓa na tilú feey fa ra bééb. »

²⁹ Koope ɓaatte won tih : « Ělí ! Gaaw fi na ɗúhíd tish ki feey fa bééb, a kilki na lím koy ki na ɗúhíd tish ki bééb, mi onte ron wa bééb pesaa.

³⁰ Te raɓɓa feey fa, yakka sun a yii na pes feey fa bééb, mi onte wa gaaw fi hilila pesaa ɓal. » Baa laha'te ɗaaha.

³¹ Koope otte biti iña paɗ ri ra bééb wunte níi wun. Fíníin lahte, ɓaaba acce : baa daa bisi pëenë fë.

2

¹ Sagi sun a feey, a yii hom na bééb lúsë'té ɗah.

² Lúsdë' Koo légéyí rë, bisi paana fa, ɗi hílsëhté. Bisi paana fa, Koope hílsë' légéyée ké rí saka' ri bééb rë në.

³ Koope barkelte bisi paana fa, haba'te ri bisi, di biti ɗi hílsë' légéyée ké rí saka' ri bééb rë në.

⁴ Baa daa naabii sagi sun a feey.

Naabii dalaani pesa

Húmú saka' Koo-Yahwee sun a feey bín fë rë,
⁵ ðeef tal kilik yínë sah húmúy luufa, te gaawa paalay na, di bití Koo-Yahwee húmú dalay toß, te ow húmú lahay níí líné feey fa.

⁶ Ndaa lahte culi mulii ðofohte, na hilsid feey fa béeb.

⁷ Tígí daaha, Koo-Yahwee beb na feey fa, yugusa'te ow, fúlílté nunji ñínë, bekke ri coonaa, ðí hente bëyí në pes.

⁸ Koo-Yahwee saampe meey Eden di púlëen na', yíppé në kilik, tíkké në bëe' ðí yugus ri ra.

⁹ Koo-Yahwee paalidte sun fi feey fa heetti kilikki wunte yeel, te koyya neßpe ñam. Di yíppé leelii meeya, kilka na ona' pes, a bee na teeßa' yin wun a yin bos ra.

¹⁰ Eden lahte laahi gaani hütë' hütëe, daa ri na hilsid meeya. Daaha, laaha salte iniil.

¹¹ Sali yínëe hínú Pison. Daa ri wër gini Hawilaa béeb, bee feey fa laha' úris rë.

¹² Gini baa laha' úris kah-kah, lahte kilikki na yugusuu yin heeñlaa ðal a la'a kofeel ot, na wonuu ëníksë rë.

¹³ Sali ana fa wër gini Kús rë, hínú Gihon.

¹⁴ Sali éeyë fë hínú Tíigër ; daa ri bee na hüt, paa' Asuur púlëen na' ra. Sali iniil fa hínú Efarat.

¹⁵ Koo-Yahwee húmú tík bëe' meeya Eden, nda ri mín ríí lín ndín, yugus ri.

¹⁶ Di antee won bëe' unni yeh : « Fu mín nëe ñam koyyi kilikka meeya béeb di neba' ro,

¹⁷ níí tasse koy kilka na teeßa' yin wun a yin bos ra ; yiin ñaman fu na ra, lah yúhé bití fay húl. »

18 Koo-Yahwee won nufi tih : « Daay wuneh ow na, kon may sak bëyí mada' a ri ndín, habra' ri. »

19 Koo-Yahwee beɓ feey, yugusa'te rabba feey fa a yakka sun, antee waa kúɗ fíi bëe', nda bëe' saamid' wa tii ndín, bina-bina béeb beɓ tiya nay rii yere bëe' rë.

20 Kon bëe' saamidte rabba faamma, yee luufa a yakka sun béeb tii ; ndaa ri olay bëyí mada' a ri ndín, habra' ri.

21 Tígí daaha, Koo-Yahwee bekke bëe' nee'i misikke ; filiɓ nee'a, Koope nissé laf yínë araal bëe', wëegísídté tígë nísë' rí lafa ra dee húmú man ri ra nen.

22 Koo-Yahwee antee beɓ lafi baaha yugusa'te beleɓ, kompe ri bëe'.

23 Ola' bëe' belaa, dī won tih :
« Waali yíní beh,
bee yuhi faan so' kan a ñif mi so' !
Di ay wonuu ow beleɓ,
ndah biti dī beyuu bëe' nē* . »

24 Yii baa daa tah ow yaal ay bísëh a boffi a yaafi, pokoh beleɓi na, wa hen yínë.

25 Bëe' a beleɓi húmú faan holon, ndaa sopanta' húmú lahay hanndal ki wa.

3

Lígí bëe' a beleɓi meeya Eden

1 Bín fë, deef gon daa húmú lukki lah nuf di rabba luufa sak Koo-Yahwee ra béeb ; dī acce

* **2:23 2.23** ndah biti dī beyuu bëe' nē : Di ébrë, di na wonuu ow yaal (is) a di na wonuu ow beleɓ (isë), na samuu man.

won belaa tih : « Koope wonte ron kah-kah biti
 don banuy naa ñam koy kilikka meeya bééɓ ë ?
 »

² Belaa tahte won gon fa tih : « Fun mínú nēe
 ñam koyyi kilikka meeya bééɓ,

³ ndaa koyyi tal kilka hom leelii meeya ra,
 Koope won fun na tih : “Ngënë ñēmí nē te ngënë
 lébí nē sah, toñeh húl ay ron naa deefe.” »

⁴ Tígí daaha, gon fa tahte won belaa tih : « Èe-
 èe', daa neh, don ii húl !

⁵ Koope yúh yúhë biti kut don ñam na raa, don
 ay yeele ndín, don mada' a ri di yúhsë' yin wun
 a yin bos. »

⁶ Tígí daaha, belaa otte biti koy kilka neɓpe
 yeel, te wadtee dok, te beka' ow biti fu ñam na
 raa, afu ay kúnsëh, fu yúh bééɓ nen. Belaa
 sakke na koy kilka, ñampe. Bi bani yaala daa
 húmú, di yedte ri na, yaala ñampe bal.

⁷ Ñamuu wa na, affi wa yíppée kúnsëh, wa
 olute biti wa homu faan holon. Tígí daaha,
 wa beyute i saaf fíigë*, tapalsuute ndíimú,
 haamuute.

⁸ Gílíyë' Koo sos-na'in, wa keluu yodadi Yah-
 wee na tiléesëh meeya, wa múkëyúté, dapuute
 filiɓ kilikka.

⁹ Ndaa Koo-Yahwee dëekídté bëyí yaala,
 meelte ri won tih : « Fu di deh ? »

¹⁰ Bëe' tahte won tih : « Mi keloh yodadu
 meeya, te biti mi hom faan holon, mantee neeh,
 mi dapohte. »

* 3:7 3.7 fíigë : tal kilki mada' a tal een.

11 Koope won dī tih : « Fu yúhë' biti fu hom faan holon díh ? Fu ñampe na koy kilka kadda' mi ro ra woo ? »

12 'Bëe' tahte won tih : « 'Belaa kom fu so' ra daa on so' na koy kilka, mi ñampe. »

13 Koo-Yahwee won belaa tih : « Haala' yi níi fu na paŋ yii bah ? » 'Belaa tahte won tih : « Goŋ fa daa nofa' so' níi mi ñampe na. »

14 Tígí daaha, Koo-Yahwee won goŋ fa tih :
« Fu alkohte filiḡ rabḡa luufa a yee faamma béeb af yee paŋ fu baa ra.

Fu yahti tíl rëe, fay fasee fasoo,
te pesu béeb fay ŋaare feey.

15 May yah hanndal ki doni belaa,
a hanndal ki talu a tali.
Tali ay poo afu,
te fay rií doḡ púgúlúḡ. »

16 Koope antee yíssëh belaa na won dī tih :
« May paŋ níi fu mok lool biti fu hen loo,
te fu yahti lah koy raa, ay misik níi misik.
Fay fahee leḡohi yaalu, te ri nay roo ílífé. »

17 'Di míllë' bëyí yaala na, won dī tih : « Fu ñeete woni beleḡu níi fu ñampe na koy kilka kadda' mi ro ra neh a ?
Dala'te woteh, feey fa lenne
af yee paŋ fu ra.

Yee tas fíi rë, fay mok
balaa fu d'úhíd në yii nay fuu ñame.

18 Feey fa ay roo paalid tal yélúp a ñobitaan,
te fay pesee íña na línú meeyya ra.

19 Fay pesee opa'u
níi bín nimilaa fu feey fa yugusuu fu ra,
ndée fu yugusuu a feey,

te fay wëegís fu henaat feey. »

²⁰ Bëe' hínú Aadama. Di yedte belebi tii Aawa (daa ri : pes), biti daa ri ciffi bëyí në pes bëeë.

²¹ Koo-Yahwee yugusidte Aadama a belebi búuë hun, bekke wa,

²² antee won nufi tih : « Ole ! Ow mada'te a yen leegi, di yúhsë' yin wun a yin bos. Kon dī banay yeril ya'i nū ri sake na koy kilka na ona' pes ra ; dī banay naa ñam, toñeh dī ay pese faraah. »

²³ Tígí daaha, Koo-Yahwee antee dúhíd' bëe' a belebi meeya Eden, wa saañ líné feey fa húmú yugusuu wa ra.

²⁴ Filoon fi bee líkë' rí wë meeya ra, Koo-Yahwee beëpe i sérúbím†, tíkké wë ílí meeya Eden, di púlëen na'. Wa habu jépíllí na ñah kii, na fililoh hatinna bëeë. Daa wa na wohu waala saañ kilka na ona' pes ra.

4

Naabii Kayeŋ a Abeel

¹ Hompe nūi, Aadama ñéerë'té a belebi Aawa, belaa pokke loo, lahte Kayeŋ. Aawa won tígí daaha tih : « Koo-Yahwee onte so' nūi mi lahte koy yaal*. »

² Aawa lahilte koy yaal kay, Abeel, ñéedí Kayeŋ. Abeel hente nūrëh, Kayeŋ hente línëh.

³ Lahte bis, Kayeŋ beëpe na iña lín rí rë, kompe wa Yahwee sarah.

† **3:24 3:24 sérúbím** : Wa i yin ti malaaka mbée raëbi lahuu kanam ow a paë, te homuu fii Koo. Saame Esekiyel 10.1-22.

* **4:1 4.1 mi lahte koy yaal** : Kayeŋ mëllúu a « kana » di ébrë ; « kana » daa ri : lah mbée lím.

⁴ Di fi Abeel beɓ na harra dɛ́búu límú yubi ra, kompe Yahwee yee lukuu wun faan ra sarah. Yee paŋ Abeel ra neba'te Yahwee,

⁵ ndaa ri yeelay Kayeŋ a iña kúɗ dī sarah ra sah. Yii baa tahte Kayeŋ neeɓpe níi doffe búkí.

⁶ Yahwee won dī tih : « Fu neeɓ yih ? Fu dof búk yi deeha ? »

⁷ Fu paŋ yin wun raa, fay béyíɗ afu. Henay bah, bakaada aa lakohte ílɪ faamu ra aa ti gúmú nen, nufa aa doo na, ndaa page níi fu ílɪf rí. »

⁸ Hompe níi, Kayeŋ wonte Abeel i un†. Homuu wa meeyyin ra, Kayeŋ yejohte Abeel ñéedí nē, bëempé rí.

⁹ Filoon fi baaha, Yahwee won Kayeŋ tih : « Koy-yaafu Abeel di deɓ ? » Di tahte won tih : « Mi yúhē ? Daa mi níidí woo ? »

¹⁰ Koope tahte won dī tih : « Fu paga' yii baa díh ? Fonji ñif mi koy-yaafu kola' feey níi lahte soo na, na dëekë' yíllíɗ.

¹¹ Dala'te woteh, fu alkohte, te fu líkúté feey fa keena' ñif mi koy-yaafee ke ro bëem fú rē.

¹² Wuti fu lín rí níi lín rēe, fii naa dúhríl yin. Fu ac wëndëŋ, fu mbale feey fa. »

¹³ Kayeŋ won Yahwee tih : « Daana tík fú sē' rē bítte sun fi so' níi bít.

¹⁴ Ole ! Fu líkké sē' feey fa looɓ ra níi may roo wuloh ndín, mi mbale feey fa níi bëyí funi teya' raa bëem sē'. »

¹⁵ Ndaa Yahwee won dī tih : « Ngana néekíñē ! Ow bëem dē rēe, fay yíllírú waal paana. »

† 4:8 4:8 i un : Bëewë húmú ñeyaatu unni yee bín fē wora'i wa bëewë rē, lahte na yi húmú bíníyú : Yen saañ meey.

Kola'te bah, Yahwee tînnendë'té Kayeŋ a yii fi yúhté bití bëyí ßani teya' bëéß, nufa taseh hawi húl.

¹⁶ Kayeŋ kolohte dah, saaŋce hompe gini Not‡, paa' Eden púlëen na' ra, wulohte Yahwee.

Bëy tali Kayeŋ

¹⁷ Kayeŋ ñéerë'té a ßeleßi, ßelaa pokke loo, lahte Henok. Kayeŋ antee yíp gin-taah, yedte gina tii koohi, Henok.

¹⁸ Henok daa boffi Irat, Irat límpé Mehuyayel, Mehuyayel límpé Metusayel, Metusayel límpé Lemek.

¹⁹ Lemek koodte ßeleß ana : ßelii gaana hínú Aada, yutuuda hínú Silla.

²⁰ Aada límpé Yabal. Yabal daa ciffi bëewë dékú taanta§ te kúruu i yup ra.

²¹ Ñéedí yaal hínú Yubal ; daa ri ciffi bëewë na típú koraa, na fiisu kiis ra bëéß.

²² Di fi Silla ßal, límpé Tubal-Kayeŋ ; daa ri bëe' në húmú tíß përem a tiin ra. Koy-yaafi Tubal-Kayeŋ ßeleß hínú Naama.

²³ Lemek won ßeleßbi tih :
« Aada a Silla, síkíríi së' ;
don fi ßeleßbi so' kélíi woni so' mi Lemek :
af gaañoh tahte mi bëempé ow yaal,
mi bëempé kúkëy yaal af ñaasoh.

²⁴ Kayeŋ yíllíruu waal paana raa,
Lemek ay yíllíruu waal sabay paana a waal
paana (77). »

Límí Set

‡ **4:16 4:16** Not : Tii Not daa ri : mbal. § **4:20 4:20** taanta :
Di dúdí poonuu hun bín fë.

²⁵ Aadama ñéerílté a belebi, wa lahute koy yaal kay, belaa yedte ri tii Set antee won tih : « Koope onte so' koy yaal kay tígí Abeel fa Kayen bëem dí rë. »

²⁶ 'Di fi Set lahte koy yaal bal, yedte ri tii Enos.

Kola' baaha, bëewë daluu jaamiyoh Koope na, na ñee'uu ri tiyi, na dëekúu rí Yahwee.

5

Tii yi yíkëe yí faamma nîi Nowe na

¹⁻² Saka' Koope ow ra, dí yugusa' ri ti di man dí fi Koope nen. 'Di sak ow yaal a ow beleb, barkelte wa, yedte wa tii ow yiin saku wa ra.

Yee daa tii yi bëy faam Aadama.

³ Laha' Aadama kíil tíméer a kíil sabay éeyë (130) rë, dí lahte koy ki yaali manna'te a ri, ti di man dí nen ; dí yedte ri tii Set.

⁴ Filoon fi límí Set, Aadama pesse kíil tíméer peeye (800) ; dí lahte na i koy kay.

⁵ Pesi Aadama béeb hente kíil tíméer payniil a kíil sabay éeyë (930), dí na anti húl.

⁶ Laha' Set kíil tíméer a kíil iip (105) ra, dí límpé Enos.

⁷ Filoon fi límí Enos, Set pesse kíil tíméer peeye a kíil paana (807) ; dí lahte na i koy kay.

⁸ Pesi Set béeb hente kíil tíméer payniil a kíil sabboo a kíil ana (912), dí na anti húl.

⁹ Laha' Enos kíil sabay payniil (90) ra, dí límpé Kenan.

¹⁰ Filoon fi límí Kenan, Enos pesse kíil tíméer peeye a kíil sabboo a kíil iip (815) ; dí lahte na i koy kay.

¹¹ Pesi Enos béeb hente kíil tímээр payniil a kíil iip (905), dī na anti húl.

¹² Laha' Kenan kíil sabay paana ra (70), dī límpé Mahaleyel.

¹³ Filoon fi límí Mahaleyel, Kenan pesse kíil tímээр peeye a kíil sabay iniil (840) ; dī lahte na i koy kay.

¹⁴ Pesi Kenan béeb hente kíil tímээр payniil a kíil sabboo (910), dī na anti húl.

¹⁵ Laha' Mahaleyel kíil sabay pēenē a kíil iip (65) ra, dī límpé Yeret.

¹⁶ Filoon fi límí Yeret, Mahaleyel pesse kíil tímээр peeye a kíil sabay éeyē (830) ; dī lahte na i koy kay.

¹⁷ Pesi Mahaleyel béeb hente kíil tímээр peeye a kíil sabay payniil a kíil iip (895), dī na anti húl.

¹⁸ Laha' Yeret kíil tímээр a kíil sabay pēenē a kíil ana (162) ra, dī límpé Henok.

¹⁹ Filoon fi límí Henok, Yeret pesse kíil tímээр peeye (800) ; dī lahte na i koy kay.

²⁰ Pesi Yeret béeb hente kíil tímээр payniil a kíil sabay pēenē a kíil ana (962), dī na anti húl.

²¹ Laha' Henok kíil sabay pēenē a kíil iip (65) ra, dī límpé Matusalem.

²² Filoon fi límí Matusalem, Henok ñээрэ'té a Koope kíil tímээр éeyē (300) ; dī lahte na i koy kay.

²³ Pesi Henok béeb hente kíil tímээр éeyē a kíil sabay pēenē a kíil iip (365).

²⁴ Henok ñээрэ' a Koope níi, dī olliluy, bi beβ ri Koo kúdté rí hēbísí.

²⁵ Laha' Matusalem kíil tímээр a kíil sabay peeye a kíil paana (187) ra, dī límpé Lemek.

²⁶ Filoon fi límí Lemek, Matusalem pesse kíil tíméer paana a kíil sabay peeye a kíil ana (782) ; dī lahte na i koy kay.

²⁷ Pesi Matusalem béeḅ hente kíil tíméer payniil a kíil sabay pēenē a kíil payniil (969), dī na anti húl.

²⁸ Laha' Lemek kíil tíméer a kíil sabay peeye a kíil ana (182) ra, dī lahte koy yaal,

²⁹ yedte ri tii Nowe, na anti won tih : « Kúkëyí bee ay yen hílíp légéyí yen a coono fa tíkëh sun fi yen af feey fa lec Koo-Yahwee bee ra. »

³⁰ Filoon fi límí Nowe, Lemek pesse kíil tíméer iip a kíil sabay payniil a kíil iip (595) ; dī lahte na i koy kay.

³¹ Pesi Lemek béeḅ hente kíil tíméer paana a kíil sabay paana a kíil paana (777), dī na anti húl.

³² Laha' Nowe kíil tíméer iip (500) ra, dī lahte koy yaal éeyë : Sem, Haam a Yafet.

6

Iñā koma' mbēnē mē rē

¹ Daluu bēewē baatoh feey fa nūi wa lahute i koy beleb ra,

² bēy sun olute biti tunjki cafayya ḍamute nūi ḍam, wa yeeluutee naa beḅ beleb.

³ Tígí daaha, Koo-Yahwee won nufi tih : « Bakaadḍi ow tahte nūi mii yeris coonaa fa yed mi ri ra, tas ḍii na faraah ; ndée dī bo' faan kut, te yee tas fīi rē, pesi ii luklil kíil tíméer a kíil sabay ana (120). »

⁴ Bín fē, ḍeef i ow gaan, jimbēṅ sun, húmú feey fa, te wa húmú lísú nē, na beyu bēy sun tunjki

cafayya feey fa beleb nūi wa lahute i koy ra. Daa wa yaal jammaarree kīlē lahute tii nūi rē*.

⁵ Ola' Yahwee biti pagaddi bossa bëewë nē baatohte feey fa, te faraaah nuffi wa yeja' wa yin bos kut ra,

⁶ keeña dūmpé nūi rí réeccíyēhté yee saka' ri ow ra.

⁷ Di antee won nufi tih : « May hap bëewë sak mi feey fa ra béeb húl nūi wa dūm ces ; may waa hap, mi hap rabbi gaanna a yutuudfa, mi hap yakka. Mi réeccíyēhté yee saka' mi wa ra. »

⁸ Ndaa keeñ Yahwee sosse Nowe na.

Gaali Nowe

⁹⁻¹⁰ Bee daa naabii Nowe. Di húmú laha' koy yaal éeyë : Sem, Haam a Yafet. Di filiḅ bëewë wa húmú boku pes bín fē rē, Nowe kut daa húmú júḅ nē, lante pagad te ñéerē'té a Koope.

¹¹ Ndaa Koope otte biti pagaddi bëewí kayya yahte feey fa : bëewë feey fa húmú caakute capa' a hawanta' filiḅ fi wa.

¹² Kon olsa' Koope feey fa ra, di otte biti ëldúnë yahte, af biti tīlédí bëewë ñeyay waal.

¹³ Koope won Nowe tígí daaha tih : « Mi canke biti may dūmlē' a bëewë béeb. Pagaddi wa tahte nūi feey fa liiffé capa' a hawanta' ; may waa hap béeb húl, mi muuyil feey fa.

¹⁴ Yugusire doni bëy faamu gaal gaan ; lah yugusee ri a kilki maante, fu saam i las filiḅ, fu leef filiḅ fi gaala a fēel fē béeb godoroŋ.

* **6:4 6.4** Lahte bëewí habuu ri deh : *Jamanii baaha deef i ow gaan jimbëŋ húmú feey fa. Mani wa húmú tasute na nūi filoon fe sah...*

¹⁵ Lah téyíree rí dēh : utaa ka lah hena jaak tímээр a jaak sabay iip (150), haggaa ka hen jaak sabay ana a jaak iip (25), caggaa ka hen jaak sabboo a jaak iip (15).

¹⁶ Lah saamdē ri taal. Hanndal ki taala a búk gaala, lah hena genwal jaak. Lah saamdē ri íl fu pēe'íd dī hatin, fu lecsa' ri faam éeyē : yínē paa' feey, bee ñee na ra tíkēh sun fi, bee mǐllē' rē paa' sun.

¹⁷ « So' mi bee nék, may yeñ mbēnē mí gaante, hap yii na pes bēeb húl. Yii hom sun fi feey fa bēeb, ay húl.

¹⁸ Ndaa mi pokke hanndal ki yen biti fay múc. Lah haale gaala, dōni belebu a koyyu a belebbi wa.

¹⁹ Lah bekaalee bal heedi yii na pes bēeb ana-ana, yaal a beleb, dōni wa bok dōn múc.

²⁰ Yaal yínē a beleb yínē di heetti rabba bēeb : yakka, rabbi gaanna a yutuudfa bēeb ay ac ñēerē' a ro, nda wa mín múc.

²¹ Te dō fi beh, saame di yii na ñamu bēeb fu gad, hen pesii dōni wa. »

²² Nowe paga'te iñyaa dāh. Di paga' wa dēe túuyē' rí Koope ra.

7

Haali Nowe gaala

¹ Koo-Yahwee antee won Nowe tih : « Haale gaala dōni bēy faamu, ndée mi otte biti filiḡ bēewē dōni wa na pesu wote ra bēeb, dōni afu kut daa júbú nē.

² Heetti rabba wun hawid* ra béeḅ, lah kúreelée nē yaal paana a beleḅ paana. Ndaa heetti rabba wúnih hawid ra, lah kúreelée bina-bina waa na béeḅ ana kut, yaal a beleḅ.

³ Yii lenke heetti yakka ḅal, lah kúreelée nē yaal paana a beleḅ paana, nda tisoḅ ki wa mín tas faraah feey fa.

⁴ Ndée yiin nimila bisi bee ra, may yíin muluḅ feey fa na' a elek, ii léciḁ níi hen waal sabay iniil ; yii mi sakke ri te na pes feey fa béeḅ, may rii hap húl. »

⁵ Nowe paṅke iña túuy rí Yahwee ra béeḅ.

⁶ Nowe húmú laha' kíil tímээр пөөнө (600) na cép mbënë mē feey fa ra.

⁷ Nowe a beleḅi, koyyi a beleḅḅi wa haalute gaala, nda wa mín múc mbënë mē.

⁸ Rabba wunu hawid a yee wúnih rē, yakka a rabbi yutuudḁa na pesu feey fa ra béeḅ

⁹ ayuute Nowe na ana-ana, yaal a beleḅ, wa haalute gaala ti ḁee húmú túuyē' rí Koope ra nen.

¹⁰ Nimila' bisa ra, mulii mbënë mē tiilte, dalte húuní feey fa.

¹¹ Kíilí tímээр пөөнө (600) fí pesi Nowe, bisi sabboo a paana fa di céyín fí ana fa, bisi baaha, culli mulaa keeñ feey béeḅ ḁofohte, illí mulaa sun kúnsēhté gëyéet.

¹² Mulaa na yíidēh feey fa ; na' a elek, toba ii léciḁ níi hen waal sabay iniil (40).

* **7:2 7.2 wun hawid** : Saka' Koope ēldúnē níi a bee hawuu Yéésú rē, ḅēewē na hawru Koope yúulée ḁíi na. Bín fē, laha' heetti rabbi wun hawid a yi wuneh hawid.

13 Yiin fa, Nowe a belebi a koyyi : Sem, Haam a Yafet, a belebbi wa haalute gaala,

14 wani heetti rabba luufa a yee faamma béeb, rabbi yutuudfa, yakka a yii na pún béeb.

15 Heedi yii na pes béeb aya' Nowe na ana-ana filiɓ gaala.

16 Ti dee húmú túuyë' rí Koope Nowe ra, heetti iña haaluu gaala ana-ana, yaal a beleb. Haala' Nowe ra, Yahwee kúnté ílí gaala.

Mulii mbënë më

17 Mulii mbënë më yiidëhté yii hente waal sabay iniil (40) feey fa. Lawa' mulaa ra, gaala béyrëhté feey fa, teeyce sun.

18 Baata' mulaa lap ra, wa caak caako feey fa níi gaala na jëewëh sun na saañ.

19 Caaka' mulaa níi caak naanjalte feey fa ra, danja lukki ut fëgërëh fí Koo ra béeb honohte.

20 Mulaa lap lawo níi míllë'tée hel affi danja yii lukke kap paana sun.

21 Daaha, yii na pes feey fa béeb húlté : yakka, rabba faamma a yee luufa, rabbi yutuudfa na tilú feey fa ra a bëewë béeb bal.

22 Yii kúdté ñiin te na pes feey fa béeb húlté.

23 Daaha, Koo-Yahwee padte yii na pes feey fa béeb, dala'te bëewë nê, níi rabbi gaanna a yutuudfa a yakka. Wa dúmúté feey fa. Nowe kut daa tas a bëy faami, a iña ñéerúu a wa filiɓ gaala ra béeb.

24 Laahi mulaa hompe waal tíméer a waal sabay iip (150) sun fi feey fa.

8

Dúmí mbënë mē

¹ Ndaa Koope halay Nowe a raḅḅa faamma a yee luufa ñéerúu a ri filiḅ gaala ra. Tígí daaha dī yeñce mbëeyë, mulaa feey fa na ëylëh.

² Culli mulaa keen feey a illí mulaa sun kúnëhté. Koo seekke,

³ mulaa na ëylëh yin-yin. Waal tíméer a waal sabay iip (150) filoon fi dalaani mbënë mē, deef mulaa ëylëhté feey fa.

⁴ Laha' céyín fi paana fa waal sabboo a waal paana ra, gaala teerte danḡi Ararat.

⁵ Mulaa na ëylëh na cép níi céyín fí sabboo fa. Bisa d'éb céyín fí baaha ra, lahte affi danḡi dúhté mulaa.

⁶ Tíkëhté waal sabay iniil (40), Nowe kúníssé falanteera húmú saamid dī gaala ra,

⁷ antee yeris ḡaak púnté. Naak fa na pay na ac níi bín nēy síiñée mulaa feey fa ra.

⁸ Hompe níi, Nowe yerisse bédú púnté, faha' yúh nda mulaa céppé.

⁹ Ndaa bédú fë olay tígí nay rii yabe, af biti mulaa líssí húun feey fa béeb. Di yeeltee nimil gaala, Nowe yedte ya'i hampe ri, bekke ri filiḅ gaala.

¹⁰ Nowe sehte waal paana kay, antee yeddaat bédú fë púnté.

¹¹ Sosad' na'in, bédú fë nimilte Nowe na, ḡabpe liim-liim saaf kilka na wonuu ëlíif rë. Tígí daaha, Nowe yúhté biti mulaa ëylëhté feey fa. ¹² Di sehaatte waal paana kay, yedfilte bédú fë púnté, ndaa bédú fë nimlaatay dīi na.

13 Yiin lah Nowe kíil tíméer pëenë a kíil yínë (601) rë, yiin fa, mulaa feey fa síiñ në. Nowe pëeníssé taali gaala, yérëntëhté, otte biti mulaa síiñcé feey fa.

14 Laha' céyín fí ana fa waal sabay ana a waal paana ra, feey fa béeb súhté koron.

15 Tígí daaha, Koope won Nowe tih :

16 « Dúhé gaala, fóni belebu a koyyu a belebbi wa.

17 Dúhré bal yii na pes te fóni wa homu ra béeb : heetti yakka, rabbi gaanna a yutuudfa béeb ; wa keñun, wa baatoñ níi wa hasla' feey fa béeb. »

18 Nowe dúhté gaala bani belebi a koyyi a belebbi wa,

19 heetti yii na pes béeb na anti dúh bal gaala : heetti yakka, rabbi gaanna a yutuudfa na tilú feey fa ra béeb.

Yee gap Koope Nowe ra

20 Nowe antee tíkëlsë' i la', yípídté Koope ílíy hawraa. Di heetti rabba a yakka wun hawid* ra béeb, dí beɓpe na bina-bina béeb yínë, happe wa, tamidte wa Koo-Yahwee sun fí la' ya níi wa sooyte.

21 Ngedi iña tamu ra neba'te Yahwee. Di antee won nufi tih : « Yee tas fíi rë, pagadfi ow ii tah mi alaklil feey fa. Kaah biti nuf ow mëssi yeja' yíkíi bos, kúkëy kí níi baha ki. Ndaa dala'te woteh, mii hawil yii na pes ti dee paga' mi ri dee ra nen.

* **8:20 8.20** *wun hawid'* : Saka' Koope ëldúnë níi a bee hawuu Yéésú rë, bëewë na hawru Koope yúulëe díi na. Bín fë, laha' heetti rabbi wun hawid' a yi wuneh hawid'.

22 Hém feey fa ee na : soh a lec, sos a op, líy a yoh, na' a elek, ay lah faraah. »

9

¹ Koope barkelte Nowe a koyyi, won wa tih : « Kéńí, don baatoh níi don líifid feey fa.

² Rabba feey fa béeb ay ron neeh níi tígí teem neeh : rabbi gaanna, yutuudfa, yakka sun a jénne kisi fe béeb ; wa béeb, mí tikké wě ya' yon.

³ Di húmú ona' mi ron gaaw fi hilila pesaa, mi onte ron woteh yii na til te na pes sun fi feey fa béeb, hen pesii ron.

⁴ Ndaa di filiɓ fi baaha béeb, ngënë ñēmí bo' fi líssí lah ñif, ndée pes ee ñif.

⁵ Yúhí biti ɓal may pegoh ñif ma na tah don pes ra ; hawaa raɓ ow húl béeb, may rii pegoh ñif ma kéenid dí rě, te ow bëem moroomi, may rii pegoh ñiin bëe'.

⁶ Bëyi kéenid ñiin ow, ay hawu húl, ndée mi sak ow ti di man mi nen.

⁷ Te don fi yah, kéńí don baatoh caak níi don líifid feey fa béeb. »

⁸ Koope baatte won Nowe a koyyi tih :

⁹ « So' mi beh, mee pok yin hanndal ki don a so', a séttën, a bëewë nay aye filoon fi wa ra,

¹⁰ a yii na pes hëbíssën béeb : yakka, rabbi faamma a yi luufa, yee dúhú gaala ra a yee nay pese feey fa fayy ra béeb ee.

¹¹ Yee pok mi ra daa ri bitih : dee níi kiri fi kirih, mulii mbënë më ii boollil ñínnë feey fa, hap wa béeb húl, te muluɓ mbënë ii yahlil feey fa. »

12 Koope baatte won tih : « Bee daa tinnndë'í yee pok mi hanndal ki don a so', a iña na pesu a don ra béeb, dee níi kiri fi kirih.

13 Mi tíkké kud ki so' sun, daa ri tinnndë'ë nay nersée yee pok mi a ëldúnë rë.

14 Wahtii négirëe mí nerrë sun te kud ki so' dúh rëe,

15 faraah may nersëh yee pok mi hanndal ki yen ra, a yii na pes béeb ; te mbënë gaan ii lahlil níi hawe yii na pes béeb húl.

16 Mi ot kud ka dúh rëe, may nersëh yee pok mi te mínéh dúm hom hanndal ki funi yii na pes béeb rë. »

17 Koope antee ñeyaata unna, won Nowe tih : « Kud ki Koo daa tinnndë'í yee pok mi hanndal ki funi yii na pes feey fa béeb. »

Yee cuja' Nowe Kanaan ra

18 Sem, Haam a Yafet daa koyyee ke Nowe húmú dúhú gaala ra. Haam daa boffi Kanaan.

19 Bëewë feey fa béeb dúhúu koyyi éeyëyëe ké Nowe yaa na.

20 Nowe daa línëhë débpí yíp reseñ, kilka koyya na yugusuu béeeñ rë.

21 Lahte bis Nowe hante na béeeñë, faana nóguté níi nísëhté faan holon filiñ taantii.

22 Haam, boffi Kanaan, ola' ri faani holonja homa' boffi ra, dúhté ëssín, bílídte rí koy-yaayyi.

23 Sem a Yafet koluute, beyute úuf, bee hampe búgí beh, bee hampe búgí yínëe, wa tikuté rí yúkkí wë, na tílúu paa' filoon níi haalute taantaa, húunuté boffi wa. Wa oluy boffi wa faan holon, bi yíirúy wë hatna paa' díi na ra.

²⁴ Gíníkē' Nowe manii ra, dī kelohte yee pan
koy kee ke ri lukki paa' kúkëy rë.

²⁵ Dī won daaha tih :
« Démiin Kanaan alkoh !
Na ri hena ñaami súrgë yí koy-baappi. »

²⁶ Nowe baatte, won tih :
« Koo-Yahwee daa mit sīm !
Ahaŋkay, Koope fa na jaamiyoh Sem ra daa mit
sīm !

Démiin Kanaan yaha ñaami Sem.

²⁷ Démiin Koo keñil Yafet, on dī feey gaan,
dī dék a Sem,
te Kanaan yaha ñaami Yafet bal. »

²⁸ Filoon fi mbënë më, Nowe pesse kíil tímээр
éeyë a kíil sabay iip (350).

²⁹ Pesi Nowe béëb hente kíil tímээр payniil a
kíil sabay iip (950), dī na anti húl.

10

Coosaani bëewë ëldúnë

¹ Filoon fi mbënë më, koyyi Nowe : Sem, Haam
a Yafet, lahute i koy. Yee daa tii yi koyyi yaalla
tala.

² Koyyi Yafet daa wa yeh : Gomeer, Magok,
Madaay, Yawan, Tubal, Mesek a Tiras.

³ Yee daa koyyi Gomeer : Askenas, Rifat a
Togarma.

⁴ Yee daa koyyi Yawan : Elisa, Tarsis, Kittim a
Rodanim.

⁵ Bëewë hasluu ginna hom búk kısı fë rë béëb
coosaanuu koyyi Yawan.

Yaa daa koyyi Yafet a séttí. Ow fi ow waa na
béëb lahte wonadi, te dī dék feey fi a bëy tali.

⁶ Yee daa koyyi Haam : Kús, Misrayim, Púut a Kanaan.

⁷ Yee daa koyyi Kús : Sebaa, Hawilaa, Sapta, Rayma a Sapteka. Yee daa koyyi Rayma : Saba a Dedan.

⁸ Nemrot bal non koyyi Kús. Daa ri débpí hen jammbaar feey fa.

⁹ Nemrot daa húmú mín boorsoh níi fíi Koo. Yii baa daa koma' yee na wonuu : « Mínté boorsoh níi fíi Koo, ti Nemrot nen. »

¹⁰ Ginna débpí hen gin gaan nguur ki ra daa wa yeh : Babel, Ereka, Akkat a Kalne : wa béeb gin-taah di Sineyar.

¹¹ Nemrot kola' gini bah saañce Asiri, yíppé gini Níníif, Rehobot-Ir, Kalah

¹² (gin-taah gaan), a Resen fa hom hanndal ki Kalah fi bah, a Níníif rē.

¹³ Misrayim daa ciffi Lúddē, Anamma, Lehaabba, Naftu ya,

¹⁴ bëy Patoros, Kaslu ya (bëy Fílistí coosaanuu waa na), a bëy Kaftoor.

¹⁵ Kanaan daa boffi Sidon koy ki saawi, a Het ;

¹⁶ daa ri ciffi bëy Yébús, Amoorra, Girgassa,

¹⁷ Híwwē, bëy Arka, bëy Sín,

¹⁸ bëy Arwat, bëy Sumra, a bëy Hamat. Talli bëy Kanaan hasluute filoon fe,

¹⁹ te feey fi wa dala' Sidon, ladte waal Geraar níi Gaasaa, a waal Sodom, Gomoor, Atma, a Seboyim níi Lesaa.

²⁰ Yaa daa koyyi Haam. Tal fi tal béeb a wonadi, di gini a feey fi.

²¹ Sem bahii Yafet, lahte i koy bal. Daa ri ciffi Ebeer a bëwē coosaanuu díi na ra béeb.

²² Yee daa koyyi Sem : Elam, Asuur, Arpaksat, Lút a Aram.

²³ Yee daa koyyi Aram : Úus, Húul, Geteer a Maas.

²⁴ Arpaksat daa boffi Selaa ; Selaa daa boffi Ebeer.

²⁵ Ebeer lahte koy ana : saawa hínú Pelek (daa ri : hasla'), af bití na pesa' ri ra, bëewë feey fa hasluu na ; ñeedí hínú Yoktan.

²⁶ Yoktan daa boffi Almodat, Selef, Hasar-mawet, Yerah,

²⁷ Hadoram, Usal, Dikla,

²⁸ Obal, Abimayel, Saba,

²⁹ Ofir, Hawilaa a Yobap ; yaa béeb koyyi Yoktan.

³⁰ Wa húmú dékú hanndal ki Mesa a danj Sefaar fa paa' púlëen na' ra.

³¹ Yaa daa koyyi Sem. Tal fi tal béeb a wonadi, di gini a feey fi.

³² Yaa daa talla coosaanuu koyyi Nowe na ra, gin fi gin béeb a coosaani. Ginna hasla' feey fa filoon fi mbënë më rë béeb, dúhúu waa na.

11

Taahi uda Babel

¹ Bee filoon, bëewë feey fa béeb húmú lahuu wonad yínë, te unna yínë.

² Wa koluute tígë húmú wë rë, na tílú níi lahute deyi feey fi yéeddë'té di Sineyar waal púlëen na', wa yípúté faammi wa daaha.

³ Hompe níi, wa wonantuu filiḡ fi wa tih : « Kélíi yen yulid' légéyë këewé ! Yen mahun i

mëel, yen hùt wë ! » Wa tabahuu a mëellí yaaha, beyute godoron, cookiyuute wa.

⁴ Wa na anti wonantuu tih : « Yen yulid' légéyë, yen yíp gin-taah, lah taahi gaani uta uto nîi afa haal nérrín. Hen daaha raa, yen ay lah tii, te yen ii hasla' feey fa. » ⁵ Hompe nîi, Koo-Yahwee céppé olsohi gina a taahi uda na tabahu bëewë rë.

⁶ Nimila' ri sun ra, dî won nufi tih : « Bee homu wa bee ra, wa bëéëb henute yínë, te wa wonuu wonada yínë. Wa daluun dee raa, daa ri biti yii peen wa fîi bëéëb, wa mín rîi cëgíd.

⁷ Kon yen cépëet ndín yen bekalsa' wonadi wa nîi wa kélëntíih. »

⁸ Daaha, Yahwee tasaara'te goomali bëewë daaha, wa hasluute feey fa bëéëb, wa míllúuy lúsíd' tabahi gina.

⁹ Yii baa daa koma' tii Babel fa na wonuu tígí daaha ra (Babel daa bekalsa'). Daaha, Yahwee bekalsa' wonadi bëewë në, hasla'te bëewë feey fa bëéëb.

Tii yi yíkëe yí faamma dala'te Sem nîi Abraam na

¹⁰ Yee daa tii yi bëy faam Sem : laha' Sem kíil tíméer (100) rë, dî límpé Arpaksat filoon fi bee gètë' mbënë më kíil ana ra.

¹¹ Filoon fi límí Arpaksat, Sem pesse kíil tíméer iip ; dî lahte na i koy kay.

¹² Arpaksat húmú laha' kíil sabay éeyë a kíil iip (35) na lím rí Selaa ra.

¹³ Filoon fi límí Selaa, Arpaksat pesse kíil tíméer iniil a kíil éeyë (403) ; dî lahte na i koy kay.

¹⁴ Laha' Selaa kíil sabay éeyë (30) rë, dī límpé Ebeer.

¹⁵ Filoon fi límí Ebeer, Selaa pesse kíil tímээр iniil a kíil éeyë (403) ; dī lahte na i koy kay.

¹⁶ Laha' Ebeer kíil sabay éeyë a kíil iniil (34) ra, dī límpé Pelek.

¹⁷ Filoon fi límí Pelek, Ebeer pesse kíil tímээр iniil a kíil sabay éeyë (430) ; dī lahte na i koy kay.

¹⁸ Laha' Pelek kíil sabay éeyë (30) rë, dī límpé Réwú.

¹⁹ Filoon fi límí Réwú, Pelek pesse kíil tímээр ana a kíil payniil (209) ; dī lahte na i koy kay.

²⁰ Laha' Réwú kíil sabay éeyë a kíil ana (32) ra, dī límpé Sérúk.

²¹ Filoon fi límí Sérúk, Réwú pesse kíil tímээр ana a kíil paana (207) ; dī lahte na i koy kay.

²² Laha' Sérúk kíil sabay éeyë (30) rë, dī límpé Nahoor.

²³ Filoon fi límí Nahoor, Sérúk pesse kíil tímээр ana (200) ; dī lahte na i koy kay.

²⁴ Laha' Nahoor kíil sabay ana a kíil payniil (29) ra, dī límpé Terah.

²⁵ Filoon fi límí Terah, Nahoor pesse kíil tímээр a kíil sabboo a kíil payniil (119) ; dī lahte na i koy kay.

²⁶ Laha' Terah kíil sabay paana (70) ra, dī límpé Abraam, Nahoor a Haran.

‘Bëwë yípú tali Israyel ra

Naabii faam Terah

²⁷ Yee daa tii yi bëy faam Terah : Terah daa boffi Abraam, Nahoor a Haran. Haran límpé Lot.

²⁸ Haran daa déḡ boffi húl. 'Di húlè' Úur di Kalde, gina límúu rí rē.

²⁹ Abraam koodte Saaray ; Nahoor koodte Milka koy Haran. Haran daa boffi Yiskaa bal.

³⁰ Koo húmú teeḡay Saaray koy.

³¹ Terah faha' saañ Kanaan koon, kúrēelēhté koohi Abraam a sédí. Sédí baaha, dī Lot koy Haran. Di kúrēelēhté Saaray bal, beleḡ Abraam. Bani wa koluute Úur di Kalde, ndaa lahuu wa gina na wonuu Haran ra, wa yípúté faam wa na.

³² Terah húlè' Haran daaha, deef dī lahte kíil tíméer ana a kíil iip (205).

12

Túují Koo Abraam kolohi gin wa

¹ Lahte bis, Koo-Yahwee won Abraam tih : « Kolee ginon, fu hel mboko yu a ḡy faamon ndín, fu saañ gina nay mi roo kúré rē.

² May paṇ ní talu gaan, te may roo barkel. Fay lah tii te barkuu ay kaḡ ḡēwí kayya.

³ May barkel ḡyí ḡagid ro yin wun, ndaa ḡyí cuñ ro, may rii alak. May ṇeyee ḡoo na mi barkel talla feey fa ḡéḡ. »

⁴ Abraam kola' ḡaaha Haran, saañce ti ḡee túuyè' rí Yahwee ra nen. Lot ṇéerè'té a rí. Na koloh Abraam daaha ra, deef dī húmú laha' kíil sabay paana a kíil iip (75).

⁵ Abraam kúrēelēhté beleḡi Saaray a Lot koy ṇéedí. Wa kúrēelúuté alal ma lahuu wa ra ḡéḡ a ṇaamma lomuu wa Haran ra, ḡeyute waali Kanaan.

Lahuu Abraam a ḡy faami Kanaan ra,

⁶ wa húusúte gina ní wa lahute tal kilki gaani Moore na yúulúu rë, di Sihem. Bín fë, deef bëy Kanaan dékú deyi baaha.

⁷ Yahwee feeñiyohite Abraam won dī tih : « Fu otte feey fi bee a ? May yere ri bëyí non talu ! » Abraam yípídté Yahwee fa feeñiyoh ri ra ílý hawraa daaha.

⁸ Di kola' dah, saañce deyi danja paa' Betel púlëen na' ra, yíppé taanta yi hanndal ki Betel a Aay. Betel paa'a' ri haalaan na', Aay paa'a' ri púlëen na'. Di yíppé ílý hawraa kay daaha. Na yúulëh rí Koope na ra, dī ñeya' ri tiyi, dëekë'té rí Yahwee.

⁹ Filoon fi baaha, Abraam d'offe taanta yi, beɓpe waali Negep, na laay na saañ, na laay na saañ.

Homi Abraam a Saaray Ésíp

¹⁰ Hompe ní yaab haalte gina. Misigi yaaba tahte níi Abraam saañce maangaan Ésíp.

¹¹ Tílúu wë ní wa lebuute gina ra, Abraam won belebi Saaray tih : « Ole, mi yúhté biti fu belii dampe.

¹² Bëy Ésíp ot dō raa, wa ay won nuffi wa biti fu beleb so', wa ay soo hap húl, yeris dō fu pes.

¹³ Hém neɓa' ro, lah wone wa biti fu ñeedí së', nda wa mín sêe ham hami wunte af dō, wa yeris so' mi pes. »

¹⁴ Daaha, laha' Abraam Ésíp rë, bëy Ésíp olute biti belaa dampe níi dam.

¹⁵ I dak di dakki buuri Ésíp olute belaa, laasute dami fii buur. Belaa beyute, komute buur faam.

16 Af Saaray tahte buur hampe Abraam hami wunte, onte ri i har, i pe' a i fana, yedte ri i súrgë yaal a beleb, onte ri i mbaam yaal a beleb a i géleem.

17 Ndaa Koo-Yahwee bekke buur a bëy faami jérri misikke, af Saaray beleb Abraam.

18 Buur antee dëekrëh Abraam won dī tih : « Fu paga' so' pagadi baa dīh ? Yi tah fu wonay so' biti yaa belebu ?

19 Fu wona' biti dī ñéedú dīh, nūi ma na beβ dī beleb ? Leegi belebu abah ; beye ri te fu saañ ! »

20 Tígí daaha, buur túuycé súrgë yí beni Abraam nūi dūhëení gina, bani belebi a alal ma laha' ri ra béeb.

13

Daralsa'i Abraam a Lot waal

1 Abraam kola' daaha Ésíp, nimilte Negep, bani belebi a alal ma laha' ri ra béeb. Lot ñéerë'té a ri.

2 Abraam húmú caakke yin : dī húmú lahte i yup gaan, caakke tiin heliis a úris.

3 Di kolohte Negep, na laay na saañ, na laay na saañ nūi ri lahte Betel, tígë húmú yíp rí taanta yi hanndal ki Betel a Aay ra.

4 Tígë húmú yípë' rí ilíy hawraa daaha ra, Abraam yúulëhté Koope na, ñeya'te tiyi, dëekë'té rí Yahwee.

5 Lot fa húmú ñéerë' a ri ra, húmú lahte i yup har bal a pe' a fana. Di húmú lahidte afi taanta yi dékún bani bëy faami a súrgë yí bal.

⁶ Caagi bëewë a yuppa tahte nîi wa dëmlîh deya homu wa ra,

⁷ baatte biti bëy Kanaan a Périssë húmú dékú deyi baaha bal.

Lahte bis, nîrëh yí Abraam a yi Lot poo'uute.

⁸ Tígí daaha, Abraam won Lot tih : « Powa' dameh hanndal ki yen mbée hanndal ki nîrëh yí yen, ndée daa mi ñap mi yedte boffu.

⁹ Gina béeb ee fiyú ee hërëet. Yen ay daree ñaroo : fu saya ya' ñamaa raa, mi saañ ya' sugu, te fu saya ya' sugu raa, mi saañ ya' ñamaa. »

¹⁰ Lot bëyídté afi, otte biti deyi húur mí Yurden béeb húmú hilisse nîi hilis. Na muuyilay Koo-Yahwee Sodom a Gomoor doom ra, ñeef húur mí Yurden daa nîi Sowaar húmú man a meeya húmú saamid Koope Aadama a Aawa ra, hilisse ti ñee hilsa' feey fa búk laahi Níl rë nen.

¹¹ Lot tannis deyi húur mí Yurden waal púlëen na', laayte dín fë, wa ñaruute daaha.

¹² Abraam tasse Kanaan, Lot saañce, dékké hëbís gin-taah yi Yurden, yíppé taanta yi nîi waal Sodom.

¹³ Bëy Sodom húmú tooñuu Yahwee tooññi misikke, af pagadfi bossi wa.

¹⁴ Saya' Lot ra, Yahwee won Abraam tih : « Dalee olsoh kottu, fu bëyídté afu, fu yeel hatinna béeb.

¹⁵ Deya ot fu baa ra béeb, mi onte ri ñoni bëy talu nîi kiri fi kirih.

¹⁶ May keñil talu, séttú caak nîi ow ii waa mín kín, ti ñee mínéh ow kín peppi feey fa ra nen.

¹⁷ Kolee fu tîlëesëh deyi baa béeb, ndée mi on ño ri. »

¹⁸ Abraam saaŋce yíppé taanta yi filiḅ kilikki gaanni Mamre di hēbís gini Heboron. Di yípídté Yahwee ílly hawraa daaha.

14

Dee sēmlē' Abraam Lot ra

¹ Bín fē, Amrafel buuri Sineyar, Ariyok buuri Elasaar, Kedor-Lawomeer buuri Elam a Tideyal buuri Gēyim,

² yejuute haa' a Beraa buuri Sodom, Birsaa buuri Gomoor, Sineyap buuri Atma, Semebeer buuri Seboyim a buuri Belaa (Belaa daa Sowaar).

³ Buurri iippi yaa liginúuté húur mí Sídím, bee kısı fí miraa ma naaf ri woteh ra.

⁴ Húmú hente kiil sabboo a kiil ana Kedor-Lawomeer daa ílíf wē ; ndaa kiilē tíkēh nē rē, wa kaa'uute.

⁵ Kíilē tikiil nē rē, Kedor-Lawomeer a buurra ñéerúu a ri ra koluute haa'i buurri iippi kayya. Lahuu wa waala ra, wa hawute Refa ya di Asetarot-Karnayim, hawute Sússē di Ham, a Émmē di deyi Kiriyaatayim.

⁶ Ndaa wa hawuu Horra danḡa gin wa di Séyíir, yejute wa níi luufi El Paran.

⁷ Wa anutee nimila' waal En-Misepat fa na wonuu Kades ra. Wa ḡakayuute deyi Amalekka béēḡ, hawute Amoorra dékú Hasason-Tamaar ra ḡal.

⁸ Hawuu buurri iniilla bēewí yaa béēḡ rē, wa caguute haa' a buurri iippa liginúu bēewí wē húur mí Sídím rē. Tígí daaha, buuri Sodom, bi Gomoor, bi Atma, bi Seboyim a bi Belaa fa na

wonuu Sowaar ra, dúhruté bēewí wē, yejuute haa' di húur mí Sídím

⁹ a Kedor-Lawomeer buuri Elam, Tideyal fi Gēyím, Amrafel fi Sineyar, a Ariyok fi Elasaar : hente buur iippi haa'uu a buur iniil. Kedor-Lawomeer a bēewí míllúuté ban haa'a.

¹⁰ Deef húur mí Sídím húmú caakke yéemmí laha' godoron fliḥ : buuri Sodom a bi Gomoor homu hegoh, keenute fliḥ yéemmē ; bēewē múcú rē heguute, ḏapuute fliḥ danḡin.

¹¹ Bēewē bagu ra beyute alal ma Sodom a Gomoor, a pesaa ya bēēḥ, anutee saañ.

¹² Bi húmú dék Lot koy ṇēedí Abraam Sodom, wa kúreelúuté rí ḥal a alal ma laha' ri ra bēēḥ.

¹³ Lahte bēyí hega' haa'in, acce teeḥi Abraam Ébrēe yee lah ra. Abraam húmú yípē' faami talli kilikki gaanni Mamre fi Amoor. Mamre húmú mboko mi Esekol a Aneer ; bēewí yaa a Abraam húmú pokantuute bití haa' lah raa, wa ay habranta'.

¹⁴ Kela' Abraam bití mboko mi habute haa'in ra, ḏí dúhídté ow tíméer éeyē a ow sabboo a ow peeye (318) di bēewē faami ; wa koluute dabaadi bēewē kúrú Lot ra níi wa lahute Dan*.

¹⁵ Abraam ḏarsa'te bēewí i goomal-goomal, antee yejoh haa'a elgin. Di happe buurri iniilla antee ṇee talli wa, líkké wē níi Hoba fa hom énfí Damaas ra.

¹⁶ Na nimil ri ra, Abraam kúreelēhté alal ma beyu bēewí yaa haa'a ra, ḏí kúreelēhté Lot

* **14:14 14.14** *Dan* : Di gini húmú paa' Kanaan waal yuun, wulohte a tigē koluu wa ra lool.

mboko mi a alal mi, belebba a bëewë habuu haa'a ra bëeb.

Tee'a'i Melkisedek a Abraam

¹⁷ Na nimil Abraam faam bee baga' ri Kedor-Lawomeer a buurra húmú habruu ri ra, buuri Sodom acce téebilëhí húur mí Sawe fa na wonuu húur mí buurra ra.

¹⁸ Melkisedek buuri Salem, seeyohi Koope fa sunaa-sun, kúdté mbúurú a béen,

¹⁹ na dagid Abraam won tih : « Koope fa sunaa-sun, dɔ fa sak sun a feey ra, barkedle Abraam !

²⁰ Ma na sím rë Koope fa sunaa-sun tah níi Abraam banke haa'oh yi ra ! » Tígí daaha, iña beya' Abraam haa'a ra bëeb woruun sabboo raa, wodi yínëe dī yedte ri Melkisedek.

²¹ Wocuu Abraam a Melkisedek ra, buuri Sodom won Abraam tih : « Yed so' bëewë ndín, fu ham alal ma. »

²² Abraam won dī tih : « Mee béyid ya' so' ra ee, di tii Yahwee, Koope fa sunaa-sun, dī fa sak sun a feey ra.

²³ Mi añohte biti mii beɓ yii daa fu laha' ri, níi luka' bee lukki yin ra†, toñeh fay wone biti daa fu tah mi caak yin.

²⁴ Mii ham yin soo na, henay yee liiluu ñam bëewí sē' rë, a wodi bëewë habruu so' ra : Aneer, Esekol a Mamre. Wa lahute waal na. »

15

Yee gap Koope Abraam ra

† 14:23 14.23 níi luka' bee lukki yin ra : Di ébrë, bíníyú deh : karal lékít mbée waru ñafad.

¹ Filoon fi baaha, di filiḅ yodaḁ, Koo-Yahwee won Abraam tih : « Ngana néekíñě' yin Abraam ! Daa mi níirěhú te waafu ay gaan. »

²⁻³ Abraam tahte won tih : « A may pagee waaf yi kan Yahwee-Yíkěe te fu otte biti mi lahay koy ? Ínìh ee fu teeḅay so' koy níi lamohi so' ac Eliyeseer fi ḅěy Damaas, ow di súrgě yí sě' ẽ ? »

⁴ Tígí daaha Yahwee won Abraam tih : « Ēe-ēe' ! Súrgúu nay roo lame neh, koy ka nay fuu límé rě daa nay hene lamohu. »

⁵ Yahwee antee dúhíd Abraam ẽssín, won dī tih : « Yeele sun fu olsoh hulla, hém fu mín wée kín ! » Di baatte won tih : « Dee teyu wa ra, settú ay caakee ḁaaha. »

⁶ Abraam gémpé Yahwee, te ngémí baa daa tah Yahwee haba'te ri ḅěyí júḅpé.

⁷ Kéy fín fě, Yahwee won dī tih : « Daa mi Yahwee fa kělíd ḁě Úur di Kalde ra, oni ro gina hom fu bee ra, fu laha' ri. »

⁸ Ndaa Abraam won dī tih : « May yúhée biti may rii laha' dīh, Yahwee-Yíkěe ? »

⁹ Yahwee won dī tih : « Saame téngě fana, pe' ḅeleḅ a kuuy har, yi lahuu kíil éeyě, ḅědú mbetle a hětě, fu kom so' wa. »

¹⁰ Abraam saamidte ri rabḅi yaaha ḅéeḅ, happe wa ; henay yakka, dī lenne rabḅa tas ra ḅéeḅ leelaa, antee yef hatin fi hatin ḅéeḅ fii moroomi, hanndala'te wa.

¹¹ I suul yedḁuute sun fi bo' fa, ndaa Abraam líkké wě.

¹² Na haal na' ra, pëní fí misikke haalte Abraam. Dee a deh, gina ñúussé túd' afi, dī títté nīi tīt.

¹³ Yahwee won dī tih : « Yúhé biti séttú ay dék gini henay bi wa ; wa ay naa habu ñaam, wa moklu lool nīi hen kíil tíméer iniil (400) ; daa mi won dō ri ee.

¹⁴ Ndaa tīl nīi mi keen sun fi gina nay waa ñaamlee ra raa, wa ay naa koloh, saya' a alal caak.

¹⁵ Te dō fi beh, fay deefree caaccu a jaamma, deefa fu baha nīi fu paangaaw.

¹⁶ Jamanu iniil fīi, séttú ay nimlaat deh ; ndée bosi Amoorra lahay tígē nay mi waa líkée rē doom. »

¹⁷ Haala' na'a nīi Koo ñúussé túd' rē, dee a dee rek anndii na dūuk a kocom ki na ñah ñeyute hanndal ki hatinni raβba.

¹⁸ Yahwee poka' yee pok ri a Abraam ra dāaha yiin fa, won dī tih : « Mi onte séttú gini beh, dala'te laahi Ésíp nīi lahte laahi gaana na wonuu Efarat ra :

¹⁹ daa ri feey fi Kenna, Kéníssē, Katmonna,

²⁰ Hetta, Péríssē, Refa ya,

²¹ Amoorra, Girgassa, bëy Kanaan a bëy Yébús.

»

16

Saaray a Agaar : Límí Ismayel

¹⁻³ Abraam a Saaray homute Kanaan kíil sab-boo yi belaa lahray ri koy. Ndaa Saaray húmú lahte ñaami coosaana' Ésíp hínú Agaar. Saaray antee won yaali tih : « Fu otte biti Koo-Yahwee teebay so' koy. Kon beye ñaami so' beleb. Di

lah koy raa, mi hen yaafa book ! » Abraam tahte yee won Saaray ra. Daaha, Saaray beɓpe ñaami, yedte ri Abraam beɓe.

⁴ Abraam ñéerë'té a Agaar, dī pokke loo. Yúhë' Agaar bití pokke loo ra, dī wonlilay yin Saaray na.

⁵ Tígí daaha, Saaray won Abraam tih : « Mi solute, te mi kelaay ro fu wonte yin doom. Daa mi yed' dō ñaami so' beɓe fu ɓoppe ri ; ndaa yúhë' rí bití dī pokke loo nínén, dī tíklílëy sè' ow. Gété ! Yahwee ot yen na. »

⁶ Abraam won Saaray tih : « Daa fu laha' ñaamu. Page ri yee neba' ro ra. » Kola'te baaha, Saaray mokil Agaar moklo níi Agaar hegohte saañce luufin.

⁷ Malaakii Yahwee deef ri luufa, hëbís culi mulaa hom waali Súur rë,

⁸ meelte ri won tih : « Agaar ñaami Saaray, fu kola' di a fu saañ dih ? » Di tahte won tih : « Mi hegohegooo faam Saaray yíkíi sè'. »

⁹ Malaakii Yahwee won dī tih : « Nimile faam yíkúu te lah ñeye woni.

¹⁰ May roo keñil níi ow ii mín kín bëy talu.

¹¹ Fu pokke loo te fay lahee koy yaal ; lah dëekée rí Ismayel (daa ri : Koo keloh na), ndée homa' fu sáfúñ fú rë, Yahwee kelohte ro.

¹² Koochu ay made mbaam luuf nen wooñja'. Di ay tíkë' af a bëewë bééɓ, te bëewë bééɓ ay rii haa'. Di ay pesée a afi, dúh mboko yi na bééɓ. »

¹³ Agaar won nufi tih : « Kaah bití mi ot Koope tígí deh, dī na ot so' a ? » Di antee dëekë' Yahwee fa won dīi na ra El Roy (daa ri : Koope fa na ot soo na ra).

¹⁴ Yii baa daa tah yéemë hom hanndal ki Kades a Beret ra na wonuu yéemí Lahaay Roy (daa ri : yéemë Koope fa na pes dfa ola' so' na ra).

¹⁵ Filoon fe, Agaar lahte koy yaal, Abraam boffa dëekë'té koy ka Ismayel.

¹⁶ Abraam húmú laha' kíil sabay peeye a kíil pëenë (86) na lahu bani Agaar koy ki baa ra.

17

Lec júliit : tünndë'í yee pokantuu Koope a Abraam ra

¹ Laha' Abraam kíil sabay payniil a kíil payniil (99) ra, Koo-Yahwee feeñiyohnte ri, won dī tih : « Daa mi Koope fa mín béeb rë. Ñéerée a so' te fu lan pagad.

² May pok yin hanndal ki yen, te may baat talu dī gaan nūi gaan. »

³ Abraam yedfohte, daappe púki feey. Koope baatte won dī tih :

⁴ « Yee nay mii poke hanndal ki yen ra daa ri beh : fay hen caac goomal i tal.

⁵ Fii dëeklúu tii Abraam (daa ri : boffi gaana), fay hínú Abraham (daa ri : baap goomal), ndah biti may paŋ nūi fu hen caac goomal i tal,

⁶ te may roo keñil, talu gaan nūi gaan dī hen i gin caak, te dī ay dūhíd sah i buur.

⁷ May ham yee pok mi hanndal ki yen ra faraah, te filoon fu may ri ham hanndal ki funi bëy talu bal, jamanii ac béeb nūi kiri fi kirih. Af yee pok mi hanndal ki yen baa ra, may hen Koope fu, te filoon fu, may hen Koope fi bëy talu béeb.

⁸ May on doni bëy talu gini Kanaan fa maan-gaana' fu bee ra. Don nay rii lahee faraah, te daa may hene Koope fi bëy talu. »

⁹ Koope baatte won Abraham tih : « Do fi bee nék, lah habe yee pok mi hanndal ki yen ra, doni bëy talu jamanii na ac fii bééß.

¹⁰ Yee pok mi hanndal ki funi bëy talu ra daa ri beh, te lah pëgí rí : bëyí hente ow yaal don na bééß wadtee lecu.

¹¹ Lecoha nay ron lecee ra nay tinnndée yee pok mi hanndal ki yen ra.

¹² Jamanii ac fii bééß, koy ki hente yaal don na bééß wadtee lecu yiin nay nimile bisa límú rí rë. Ñaamma límúu faamu ra a yee lom fu ra bééß, wa nënìh talu ndaa wa warutee lecu ßal.

¹³ Daaha, ñaama límúu faamu ra a bee lom fu ra bééß, warutee lecu. Hen daaha raa, lecoha nay ron lecee ra hen tinnndë'í yee pok mi hanndal ki yen ra nii kiri fi kirih.

¹⁴ Ndaa yaali lecuy ay dúhrú fliß fon, af biti dī habay yee pok mi hanndal ki yen ra. »

¹⁵ Koope baatilte won Abraham tih : « Dala'te woteh, yii lenke belebu na, ngana dëekíl rí Saaray (daa ri : koy buur soo na), lah dëekée rí Saara (daa ri : koy buur).

¹⁶ May rii barkel nii dī límíd rë koy yaal, te dī fi Saara ay hen caac i tal ; tali ay dúhíd i buur gin. »

¹⁷ Tígí daaha, Abraham yekaatte sígímídté rí nii púgë lahte feey, dī yente, na won nufi tih : « May mínée lah koy dīh, bee laha' mi kíil tímээр (100) bee ra ? A Saara fa lahte kíil sabay payniil (90) ra míníl lah koy a ? »

¹⁸ Di won Koope tígí daaha tih : « Ismayel pesa ndín, fu hel nuf díi na. Mi dagay yin kay. »

¹⁹ Ndaa Koope won dí tih : « Daa neh ! Mi won do ndek tee : belebu Saara ay roo límí koy yaal te lah dëekée rí Isaak (daa ri : dí yente). Yee pok mi hanndal ki yen ra, may rii ham hanndal ki funi Isaak, te filoon fi may rii ham hanndal ki funi bëy tali níi kiri fi kirih.

²⁰ Baatte biti mi kelohte dajee ke ro len Ismayel na ra : may rii barkel bal, mi keñil ri, mi baat tali gaan níi gaan. Di ay lím koy sabboo a koy ana yi ay hen kélfë, mi pañ níi dí hen baha tal gaan.

²¹ Ndaa yee pok mi hanndal ki yen ra, may rii ham hanndal ki funi Isaak fa nay roo límí Saara wahtii bee kíirkí rë. »

²² Wona' Koo Abraham na níi wocce ra, dí kolohte díi na daaha, nimilte sun.

²³ Yiin fin fa, Abraham lecce koohi Ismayel, ñamma límúu faami ra a yee lom ri ra béé. Daaha, dí lecce bëewí yaalla homu faami ra béé, ti dee naha' ri ri Koope ra nen.

²⁴ Abraham húmú laha' kíil sabay payniil a kíil payniil (99) na lecu ri ra ;

²⁵ koohi Ismayel húmú laha' kíil sabboo a kíil éeyë.

²⁶⁻²⁷ Abraham a koohi Ismayel a bëewí yaalla faami béé, ñamma límúu faami a yee lomu ra béé, daa léctú bisa yínë.

18

Waaali ana fa wonu límí Isaak ra

¹ Lahte bis, Koo-Yahwee feeñiyohte Abraham leelu na' di kilikki gaanni Mamre, deef Abraham tookke ílí taantii.

² 'Béyrè' rí afi, dī otte ow éeyë fíyí. Di yíppée koloh téebílèhté wë, sígímídté wë níi feey.

³ Di won ow yínë waa na tih : « Bahaa, baal so' rek don dāl faam ; ngënë rëemmbíi múk !

⁴ Èní sè' mi wola' muluḅ don hos kotton ndín, don hílsèh tal kilki beh.

⁵ May ron saamid' yíi túmún ron loo yon, nda ron lah doole tílée bití don ðeyaata waalon. Ñeyi ron faam so' mínéh hena' holon ðaaha. » Wa wonu ri tih : « Eera ! Page yee won fu ra. »

⁶ Abraham yíppée haal taantii won Saara tih : « Yíppée nat anndaar mún mí nooyte éeyë, fu íyíd wë ndín, fu h́t kuun. »

⁷ Abraham yíppée múkë yubin, saampe yuuhi wunte faan, yedte ri ow di súrgë yí ; súrgëe happe ri, yíppée yam teyi.

⁸ Woca' paṇa ra, Abraham beḅpe miis mi woyte a miis jaw a bo' fa teyḁoh dī ra, kompe haneelli. Wa na ñamu, dī hompe hëbís wë sëegú fí kilka na tooppitoh wa.

⁹ Wocuu wa ñama ra, wa meelute Abraham wonu ri tih : « Beḅbu Saara dih ? » Di won wa tih : « Di ee filíḁ taantaa ee. »

¹⁰ Ow yínë di haneella won dī tih : « May nimil faamu wahtii bee kíirkí, te ay deef beḅbu Saara lah koy yaal. » Saara húmú filoon Abraham ílí taanta, na síkírëh.

¹¹ Deef Abraham a Saara bahayute níi baha, te Saara gétté lah koy,

¹² tahte níi Saara yente keeñi na won nufi tih

: « Bee bitifa' mi bee ra, may lahil yii nebi baa a ? Yíkíí faam so' bahate bal ee ? »

¹³ Tígí daaha, Yahwee won Abraham tih : « Haala' yi ní Saara na yen, na won nufi biti bee bitifa' ri bee ra, nda ri míní lah koy raa ?

¹⁴ Lahte yii wooñ Yahwee woo ? May nimil faamu wahtii bee kírkí, te ay deef Saara lah koy yaal. »

¹⁵ Tíitè' Saara ra, dí na taasa' won tih : « Mi yenay ! » Yahwee tahte won tih : « Fu yente kay ! »

¹⁶ Bëewë anutee koloh, beyute waala na séentúu Sodom. Abraham ñéer'eté a wa, na ben wa.

¹⁷ Tígí daaha, Yahwee won nufi tih : « Mi fahaay dap Abraham yee nay mii page ra.

¹⁸ Di ay hen baha tali gaante te lahte doole. May ñeyee díi na, mi barkel heetta feey fa bééñ.

¹⁹ Mi tanisse ri nda ri mín nah koyyi a séttí pañ iña túuyè' mí rë, wa lah pagad'dí wunte te ñeete waal. Hen daaha raa, may rii pagid' yee gap mi ri ra. »

²⁰ Yahwee won Abraham tígí daaha tih : « Iña yabu bëy Sodom a bëy Gomoor ra bosse, wa gaanute bakaad.

²¹ Caa mi cép kénsëhí iña yabu wa ra, nda laha' daaha raa. Yii hom na raa may yúh. »

Dee caga' Abraham sëmlë'í bëy Sodom ra

²² Filoon fi baaha, haneelli ana ya koluute daaha, beyute waali Sodom, ndaa Koo-Yahwee tasse Abraham na.

23 Abraham lebohte ri won tih : « Fay boollee bëewë júbú rë a yee bosu ra béeb fu múkíl wëe Yíkëe ? »

24 Mìn hena dāa ní lahte bëewí sabay iippi (50) júbúté filiḅ Sodom ; ní fay múkíl gina a ? Fii rii baal af bëewí sabay iippa (50) júbú nē rē è ? »

25 Daa neh, fii paṇ yii bah ! Fii haba' bëewë júbú rë a yee bosu ra béeb yínë, fu boolla' fu hap wa béeb húl. Do fa na aattiya' feey fa béeb rë, fay ñéyíḍ iña waal maan ? »

26 Yahwee tahte won tih : « Mi deef bëewí sabay iippi (50) júbúté Sodom raa, af wa ay tah may baal bëy gina béeb. »

27 Abraham bëyaatte una won tih : « Añcaṇ bi kaañ mi won a ro béeb Yíkëe, mi bo' faan kut. »

28 Mìn hena dāa di filiḅ bëewí sabay iippa (50), lah na iippi júbúy. Af bëewí iippi yaaha ay tah fu múkíl gina a ? » Koope tahte won tih : « Mi deef na ow sabay iniil a ow iippi (45) júbúté rëe, mii rii múkíl. »

29 Abraham bëyilte una won tih : « Mìn hena ḍah, lah ow sabay iniilli (40) júbúté nē. » Koope won ḍi tih : « Lah bëewí sabay iniilli (40) júbúté nē rëe, mii múkíl gina. »

30 Abraham won tígí daaha tih : « Ngana neeḅa' so' kan Yíkëe biti mi ḅaatti won. Mìn hena dāa lah ow sabay éeyë (30) yí júbúté nē. » Koo tahte won tih : « Mi deef na bëewí sabay éeyë (30) yí júbúté rëe, mii paṇ yin. »

31 Abraham won ḍi tih : « Yíkëe baal so' yee kaañ mi roo wonaat ra, ndée wa mìn henun ow sabay ana (20) kut. » Koo tahte won tih : « Af bëewí sabay ana yi yaa ay tah mii múkíl gina. »

³² Abraham baatilte won tih : « Mi na ďaŋ ro Yíkëe, keeñu ďanay naa haay. May mǐllée won beh : mín hena ďah, lah bēewí sabboo yi júbúté ně. » Koo won dī tih : « Af bēewí sabboo yi yaa ay tah mii múkıl gina. »

³³ Dúmë' gonli wa ra, Yahwee takohte saańce, Abraham nimilte faam.

19

Múgí Sodom a Gomoor

¹ Malaaka yi ana ya kǐllúu helute Koo-YahweeAbraham na ra, lahuu wa Sodom fíníin fín, ďeef Lot húmú took kēemí baha ya gina. Ola' ri wa, dī kolohte téebílěhí wě, dī yekke sǐgímídté wě níi feey.

² Di won wa tih : « Baha yi yeh, hém neba' ron, ďělí faam ďon hos kotti ron, ďon nee' na. Koo yíil rěe, ďon bēyaat waalon. » Wa wonu ri tih : « Miteh ri, fun ay mín nee' kēemí gina. »

³ Ndaa Lot cagohte wa níi wa mǐllúutée tah saań faami. Di pagidte wa ñam, naha'te yugus kuun, wa ñamute.

⁴ Wa liiluyti fanoh doom, yaalla gina béeċ : baha a kúkěy, ow tasay na, ayute gírmbělúté faam fa.

⁵ Wa dēekúté Lot, wonu ri tih : « Bēewě ayu faamu fíníin fé rě dih ? Dúhré wě deh, fun fanoh a wa. »

⁶ Lot dúhté waa na ěssě, kúnté ílí faam fa,

⁷ antee waa won tih : « Daa neh, kēewé ! Ngēnē pēgí yíi man ďah, daa mi na ďaŋ ron ri.

⁸ Cēgí mi won ďon : mi lahte koy belef ana yi yíih yaal doom, cēe mi kom ron wa ďon paŋ wa

yii neba' ron. Ndaa ngënë lébí bëewí yee na, wa haneelli so', te yii kat wa dee so'. »

⁹ Ndaa wa wonu ri tih : « Kolee tígë doo na ! Fu haneel gini bee kut, fu antee haba' biti wonu daa nay lahe a ? Añcañ fay waa luk maloh bos ! » Wa yejute Lot hatin a doole, yuluute dofi ílí faam fa.

¹⁰ Tígí daaha, malaaka yi ana ya kúnsúté ílë, habute Lot, nimlirute ri filiḡ faam fa, kúnúté ílë.

¹¹ Wa yejute yii happe ílí bëewë homu ëssë rë, baha neh, kúkëy neh, núi wa yíhlíh tígí paa' ílí faam fa.

Hegohi Lot a bëy faami

¹² Malaaka yi ana ya wonu Lot tih : « Fu lahay i mboko kay dee woo ? Koy yaal, koy beleḡ, mbée goro, bëy tappe doo na bééḡ, dúhré rí gina.

¹³ Ndée íñi bossa yabu bëy gini bee ra lahte núi Koo-Yahwee na, tahte núi dī yeñce fun múklí gina, te fun ewu kotta. »

¹⁴ Tígí daaha, Lot payte goro yi na, filli koyyi ana yi, won wa tih : « Yípíi koloh dee don saañ, ndée Yahwee canke múklí gina. » Ndaa wa habuu biti ri hom bëenndë'.

¹⁵ Laha' miir-miira ra, malaaka ya caguute Lot, wonu ri tih : « Yípée koloh fu kúrëelëh belebu a koyyi ana yu beleḡ, toñeh Koope yahti keen sun fi gina raa, ñíinnën teem na. »

¹⁶ Bi na ñaamsa' nuf Lot, malaaka yi ana ya habute ya' yi bani belebi a koyyi ana yi beleḡ, dúhrúté wë gina, te yin katay wa, af biti Yahwee húmú faha'te sëmlë'í wë.

¹⁷ Dúhrúu wë gina, ow di malaaka ya won Lot tih : « Hegëe fu sëmlë' afu ; ngana heeltoh te

ngana cagaaloh deyi bee bééḅ. Tílé fu ḁapee ḁanin hém fu faha' pes. »

¹⁸ Lot tahte won ḁi tih : « Daa neh, bahaa.

¹⁹ Mi yúhté bití fu pagidte so' yin wun te fu naa'te keeñ soo na níí naa' níí mi pesse. Ndaa mi mínéh koloh dee níí ḁanin, te loola haweh so' húl.

²⁰ Fu otte gin-taahi yutuudi bín ḁee leḅa' ri raa ? May mín múkē níí mi lah na. Yina' ri níí, yedḁe mi ḁapee na, nda mi pes. »

²¹ Malaakaa won ḁi tih : « Kon mi onilte ro níí mii leḅ gina wona' fu baa ra.

²² Yípíí múkē ḁon ḁapee ḁín fē, ndée mi mínéh paṇ yin te ḁon lēhíh ně. » Yii baa daa tah gini baa wonuu Sowaar (daa ri : yin yutuud).

²³ Púlí na' ḁeef Lot na haal Sowaar.

²⁴ Tígí daaha, Yahwee lasse bacal la' yi njaaroh kíi, yi dúhē' sun-Koo, na toḅ sun fi Sodom a Gomoor.

²⁵ Di muuyilte ginna ana yi yaa a béewē filiḅ, deyi baa a yii paal na bééḅ.

²⁶ Ndaa bi húmú heeltōh beleḅ Lot, ḁi yíssēhté deey miraa.

²⁷ Baabin cúḅ, Abraham saañce tígē húmú cagu bani Yahwee ra.

²⁸ Béyrē' rí afi ḁi yeelte waal Sodom a Gomoor a deyi baa bééḅ rē, ḁi ot dúukēe súul síis ti dúukēe paloḅ nen* ḁofohte feey fa.

²⁹ Na tam Koope ginna húmú dék Lot deyi baa ra, ḁi húmú halay Abraham, tahte níí ḁi sēmlē'té Lot loola muuyla' ri ginna yaaha ra.

* **19:28 19:28** *ti dúukēe paloḅ nen* : Di ébrē, bíníyú ḁeh : *ti dúukēe fúur nen*.

Bëewë coosaanuu Lot na ra

³⁰ Filoon fe, Lot néekiñě'té hom Sowaar, tahte nîi bani koyyi ana yi beleb koluute daaha, laayute danin, dékúté filiḅ kil.

³¹ Lahte bis, koy ki gaana won ñéedë tih : « Baap hompe baha a deyi bee lahay yaali nay yen koore, ti dee hena' ri baah bëewë nē béeb rē.

³² Aye yen hēnīd baap bēēñ nîi ri mani, yen fanoh a ri nda ri mín lah tal. »

³³ Elgi baaha, wa hēnndúté boffa bēēñ nîi ri manite, koy ki gaana fanohte a ri. Ndaa fanohi a kolohi béeb, boffa yégëy yin na.

³⁴ Kéy fín fē, koy ki gaana won ñéedë tih : « Ole ! Mi fanohte a baap níimmbē. Teem elgee raa, yen hēnndíl rí bēēñ nîi ri mani, fu pay fu fanoh a dī. Hen dāaha raa, tali baap ii múk. »

³⁵ Laha' elga ra, wa hēnndētúté boffa bēēñ nîi ri maniyilte, ñéedë fanohte a ri. Ndaa fanohi a kolohi béeb, boffa yégëy yin na.

³⁶ Koyyi ana yi Lot koluu daaha pokute loo.

³⁷ Mita' loo koy ki bahaa ra, dī lahte koy yaal, dēekē'té rí Mohap (daa ri : dūhē' boffa na). Mohaḅba coosaanuu bëyí baa na.

³⁸ Ñéedë bal laha' koy yaal, dēekē'té rí Ben-Ami (daa ri : koy mboko mi so'). Amonna coosaanuu bëyí baa na.

20

Homi Abraham Geraar

¹ Hompe nîi, Abraham kolohte saañce deyi Negep, dī yíppé taanta yi hanndal ki Kades a Súur. Di kola' daaha, saañce hompe Geraar.

² Abraham húmú wone ow yii lenke belebi Saara na raa, hom wona' ti yaa ñeedí, tahte níi Abimelek buuri Geraar, beɓpe Saara beleb.

³ Ndaa elgin, Koope feeñiyohite Abimelek di filiɓ yodaɗ, won dī tih : « Beya beɓ fu Saara beleb ra tahte níi ñíinú aa ya'u, ndée dī beleb kooru. »

⁴ Abimelek fa liilayti lah belaa na koon ra, won Koope tih : « Yíkëe, níi fay hap funi bëewí sè' húl, te fun paguy yin a ?

⁵ Di fi Abraham daa won so' biti belaa ñeedí, te belaa wonte biti bal Abraham bahii. Mi pagaay ri bos nuf, ndée mi yéeh yin na koon. »

⁶ Filiɓ yodada, Koope tahte won dī tih : « So' bal, mi yúhté biti fu pagaay ri bos nuf, daa tah mi paŋ níi fu lahay belaa na toñeh fay bakaare.

⁷ Kon nimilire belaa yaali, ndée yaala yonente te ri ay roo dagid níi fu pes. Ndaa fu nimiray ri raa, lah yúhé biti doni bëewú béeb ay húl. »

⁸ Yíilë' Koo baabin cúɓ, Abimelek dëkké súrgë yí béeb, bílídte wë yee lah ra ; wa títúté níi tít.

⁹ Abimelek antee dëek Abraham, won dī tih : « Fu paga' fun yii baa dī bal ? Mi paŋ ro yi níi fu na bek funi bëy gin so' bakaadi man d'aa gaan ? Fu panke so' yii na pëgíh !

¹⁰ Yi daa bek ro paŋi yii bah ? »

¹¹ Abraham tahte won tih : « Mi haba' biti koon bëy gini bee neehuy Koope, te af beleb so' ay tah koon wa hap so' húl.

¹² Mi beɓpe ri beleb, ndaa dī ñeedí sè' kaah, ndée funi boku baap, ndaa funi bokuy yaay.

¹³ Te kèllë' sè' Koope faam baaso', kúdté sè' mi

na maangaan luufa ra, mi húmú danke beleb so' teeβ so' naa'-keen biti tígí pay fun béeb, lah ri wona ti mi bahii. »

¹⁴ Abraham na woc wona, Abimelek yíppée beβ i har, pe', fana, i ñaam yaal a beleb, yedte Abraham yoobbol, nimilidte ri belebi Saara.

¹⁵ Abimelek won Abraham daaha tih : « Gina abee hèreet ; fu mín yíp faamu tígí neba' ro. »

¹⁶ Di yíssèhté Saara na, won dī tih : « Ole, mee yed bahuu hélíis caak* ra ee. Daa wa nay teebe béewé doni wa dékú rē béeb biti fu lante yii beh. »

¹⁷⁻¹⁸ Beya húmú beβ Abimelek Saara beleb Abraham ra, tahte níi Koo-Yahwee leewte loo yi belebba faam Abimelek béeb. Ndaa daga' Abraham Koope ra, Koo baalte Abimelek, belebi a súrgē yí beleb níi wa mínēetúté lah koy.

21

Límí Isaak

¹ Nuf Koo-Yahwee payte yee húmú won dī Saara ra, dī pagidte ri yee húmú gap ri ri ra.

² Saara pokke loo. Laha' wahtaa húmú wona' ri Koope ra, dī límídté Abraham koy yaal deef Abraham bahate.

³ Abraham yedte koy ki yaala límídf rí Saara ra tii Isaak (daa ri : dī yente).

⁴ Laha' Isaak waal peeye ra, Abraham lecce ri ti dee húmú naha' ri Koope ra nen.

⁵ Límí Isaak deef Abraham laha' kíil tíméer (100).

* **20:16 20.16** *hélíis caak* : Di ébrē, bíníyú deh : *hanjar júnni* (1.000) di *hélíis*.

⁶ Saara won tígí daaha tih : « Koope onte so' yena. Bëyí keloh yii bee béeb ay soo yenda'. »

⁷ Di baatte won tih : « Bëyí won Abraham biti ay tíl níi Saara bëpíd koy koon ! Añcañ bi baha ri níi, mi límídté rí koy yaal. »

Dúhrí Agaar a Ismayel faam Abraham

⁸ Mëysë' kúkëyë rë, Saara wécídté rí ñap. Yiin nísú rí bíib rë, Abraham cëgídté gimaak gaan.

⁹ Lahte bis, Saara otte Ismayel koy ki yaala límídté Agaar fi bëy Ésíp Abraham ra na hégílë'.

¹⁰ Di won Abraham tih : « Líké ñaami bee a koohi. Koy ka ii bok lam a koy so'. »

¹¹ Bi hen Ismayel koy Abraham bal, woni baa misikke ri níi tígí teem misik.

¹² Ndaa Koope won dī tih : « Yin ñanay roo misik di yii leñke ñaamu a koohi na. Lah tahe yii won dō Saara béeb, ndée tala gap mi ro ra ay dūhée Isaak na.

¹³ Ndaa bi hen koy ñaamu koohu, may pañ níi dī hen baha tal gaan bal. »

¹⁴ Kéy ñaaf fin cúb, Abraham bebppe mbúurú a gúm muluḅ*, yedte Agaar gecohte ; dī yedte ri kúkëyë bal, antee wa dūhíd faam fa. Agaar saañce na mbal luufi Beer-Sebaa.

¹⁵ Dúmë' mulaa gúmë rë, Agaar bebppe kúkëyë helte ri sëegú tal kilik,

¹⁶ antee saañ níi hanndal ki wa mitte yii teemma' yees kas, dī tookke, ndah dī won nufi tih : « Mi fahaay ot koy so' húlé fíi sè' ! » Di antee hom daaha, bëyídté uni na foñ.

* **21:14 21:14** *gúm muluḅ* : Di ébrë, bíníyú ñeh : *ngafka hun tùmëe muluḅ*.

17 Kúkëyë na looy ɓal, Koope kelohte una. Malaakii Koope hom sun, dëekké Agaar won dī tih : « Fu laha' yi Agaar ? Ngana néekíñë' ! Koo kelohte un kúkëyë tígë hela' fu ri ra.

18 Kolee fu ɓeɓ ri te fu ham ya'a híin, ndée may paŋ ní dī hen ɓaha tal gaan. »

19 Koo kúníssé af Agaar, dī yíppée séen yéem ; dī payte nehte gúmí ní lííffé, yedte kúkëyë hante.

20 Bi ñéerë' Koo a kúkëyë, dī kora' luufa na ood ní hente ɓëy mínté ɓoorsoh a kas.

21 Di húmú dék luufi Paran, te yaafa ɗagidte ri ɓeleɓ ɓëy Ésíp nē.

Pokanta'i Abraham a Abimelek kooy

22 Lahte bis, Abimelek a Pikol daga kúɗ wohoh yi ra, payute Abraham na, wonu ri tih : « Fun yúhúté bití yíi cэгíɗ fu ɓéeɓ Koo ñéerë' nē.

23 Kon añee ri dee woteh di tii Koope, bití fii nofa' funi koyyi so' a ɓëy tali so'. Di húmú naa'a' mi keeñ ɗoo na, lah habee funi ɓëy gina hom fu bee ra ɗaaha. »

24 Abraham won dī tih : « Mi añohte bití may rii pagee ɗaaha. »

25 Añcaŋ Abraham wonte af Abimelek di yíi lenke yéemē húmú naafu súrgë yí Abimelek ra.

26 Abimelek won dī tih : « Mi yéeh ɓëe' wadti paga yíi baa ra. Te ɗo fi bee sah fu wëndëy sē' yin na, ní mi an ɗíi keloh ɗeh. »

27 Filoon fi gonli wa, Abraham ɓeɓpe i har, i pe' a i fana yedte wa Abimelek, wa ɓéeɓ ana añuute, pokantuute kooy.

²⁸ Abraham antee beɓ téngë har paana, bíssé wë.

²⁹ Abimelek meelte ri won tih : « Harri paana ya bís fú yee ra ay paguu yih ? »

³⁰ Abraham won dī tih : « Tahe harri paana yi yeh, yii baa nay teebee bití daa mi hacroh yéemë. »

³¹ Tii Beer-Sebaa fa na wonuu tígí daaha ra haala' yii bah ; bití wa béeɓ ana añuute daaha.

³² Daaha wa pokantuute ri kooy Beer-Sebaa. Abimelek a Pikol daga kúɗ wohoh yi ra anutee nimil gini Fílístí.

³³ Abraham yíppé tal kilka na wonuu tamaris ra Beer-Sebaa daaha, ɗaŋke Koope fa mínéh dúm rë në, ñeya'te ri tiyi, dëekë'té rí Yahwee.

³⁴ Abraham hompe gini Fílístí yii maañce.

22

Faha'i Koope yúh nda Abraham lekohte ri

¹ Gétë' iñyaa béeɓ rë, lahte bis, Koo hom olsohi Abraham, won dī tih : « Abraham ! » Abraham tiilte won tih : « Yëew ! »

² Koo tahte won tih : « Kolee fu beɓ koy ka laha' fu yínë kut ra, Isaak fa faha' fu keeñu ra, fu saañ Moriya. Fu lah na raa, fu hawid' so' ri sarahi ay tamu tamo ní sooy sun fi ɗaɗa nay mi roo teebe ra. »

³ Kéy baaɓ fin cúɓ, Abraham kolohte, besse kilikka na saañ sarahin ra, séffé wë mbaam fi, beɓpe waala yulid' tígë húmú túuy rí Koope ra ; dī kúréelëhté koohi Isaak a sùrgë ana di sùrgë yí.

⁴ Tíluu wë nû waali éeyë fë rë, Abraham béyídté afi, séenté tígë në suu wa ra.

⁵ Di won sùrgë yí tígí daaha tih : « Hëmí ñoni mbaam fa deh, funi koy so' pay jaamiyoh Koope na ndín, fun nimil ñon na. »

⁶ Abraham ente koohi Isaak kilikka na saañ sarahin ra ; ñi fi bah, ñi bëbpe kii kë a gaada, wa ñéerúuté na suu.

⁷ Homuu wa waala ra, Isaak won boffi tih : « A baap ! » Abraham tahte won tih : « Di yi koy so' ? » Isaak won ñi tih : « Yen kúrúté kii a kilik, ndaa yee nay hawu ra dih ? »

⁸ Abraham tahte won tih : « Koo ot na, ñi nay onee yee nay hawu ra. » Wa ñéerúuté na suu.

⁹ Lahuu wa tígë húmú wona' wa Koope ra, Abraham tíkëlsë'té i la' daaha, yíppé íláy hawraa, lígínë'té kilikka sun, antee pokalsa' koohi Isaak, tikké rí sun fi kilikki hawraa. ¹⁰ Abraham yedte ya'i, bëbpe gaada, saañ ooli koohi koon,

¹¹ ndaa malaakii Koo-Yahwee hom sun gokke ri won tih : « Bëyít ! Abraham ! » Di tahte won tih : « Yëew ! »

¹² Malaakaa won ñi tih : « Ya'u ñanay lah sun fi kúkëyë, ngana pañ ri yin misik ! Hém daa fu kaa'ray ri koy ki yínëe laha' fu kut raa, mi yúhté wote biti fu neehte Koo. »

¹³ Bëyrë' Abraham afi, ñi ot kuuy har, wicca lonke dúuf. Di payte kalite har fa, happe ri, tamidte ri Yahwee tígí koohi sun fi hawraa nû sooyte.

¹⁴ Abraham yedte tígí daaha tii : « Yahwee ay ona' ». Te nû a woteh, tígí daaha wonuu : « Sun fi ñanji Yahwee, Koo nay onee. »

¹⁵ Malaakii Yahwee hom sun, dëekëetté Abraham

¹⁶ won dī tih : « Yahwee daa wona' ro deh : “Hém daa fu kaa'ray so' koy ka lím fu yíně kut raa, so' mi Koope mee rii añoh ra ee di tii so',

¹⁷ may roo barkel ní tígí teem barkel, mi keñil talu ní keñil, séttú caak ní ti hulla sun nen mbée ti peppi feey fa búk kısı fē nen. Te séttú ay ílíf bēewē nay waa haa'ee ra.

¹⁸ Ñeya ñee fu woni so' ra, ay tah ní may ñeyee séttú ně mi barkel bēy feey fa béeḃ.” »

¹⁹ Abraham a koohi koluute, nimilute sūrgē yí ně ; wa bēēḃ ñéerúuté beyute waali faam, wēegísuté Beer-Sebaa homute na.

Koyyi Nahoor

²⁰ Gétē' iñyaa ra, Abraham kelohte biti Milka ḃal límídté Nahoor koy-boffi Abraham, i koy yaal.

²¹ Saawa hínú Úus, Búus daa ñéedí, ñeete Kemuwel boffi Aram,

²² tíkké Keset, Haso, Pildas, Yitlaf, a Betuwel.

²³ Betuwel daa boffi Rebekaa. Yaa daa koyyi yaalli peeye ya límíḃ Milka Nahoor koy-boffi Abraham ra.

²⁴ Nahoor húmú lahte ḃeleḃ kay bi hínú Rewma. Di lahte i koy ḃal yi hínú : Tebah, Gaham, Tahas a Maaka.

23

Feey fi hacaa lom Abraham Kanaan ra

¹ Saara pesse kíil tíméer a kíil sabay ana a kíil paana (127).

² Di húlë' Kiriyaat-Arba (daa ri Heboron fee woteh) di gini Kanaan. Abraham kolohte luuyri belebi, looyte ri.

³ Di antee koloh tígë hom búudé fí belaa ra, saañce goneel a séttí Het.

⁴ Laha' ri ra, dī won wa tih : « Mee gina, ndaa mi doha-ndéem kut filiḅ fon. Mi ḁaṇ ron bitī ḁon saamid' so' tígí nay mii ḁapee búudé fí beleḅ so'. »

⁵ Séttí Het wonu ri tih :

⁶ « Síkírëh fun hém neba' ro ! Fun habuu ro kélfíi Koo barkelte ri filiḅ fí fun. ḁapee búudé fí belebu tígí luk roo eta' di hacaa yi fun. Ow di fun na ii roo kaa'id' fu ḁap búudé fí belebu hacaa yi. »

⁷ Abraham kolohte, sígímídté bëy gina, séttée ké Het dékú nē rē,

⁸ antee waa won tih : « Don tah kaah bitī mi haca' beleḅ so' dee raa, hëbríi sē' Eforon koy Sohar na,

⁹ nda ri yedḁa' so' kila hom af meeya laha' ri Makpelaa ra. Na ri yera' so' ri a ḁee mín ḁíi cala' ra béeb di fíiyën, nda mi mín ríi laha' hacaa faraah. »

¹⁰ Bi húmú dī fí Eforon baha yi Hetta na daaha, dī bebpe una, loffe Abraham fíi bëy këemë béeb

¹¹ won dī tih : « Síkírëh sē' bahaa, hém neba' ro ! Meeya a kila hom na ra ii yaayu, mi onte ro wa ; mi onte ro wa fíi bëy gina béeb, fu mín nēe haca' belebu. »

¹² Abraham baatte sígímídté bëy gina,

¹³ antee won Eforon fíi bëewë këemë béeb tih : « Síkírée mi won ro, hém neba' ro ! Tahe mi yed' ro cadum fí meeya, mi haca' na beleḅ so'. »

¹⁴ Eforon tahte won dī tih :

¹⁵ « Bahaa, síkírēh sē' mī won dō : feey fi cala' sekel tímээр iniil (400)* taabeh yin hanndal ki yen. Paye fu hac belebu. »

¹⁶ Abraham a Eforon kéldúuté, Abraham kinté cadum fa wonantuu wa ra fīi bēewē nīi hente sekel tímээр iniil (400) di hēlsē na yiikuu bēy gina ra.

¹⁷ Daaha, meeyee ke Eforon Makpelaa, bee fīi Mamre, kila a kilikka filiḅ meeya bēeb,

¹⁸ Abraham laha'te wa. Hetta húmú kēemē rē bēeb dēefuute.

¹⁹ Filoon fi baaha, Abraham payte hacce belebi Saara filiḅ kila hom meeya Makpelaa, jaannda' Mamre ra (daa ri Heboron fee woteh) di gini Kanaan, looyte luuyi†.

²⁰ Abraham laha' meeya a kila filiḅ dāaha ya' yi Hetta. Di saam meeya hacaa.

24

Koodi Isaak Rebekaa

¹ Abraham húmú bahate nīi paangaawte. Yii húmú cēgíd rí bēeb, Koo-Yahwee barkel ri.

²⁻³ Lahte bis, dī dēekrēhté súrgēe lukki maañ dīi na ra, bee kúd yīi lenke iña faam fa bēeb rē, won dī tih : « Aye mī wol ro saamdī koy so' Isaak beleb. Ndaa mī fahaay biti fu saamdaa ri beleb di bēy Kanaan fa hom mī bee ra. Kon beke

* **23:15 23.15** *sekel tímээр iniil* : Sekel tímээр (100) daa ganjarma kilē tiinj héliis yínē. † **23:19 23.19** *looyte luuyi* : Yin nīi yin, Ébrē yē nē húmú looyu luuy waal paana filoon fi haji búudé fē.

ya'u fëgërëh fí ðaŋ so'* hém neba' ro, fu añoŋ ri Yahwee na, Koope fa sak sun a feey ra bití fí ri saamda' beleb dí bëy Kanaan na.

⁴ Fay rii saamdee beleb mboko yi so' na di gina coosaana' mi ra. »

⁵ Súrgëe tahte won dí tih : « Mín lah belaa kaa' ñéerë' a so' gini beh ; yaha ðaaha raa, may beye koohu mi kúđ dí gina kola' fu ra mbée yih ? »

⁶ Ndaa Abraham won dí tih : « Ëe-ëe' ! Ii na dal ! Ngana kúđ koy so' dín fë. »

⁷ Yahwee Koope fa sun, daa kélíđ së' faam baaso' a gina coosaana' mi ra. Di feeñiyoh te añohte bití dí ay one séttí së' gini beh. Daa ri nay kèllíré malaakii fíyú, paŋ níi fu tílíđ koy so' belii dín fë, fu kom dí ri.

⁸ Belaa kaa' ñéerë' a ðo raa, deef fu paŋke yee wađ ra, yin tikëey sun fu ; ndaa di mín ríi man béeb, ngana kúđ koy so' dín fë. »

⁹ Súrgëe bekke ya'i fëgërëh fí ðaŋ Abraham kélfií, añohte paŋi yee nahu ri ra.

¹⁰ Filoon fi baaha, súrgëe bebpe géléem sabboo di yubi kélfií, kúréelëhté iña lukki wun alal mi Abraham ra, bebpe waali Mesopotami gina dék Nahoor ra.

¹¹ Tíle' rí níi dí lahte yéemë hom balaa fu haal gina ra, dí bëefídté géléemmë ; teya' a wahtaa na ayu belebba neh sosad na'in ra.

¹² Di na anti ðaŋ won tih : « Yahwee, Koope fa na jaamiyoh kélfií së' Abraham ra, teebe kélfií së' bití fu naa'te keeñ díi na, fu habra' so' níi mi maloh waali so' woteh.

* **24:2-3 24:2-3** beke ya'u fëgërëh fí ðaŋ so' : Bín fë, bëy gini baa húmú añoŋ ðaaha bití yaa yaha yíi lahte solo.

¹³ Mee búk yéemë ee, te belebba gina ee ayu neh ra.

¹⁴ Cafay ka nay mi dage muluɓ han ra, tah oni so' muluɓ a hēnndí géléemmí sè' bal raa, may yúh bití daa ri bee tansid' fu súrgúu Isaak ra. Daaha raa, may yúh bití fu teeɓpe kélfíi sè' Abraham bití fu naa'te keeñ díi na. »

¹⁵ Na liil súrgëe woc ɗaɗa ra, dī otte Rebekaa koy Betuwel na ac a peni. Betuwel koy Milka a Nahoor. Nahoor ñeedí Abraham.

¹⁶ Cafay ka ɗampe beleɓ te ri yéeh yaal. Di lahte yéemë nehte peni, enohte na saañ.

¹⁷ Súrgíi Abraham yíppée ríi leboh, won dī tih : « On so' muluɓ mi han, hém neba' ro. »

¹⁸ Cafay ka yíppée kélsēh, yedte súrgëe, won dī tih : « Habe fu han ɗahaa ! » Di ɓeɓpe hante.

¹⁹⁻²⁰ Woca' ri hana ra, cafay ka ɓaatte won tih : « Caa mi neh mi hēndíɗ' géléemmú bal. » Di yíppée yíin mulaa pena mbalkaa, wēegíssé yéemín na neh na nehaat níi géléemmë ɓéeɓ maniyute.

²¹ Súrgëe hente tid' na olsoh ri, na won nufi nda Yahwee cēgíɗté yee tah ri koloh ra.

²² Hanuu géléemmë níi wocute ra, súrgëe yedte cafay ka yooboli mitte : supi úrís, bi teemma' hatin sekel yínë, a kéñík úrís ana yi bina-bina ɓéeɓ mitte sekel sabboo†.

²³ Di antee ri meel won tih : « Fu koy wa kúkëy cafay ? Faamon lahte tígí funi ɓēewë ñéyrúu rë mínú nēe nee' elgee woteh a ? »

† **24:22 24.22** *sekel sabboo* : Yii lenke ganjarmi dee teem sekel ra, saame 23.15 bínëe feey fi téerëe. Úrís daa « oor » di tuwaaɓ.

²⁴ Cafay ka won dī tih : « Mi koy Betuwel, mi sédí Milka a Nahoor.

²⁵ Faam fun lahte tígí don ay naa mín nee', a tígí dam géleemmë, te fun caakute boob. »

²⁶ Súrgeë sígimpé níi feey, gérempé Yahwee

²⁷ na won tih : « Ma na sím dë Yahwee, Koope fa na jaamiyoh kélfii sè' Abraham ra. Fu teebpe ri biti fu naa'te keeñ dīi na kaah te fu yedday ri : fu bente so' waali so' níi mi haalte faam mboko yi kélfii sè'. »

²⁸ Tígí daaha, cafay ka yíppée múkë yaafi na faam, bílídte yee lah ra.

²⁹⁻³⁰ Rebekaa húmú lahte baha yaal bi hínú Laban. Ola' Laban supaa a kéñikkë ñeedí ñë, te deef ri kelohte bíllí Rebekaa yee won dī bëe' rë, dī yíppée saañ deefidte bëe' a géleemmí hëbís yéemë.

³¹ Laban won bëe' tih : « Lahe faam, do fa Yahwee barkel ro ra. Haala' yi níi fu na hom fëel te mi yugusse tígí nay ron home faam a tígí nay home géleemmë ? »

³² Súrgeë Abraham yeeltee ac faam Laban. Géleemmë kélsuté, túmduté boob. Súrgeë a bëewí onute muluú hosaa kot.

³³ Súrgeë komute ñam ndaa dī won tih : « Mi mínéh ñam te mi woneh yee kúd sè' dee ra. » Laban won dī tih : « Kon yíppée won ! »

³⁴ Di dalte gonla won tih : « So' mi súrgeë Abraham.

³⁵ Yahwee líifidte kélfii sè' a barke, tahte níi ri caakke alal : dī onte ri i yup har, pe' a fana, tiinj hélíis a úrís, súrge yaal a súrge beleb, i géleem a i mbaam.

³⁶ Bitifa' Saara belebi nûi, límídté kélfíi sè' koy ki yaali alal ma béeb tíkú ya'i.

³⁷ Kélfíi sè' nahte so' aňoh biti mi banti saamda' koohi beleb di bëy Kanaan fa hom ri ra,

³⁸ ndaa lah mi saamdaa ri beleb mboko yi na di gina coosaana' ri ra.

³⁹ Mi won di tígí daaha tih : “Belaa kaa' ñéerè' a so' raa nék ?”

⁴⁰ Di tahte won tih : “Yahwee fa mi mëssí ñee woni ra ay kéllíd malaakii fiyú, di cëgíd yee tah fu koloh ra, paŋ nûi fu kom koy so' Isaak beleb mboko yi so' na, di faam baaso'.

⁴¹ Fu pay faam baaso', wuti fu malaay raa sah, deef fu paŋke wargalu, yin tíkëey sun fu.”

⁴² Laha' mi hëbís yéemë woteh ra, mi ñanke maa won tih : “Yahwee, Koope fa na jaamiyoh kélfíi sè' Abraham ra, habra' so' nûi mi maloh waali so'.

⁴³ Mee búk yéemë ee, te cafay ka nay aye neh nûi mi ñaŋ ri muluŋ han ra,

⁴⁴ hena biti di onte so' muluŋ nah so' han, te mi woc raa di ay hëndíd géleemmí sè' bal raa, tígí daaha, may yúh biti daa ri bee tansíd fu koy kélfíi sè' rë.”

⁴⁵ Mi liilayti woc ñaŋa sah, mi otte Rebekaa na ac a peni. Di lahte yéemë, nehte peni. Mi won di tih : “On so' muluŋ mi han, hém neba' ro.”

⁴⁶ Di yíppée kélsëh won so' tih : “Hane, te fu woc raa mi hëndíd géleemmú bal.” Mi hante, di hëndídté géleemmí sè'.

⁴⁷ Meela' mi ri biti di koy wa ra, di won so' tih : “Mi koy Betuwel, mi sédí Milka a Nahoor.” Tígí daaha, mantee ri bek supaa ñíiní, a kéñíkkë ya'

yi.

⁴⁸ Mi sígímídté Yahwee, mi símpé rí, dí fi Koope fa na jaamiyoh kélfií sè' Abraham ra, ñéyrè ñéyídf dí kotti so' waala toŋ níi faam sédí koy-boffi kélfií sè' rë, nda mi mín ríi kom koohi beleb.

⁴⁹ Kon mi faha' biti koon, ñon won so' nda ron ay teeḅ kélfií sè' naa'-keeñ te ñon yégúté rí. Henay baaha raa, ñon won so' mi laḅee íláy kay.
»

⁵⁰ Laban a Betuwel tahute wonu tih : « Yaa béeb pagadfi Yahwee. Fun lahuy yíi nay fun naa wone.

⁵¹ Rebekaa abah ! Kúré, fu kom ri koy kélfiúu beleb, ti dee faha' ri Yahwee ra nen. »

⁵² Kela' súrgíi Abraham unni yaa ra, dí sígímídté Yahwee níi feey gérémpé rí.

⁵³ Di antee dúhíd íñi yugusuu hélíis a úrís, a i búuḅ, yedte wa Rebekaa ; dí yedte koy-yaafa yaal bal a yaafa wargal a yoobboli mitte sèk.

⁵⁴ Filoon fi baaha, súrgíi Abraham a bëewí anutee ñam, hanute, suute fanoh.

Koluu wa káy baab fin ra, súrgíi Abraham won bëy faam fa tih : « Pëkísí sè' mi nimil faam kélfií sè'. »

⁵⁵ Bahii Rebekaa a yaafa wonu ri tih : « One kúkëyë hom fun na níi fíi, wuti hena waal sabboo raa sah, kola' baaha raa, ñoni mínú saañ.
»

⁵⁶ Ndaa súrgëe won wa tih : « Ngënë hëbí sè' ! Hém Yahwee cëgídté yee tah mi koloh ra raa, yéddí sè' mi saañ, mi nimil faam kélfií sè' ! »

⁵⁷ Wa wonu ri tih : « Yen dëek kúkëyí belaa paay, yen meel ri yee hom díi na ra. »

⁵⁸ Wa yípútée dëek Rebekaa meelute ri wonu tih : « Fu canke ñeerë' a bëyí bee woteh, don saañ a ? » Di tiilte wa won tih : « Tasa' dīi na ! »

⁵⁹ Tígí daaha, wa yeddfute Rebekaa, ñeerë'té a belaa kod dī ra, a sūrgíi Abraham a bëewí. Wa na dagiru Rebekaa

⁶⁰ wonu tih :

« Koy-yaay,

démíin fu keñ, koyyu caak níi caak.

Démíin séttú ílíf bëewë nay waa haa'ee ra. »

⁶¹ Rebekaa a sūrgë yí beleb koluute, yaaguute géleemmë, ñeerúuté a sūrgíi Abraham na suu.

⁶² Yaaha béeb, deef Isaak liiltee pay yéemë na wonuu Lahaay Roy ra níi ri nimilte faam. Di húmú dék Negép.

⁶³ Sos-na'a ín, dī húmú pay tilëesëh luufa, béyrë' rí afi, dī séenté i géleem na ayu.

⁶⁴ Béyrë' Rebekaa afi bal séenté Isaak, dī yíppée cép géleem fë.

⁶⁵ Di meelte sūrgíi Abraham won dī tih : « Bëyí bee filiḅ luufa na ac téebílehí yen bee ra wah ? » Sūrgëe won dī tih : « Di kélfii së' Isaak. » Rebekaa yíppée cépíd músëerí tígí daaha, jimbëerëhté.

⁶⁶ Tee'uu wa ra, sūrgëe bílídte Isaak ílýyë ñee ri ra béeb.

⁶⁷ Lahuu wa faam ra, Isaak kúdté Rebekaa las Saara yaafi, bebpe ri beleb. Bi faha' Isaak Rebekaa níi, dī yeeltee rii mújë' yaafi.

25

Tala laha' Abraham a Keturaa ra

¹ Filoon fi Saara, Abraham koodfte beleb kay, bi hínú Keturaa.

² Belaa límídté rí Simran, Yoksan, Medan, Majaan, Yisbak a Suwaa.

³ Yoksan daa boffi Saba a Dedan. Asurra, Létússë a Léwúmmë coosaanuu Dedan na.

⁴ Majaan daa boffi Efaa, Efeer, Hanok, Abida a Eldaa. Yaa daa bëy tali Keturaa.

⁵ Húlë' Abraham ra, dī helidfte Isaak alal mi bëeb.

⁶ Húmú homa' ri ëldúnë rë, yúhë' rí biti yee talla' ri pesi ra gaanlay, dī onte koyya lahuu belebbi kayya ra na alal ma, yeñce wa gini ín waal púlëen na', wa wuluute Isaak.

Húlí Abraham a haji

⁷⁻⁸ Abraham bahate nūi paangaawte, na anti deefid caacci búudé. Na húl dī rë, deef dī pesse kíil tíméer a kíil sabay paana a kíil iip (175).

⁹ Koyyi, Isaak a Ismayel hacuu ri kila Makpelaa, bee jaannda' Mamre, hom meey Eforon koon ra. Eforon koy Heda hínú Sohar ra.

¹⁰ Abraham húmú loma' meeya Hetta na. Bani belebi Saara daa boku haca.

¹¹ Filoon fi húlí Abraham, Koo barkelte koohi Isaak. Di dékké hëbís yéemë na wonuu Lahaay Roy ra.

Bëy tali Ismayel

¹² Yee daa bëy faam Ismayel fi Abraham a Agaar fi bëy Ésíp, ñaami Saara.

¹³ Tii yi koyyi Ismayel dala'te saawa nūi pëliin fë në daa wa yeh : Nebayot, Kedaar, Atbeyel, Mipsaam,

¹⁴ Misma, Duma, Massa,

¹⁵ Hadat, Tema, Yetur, Nafis a Ketma.

¹⁶ Yaa daa tii yi koyyi sabboo a ana yi Ismayel. Bina-bina béeb kélfë tal, te gina ílíf dí rë teyu díi na.

¹⁷ Na dëefid Ismayel caacci búudé rë, dëef dí lahte kíil tíméer a kíil sabay éeyë a kíil paana (137).

¹⁸ Bëy faam Ismayel dékú dala'te Hawilaa, larute nîi Súur, hëbís Ésíp, di waal Asuur. Daaha, wa wuluute mboko yi kayya béeb*.

Esawuu a Yakop

¹⁹ Bee daa naabii faam Isaak koy Abraham.

²⁰ Laha' ri kíil sabay iniil (40) ra, dí húmú kood Rebekaa koy-yaafi Laban. Rebekaa koy Betuwel Arameyenji dék Mesopotami.

²¹ Beleß Isaak húmú mínéh lah koy ; Isaak dagidte ri, Koo-Yahwee tahte d'ana, belaa poka'te ri loo síis.

²² Hompe nîi koyya na yejantuu filið lowa, dí tahte won tih : « Bee ke so' bee yi kan ? » Kola' ri afi ra,

²³ Yahwee won dí tih :
« Gin ana daa faanu ;
talli ana yi bokuuy ay dúhë' d'oo na ;
béyí yínëe nay luke doole,
te bahaa nay hene súrgíi ñéedë†. »

²⁴ Tílé' nîi lowa lahte ra, Rebekaa kúð síis ti dëe húmú wonuu ri ra nen.

* **25:18 25.18** wa wuluute mboko yi kayya béeb : Lahte bëewí habuu ri d'eh : dí (Ismayel) húmú júbëey a mboko yi. † **25:23 25.23** Di bëy Israyel na, síisë débpi límú rë, daa bahii bee míllë' rë.

25 Bee d'ebpi ac ra luum ti feey fi tagu nen, faana b'eeb paalte f'enuf ; di d'eekee Esawuu†.

26 Na ac n'eede re, habaaloh p'ugulu Esawuu. Di d'eekee Yakop§. Limi tunka, deef Isaak laha' kil sabay penene (60).

Esawuu yera'te tigi saaw ki

27 Ooru tunka ra, Esawuu hente dana gaan te h'nci homa' luufa ; Yakop bi sos ri, na d'uh'eh faam.

28 Isaak, bi neba' ri bo' luuf ni, lukki faha' Esawuu ; ndaa Rebekaa lukki faha' Yakop.

29 Lahte bis, Esawuu d'uhe' luufin mokke ni mok, deef Yakop na pañ nam,

30 di won di tih : « Top mi minl'eh ! Yip see nee on nami luumi yee mi hon, mee hul re a yaa. » Yee seedd'uu ri tii Edom ra haala' yii bah : Daa ri luuma. 31 Tigi daaha, Yakop won di tih : « Yed so' tigi saaw ku paay*. »

32 Esawuu tahte won tih : « Moh ! Bee na hul' mi a yaa bee ra, tigi saaw ki so' ay soo baate yih ? »

33 Yakop tikilt' won tih : « Anee ri ! » Esawuu ahohte, yedda'te Yakop tigi saaw ki.

34 Tigi daaha, Yakop tumid'te ri ndak, yedte ri mbuuru. Esawuu nampe, hante, kolohte saanee waali. Di habaay tigi saaw ki yin kah-kah.

† 25:25 25.25 Esawuu : Tii Esawuu di ebre mada' a : faana liiffe a f'enuf. § 25:26 25.26 Yakop : Tii Yakop di ebre mada' a : p'ugulu mb'ee nafa'. * 25:31 25.31 Lam koy saaw di ebre daa na luk bi b'ewi kayya ana.

26

Pesi Isaak a Rebekaa di Geraar

¹ Bín fë, yaaß húmú labpe gina, yaabi bokaay a bee húmú dëefa' Abraham ra. Isaak kolohte saañce Abimelek buuri Fílistí nē Geraar.

² Deef Koo-Yahwee feeñiyohnte Isaak, wonte ri tih : « Ngana pay Ésíp, lah home gina nay mi roo teebe ra.

³ Lah tooke gina, mii roo hel* te may roo barkel. May yed' doni séttú feey fi baa bééß, ti di húmú gapa' mi ri boffu Abraham, mi añohte ra.

⁴ May keñil talu, séttú caak ní ti hulla sun nen, mi yed' wa feey fi baa bééß, te ginna feey fa bééß ay barkeluu tii wa,

⁵ ndah biti Abraham kelohte woni so', ñeete waala teeß mi ri ra, pañke yee nah mi ri ra, ñeete kootaa pok mi ra. »

⁶ Isaak tasa'te dāaha Geraar.

⁷ Meeluu ri bëy gina yii leñ belebi na, dī won wa ti yaa ñéedí ; dī neeh biti won belebi raa, ay hawu húl, bi dām Rebekaa ní dām.

⁸ Bi maañis Isaak gina, lahte bis, Abimelek buuri Fílistí dūhíd' afi falanteeri lasi, séenté Isaak na hégílē' a belebi Rebekaa, na mēesíd' dī.

⁹ Abimelek dēekrēhté Isaak, won dī tih : « Di míntí hena belebu ! Fu wona' biti dī ñéedú dīh ? » Isaak tahte won dī tih : « Mi neeh biti mi hawu húl af dī. »

¹⁰ Abimelek tahaatte, won tih : « Fu paga' fun pagadi baa dīh ? Tasse yutuud' koon, ow di bëy gina fanoh a belebu, fu bek fun bééß lool. »

* **26:3 26.3** *mii roo hel* : Lahte bëewí habuu ri dēh : *mi ot d'oo na.*

11 Kola' baaha, Abimelek wola'te un filiḅ gina bééḅ won tih : « Bëyí leḅ bëyí bee mbée beleḅi na, ay hawu húl. »

12 Línë' Isaak kíilí baaha, bi barkel ri Yahwee, gadi gaante níi gaan.

13 Alal mi na tíl na baatoh, na baatoh níi dī caakke yin.

14 Di húmú lahte i yup har, pe', fana a i sùrgë caak, tahte níi bëy Fílístí eeñjuute ri,

15 púuḅúté yéemmë húmú hacu sùrgë yí Abraham boffi, na pesa' ri ra.

16 Abimelek antee won Isaak tih : « Fu lukke fun doole leegi, kolee dee fu saaṇ. »

17 Isaak kola' ḁaaha gina, saaṇce yíppé húur mí Geraar, hompe na.

Isaak a yéemmi

18 Di sukutrohte yéemmë húmú hacu na pesa' Abraham boffi ra. Daa wa yéemmë húmú púuḅú bëy Fílístí, húlë' boffi ra. Di yeraatte wa tii ya húmú sakid wa boffi ra.

19 Bisa ín, sùrgë yí Isaak hacu yéem húur më, daḁute cul muluḅ.

20 Níirëh yë Geraar yejuute íñë' a yi Isaak, wonu ti mulaa yi wa. Bi lah yéemë hécé', Isaak dëekë'té rí « Maannda' ».

21 Kola' baaha, sùrgë yí Isaak hacaatute yéem kay. Yéemí baaha lahilte íñë' ; Isaak dëekë'té rí « Kaa'a ».

22 Di antee koloh daa saaṇce, hacilte yéemí éeyë fí lahay won yínée. Di dëekë'té rí Rehobot (daa ri : deya). Di won tígí daaha tih : « Koo-Yahwee onte yen deyi gaani yen ay naa mín saama' alal. »

²³ Isaak kolohte daa saañce Beer-Sebaa.

²⁴ Yiin lah ri ra, Yahwee feeñiyohthe ri elgin won dī tih : « Daa mi Koope fi boffu Abraham. Ngana néekiñē' yin, ndée mii roo yeris, te may roo barkel. Af súrgii sē' Abraham, tahte may keñil talu nīi séttú caak. »

²⁵ Isaak yíppé ílíy hawraa daaha. Na ñaŋ ri Koo ra, dī ñeya' ri tiyi, dēekē'té rí Yahwee, yíppé taanta yi, súrgē yí dalaatute hac yéem kay.

²⁶ Abimelek kolohte Geraar, ñéerē'té a Ahusat kooji, a Pikol kélfií wohoh ya, ñeefidte Isaak.

²⁷ Isaak won wa tih : « Don ayu yi soo na te ñon fahuuy so' nīi ñon líkúté sē' ginon ? »

²⁸ Wa tahute wonu ri tih : « Fun olu olo biti Yahwee ñéerē'té a ro, fun ayu biti koon yen pokanta' kooy, yen añoh ri hanndal ki yen.

²⁹ Añee biti fii fun paŋ yin misik ndée fun pagiru ro yin wun kut, te fu saya' a jaamma, ño fa Yahwee barkel ro woteh ra. »

³⁰ Isaak pagidte wa ñami neŋpe, yedte wa han.

³¹ Yíilē' Koo ñaabin cúb káy fín fē, wa pokantuute kooy, añuute, Isaak pēkíssé wē, wa takuute a jaamma.

³² Yiin fa, súrgē yí Isaak ayute woni biti yéemē na hacu wa ra gúlté.

³³ Isaak dēekē'té yéemē Sibaa (daa ri : añoh). Tii Beer-Sebaa fa na wonuu gini baa ra haala' yii baa nīi a woteh.

Beleḅḅi Esawuu

³⁴ Laha' Esawuu kíil sabay iniil (40) ra, dī koodte ḅeleḅ ana yi nonu tali Het : Yúdít koy Béerí, a Basmat koy Elon.

³⁵ Beleḡbi ana yi hetta kood Esawuu ra yahute pesi Isaak a Rebekaa.

27

Dee loha' Yakop bebpe ḡaṇi Esawuu ra

¹ Bi baha Isaak, ǐllē ñúussé níi ḡi na ollileh. Lahte bis, ḡi dēekkē Esawuu koy ki saawi won ḡi tih : « Koy so' dih ? Esawuu ! » Esawuu tahte won tih : « Mi abee baap ! »

² Isaak baatte won tih : « Fu otte biti mi maante. Yee talla' mi pesi so' ra gaanay ! »

³ Kon beye kas ku, fu haal aba ndín fu saamid so' ndawal.

⁴ Fu ac raa, fu pagid so' na ñami neba'te so', fu kom so' mi ñam níi keeñ so' sos ndín, mi ḡagid ro balaa mi húl. »

⁵ Na won Isaak koohi na ra, deef Rebekaa na síkírēh. Saya' Esawuu boorsoh abin saamdí boffi ndawal ra,

⁶ Rebekaa won koohi Yakop tih : « Mi kelohte boffu na won Esawuu biti »

⁷ ḡi saamid ḡi ndawal, ḡi pagid ḡi ñami neḡpe. Di ñam níi woc raa, ḡi ḡagid ḡi Koo-Yahwee, balaa ri húl.

⁸ Kon síkírēh sē' koy so', te fu paṇ yee nay mi roo nahe ra :

⁹ Paye yubin fu kalid so' sékét teem-teem ana yi wunute faan, mi pagid boffu na ñami neḡpe ti dee faha' ri ra nen,

¹⁰ fu kom ri ḡi ñam ndín, ḡagid ro balaa ri húl. »

¹¹ Ndaa Yakop tahte won yaafi tih : « Fu yúhté biti faan Esawuu paalte jēfēñ a bi so' muluc.

¹² Baaso' lalam faan so' raa, ay yúh biti mi nofa' ri nofoo ; tígí daaha, may malee cuñ ndée ñan neh. »

¹³ Ndaa yaafa tíkké won tih : « Cuña keena af so' bal ! Page yee nah mi ro ra kut, te fu kom so' sékétte deh. »

¹⁴ Yakop payte, kompe wa yaafi. Yaafa panke ñama neña' boffa ra.

¹⁵ Rebekaa antee tanis búubée lukki wun di búubí Esawuu bahaa, yee húmú yef di fi yaafa ra, yedte wa Yakop ñeede, bekohte.

¹⁶ Di bebphe hunni sékétte, ñaawte ya' yi Yakop a tígí lahay fen lúumë re,

¹⁷ antee rii yed ñami neba a mbúurëe pan di ra.

¹⁸ Yakop lahte boffi na won tih : « Baap ! » Isaak tahte won tih : « Yaa yi koy so' ? Daa fu wa na yíne paay ? »

¹⁹ Yakop won di tih : « Daa mi Esawuu koy ki saawu. Mi panke yee nah fu so' ra. Yípee koloh fu ñam na ndawala hawid' mi ro ra, woc raa fu dagid' so'. »

²⁰ Isaak won di tih : « Fu ñee di ní fu yíppée lah ndawal haat koy so' ? » Yakop tahte won tih : « Bee oni funi Koope fu Yahwee. »

²¹ Isaak won di tih : « Leboh so' dee noo koy so' mi lalam faanu ní lan so' biti fu koy so' Esawuu. »

²² Yakop lebohte boffi, Isaak lalampe faana, won tih : « Una mada' un Yakop, ndaa ya' ya yi Esawuu. »

²³ Bi hen ya' ya jéñ a fénúf ti yi Esawuu koy-yaafi nen, di yúhsëey rí. Ndaa na dagid' ri Yakop ra,

²⁴ meelaatte ri paay won dī tih : « Fu won kaah bitī fu koy so' Esawuu a ? » Yakop tahte, won dī tih : « Daa mi kay baap ! »

²⁵ Tígí daaha, Isaak won dī tih : « Kon tíkíd sē' loona mi ñam na bo' fu ndín, mi dágíd dō. » Yakop tíkídté boffi loona, boffa ñampe. Di yedte ri béeñ bal, boffa hante.

²⁶ Isaak antee won Yakop tih : « Leboh so' koy so', fu yabaaloh soo na. »

²⁷ Yakop lebohte boffi, yabaalohte dīi na. Haala' ri ngedi búubí, Isaak dágídtē Yakop a unni yeh : « Ēlí kan ! Kiili fi koy so' man ngedi meeyi Yahwee barkelte ri nen.

²⁸ Démiin Koo on dō na maala dúhē' sun ra, feey fi looḅpe, pep caak

te béeñí neḅpe yoob ro !

²⁹ Démiin fu homa af i gin, níi i tal yek fiyú !

Daa fay paa'ee mboko yu béeḅ sun, te wa béeḅ ay roo sígímíd !

Bēyí dágíd ro yin wun, Koo líhē rí yeren !

Bēyí lah nuf ḅos dōo na nék, húlēe af ti úul nen ! »

Dee millē' Esawuu a bo' fi ra

³⁰ Woca' Isaak daṇa, Yakop saañce. Di na gét, Esawuu dúhē' boorsoha na lah.

³¹ Di nampee paṇ ñami neḅpe bal, kompe boffi won dī tih : « Baap ! Yípée koloh fu ñam na bo' fa dúhē' mí boorsoha ra, woc raa fu dágíd so'. »

³² Isaak meelte ri won tih : « Daa fu wah ? » Di tahte won tih : « Daa mi Esawuu koy ki saawu. »

³³ Kela' ri uni bah, Isaak éempé ní faana béeb na saak. Di won tih : « Kon daa pay boorsoh, kompe so' bo' ní mi ñampe na balaa fu ac ? Mi liiltee rii d'agid' te d'anja hampe ! »

³⁴ Kela' Esawuu unnee ke boffi yah, keeña lííffé, dī yefohte lēelí misikke, na won boffa tih : « Baap ! Ole yee homa' mi ra rek fu d'agid' so' bal ! »

³⁵ Ndaa Isaak won dī tih : « A', koy-yaafu nofa'te so' kat ní beɓpe d'anju ! »

³⁶ Esawuu won daaha tih : « Daa ri ey ti hínú Yakop kaah, ndée ri nofa'te so' waal ana. Di d'éɓpí beɓ tígí saaw ki so', acce woteh beyilte d'anj so' ! Fu tallaay kay fu d'agid' so' kan aa baap ? »

³⁷ Isaak won dī tih : « Síkírēh sē' koy so', mi mínílélh yin na : mi tíkké rí sun fu, te mboko yi béeb ay ñee uni. Daa ri laha' pebi caaga a béeñí neba. »

³⁸ Esawuu yípěhté af boffi won dī tih : « Níi fu laha' d'anj yíně kut a ? D'agid' so' bal baap ! » Esawuu yípěetté afi na looy.

³⁹ Tígí daaha, Isaak boffi won dī tih : « Mi yúhté bití fay wuloh feey fi looɓpe, a tígí na cépě' maal.

⁴⁰ Fay pesee haa' a loh*
te ñéedú nay roo paa'ee sun.
Ndaa ay tíl níi fii rii míníl múnñ,
yii won dō ri, fay rii nís, fu muc ya'i. »

Hegohi Yakop, a saañi faam taani

* **27:40 27.40** haa' a loh : Di ébrē, bíníyú deh : saamaar.

41 Beya beɓ Yakop ɗaɗa ra tahte Esawuu ngaadte ri nii na wonaaloɗ biti yee tas pesi boffi wa ra gaanlay, te ɗi húlé rek, ɗi bëemé Yakop.

42 Kela' Rebekaa yee won koy ki bahaa Esawuu ra, ɗi ɗëekrëhté Yakop ñeedé won ɗi tih : « Bee homa' bahuu Esawuu bee ra, ɗi ee faha' yíllëh sun fu ra, na gapa' hawu húl.

43 Kon síkirëh sè' koy so', mi won ɗo : Yípée hegoh fu saañ Haran, faam Laban koy-yaaso'.

44 Lah home ɗín fë nii keeñ koy-yaafu yëellëh.

45 Tíl nii neebi ɗúm ɗi hal yee paɗ fu ri raa, may wola' kalu. Mi fahaay biti mi ñak ɗon béeb ana waala yínë. »

46 Filoon fi baaha, Rebekaa payte won Isaak tih : « Hetti ana ya kood Esawuu ra tahute pesa ɗahte so' nii ɗah. Yakop koora het ti yee ke Esawuu yee raa, mi húlë húlë daa génël sè' pes yee tas fii rë. »

28

1 Tígí daaha, Isaak ɗëekké Yakop ɗagidte ri waali neɓpe, antee rii won unni yeh : « Yakop ! Mi fahaay biti fu koora belii Kanaan.

2 Kolee fu saañ Mesopotami faam ciffu yaal, Betuwel fa lím yaafu ra ; lah saamee beleɓ daaha ɗi koyyi taanu Laban koy-yaafi yaafu. »

3 Na ɗagid ri boffa ra, won tih : « Démíin Koope fa mín béeb rë barkel ro, keñil talu nii fu hen baha goomal i tal !

4 Démíin ɗi barkel ɗoni koyyu a séttú, ti ɗee barkela' ri Abraham ra nen, nda fu laha' gina maangaana' fu bee ra, ginee on Koo Abraham ra. »

⁵ Isaak yeja' Yakop dāaha Mesopotami, Yakop saya'te ri faam Laban koy Betuwel Arameyeŋa. Laban koy-yaafi Rebekaa. Rebekaa daa yaafi Yakop a Esawuu.

⁶ Esawuu kelohte biti Isaak dāagidte Yakop, antee rii yeñ saam beleb faam Laban di Mesopotami. Te na dāagid dī ri ra, kadda'te ri kood koy ki Kanaan.

⁷ Yakop kelohte woni boffi a yaafi, kolohte saaŋce Mesopotami.

⁸ Yii baa teeɓpe Esawuu biti boffi wonay yin belii Kanaan.

⁹ Tígí daaha, dī saaŋce faam Ismayel koy Abraham, koodte koohi Mahalat ñeedí Nebayot, baatte ana yee dēb dē.

Heeji Yakop

¹⁰ Yeja' Isaak Yakop saam beleb faam Laban ra, Yakop kolohte Beer-Sebaa, beɓpe waali Haran.

¹¹ Tígē haala' ri na' waala ra, dī nee' na. Na fanoh ri ra, dī saampe la' gigina'te ri afi.

¹² Di heeyce elgin : filiɓ heeja, dī otte iskalii yípú feey, afa haalte nūi nérrín. Malaaka yi Koope ñeyu na, na lawu na cépú.

¹³ Koo-Yahwee canke hēbís Yakop won dī tih : « Daa mi Yahwee, Koope fi ciffu Abraham a boffu Isaak. May roo on feey fa fanoh fu ra, doni koyyu a séttú.

¹⁴ Don ay caak nūi ti pep feey nen. Feey fi talu ay baatoh, dī laɗ waal púlēen a waal haalaan

na', waal feey-feey a waal yuun ; te talla feey fa béeb ay barkeluu tiyu a tii séttú*.

¹⁵ Mee roo won ra ee ! Yúhé biti mii roo hel, te tígí mín fúu pay béeb, may roo níid níi mi wëegísídf dë gini beh. Mii roo hélídf, te iña gap mi ro ra béeb may waa pan. »

¹⁶ Yúunë' Yakop ra won nufi tih : « Koo-Yahwee ee tígí dee kaah, te mi yéeh baaha koon ! »

¹⁷ Yakop néekiñë'té, baatte won tih : « Tígí dee tíitdë'té ee ! Dee míntí hena Faam Koo te ílí haalaa daa reeni saañce sun. »

¹⁸ Yakop kolohte baabin cúb, beɓpe la'a gígina' ri afi ra, yíppé rí tíinndëe, túmpé dúuléen sun.

¹⁹ Di yedte tígë tii Betel (daa ri : Faam Koo), ndaa tígí daaha húmú wonuu Lúus merees.

²⁰ Yakop antee añoh won tih : « Hena biti Koope ii soo yeris, te ay soo níid waali so' raa, hena biti dī ay soo yed' yii ñama mi a yii bekaa mi raa,

²¹ hena biti dī ay soo wëegísídf faam baaso' a jaamma raa, tígí daaha, Yahwee ay hen Koope fi so'.

²² La'a yíp mí tíinndëe rë nay hene Faam Koo, te alal ma nay ri soo one ra woruun sabboo raa, may rii yed' wodi yínëe. »

29

Teya'i Yakop a Rasel

¹ Yakop beyaatte waali, yulidte ginna púlëen na'.

* **28:14 28.14** *te talla feey fa béeb ay barkeluu tiyu a tii séttú :*
Lahte bëewí habuu ri deh : *te talla feey fa béeb ay d'agee tiyu a tii séttú.*

² Di tîl tîlê nîi lahte bis, dî otte yéem luufa. Bi hen yéemê hēnndēe, yup éeyē yí laha' har a pe' boofute tal yéemē. Búk yéemē kúnúu a la' gaan.

³ Yuppa béeḅ tee'a' raa, níirēh yē pínín la'a hom búk yéemē rē ndín, wa hēníd. Woc raa, wa wēegísíd la'a búk yéemē.

⁴ Yakop lahte na wodoh, meelte níirēh yē won wa tih : « Cēlírí yaawe ! Don bēy dih ? » Wa tahute wonu ri tih : « Fun bēy Haran. »

⁵ Di meelaatte wa won tih : « Don yúhú sédéé ké Nahoor hínú Laban raa ? » Wa wonu ri tih : « Fun yúhú rí kay ! »

⁶ Yakop baatte won wa tih : « Don heluu ri lahte sos-faan a ? » Wa tahute wonu tih : « Di yíilté ces ! Kúkēyí belaa na ac bín rē sah kúḏ yuba ra koohi Rasel. »

⁷ Yakop tíkílté won tih : « Yúhí bití na'a lís sun ! Yup lahayti hēellú doom ; don sehu yi hēnndí wē a kúrí wē mburuklín ? »

⁸ Níirēh yē wonu ri tih : « Ēe-ēe' ! Fun na héníh ḏah ! Fun sehuu sehoo nîi yuppa béeḅ tee'a', fun anti pínín la'a kúnúu búk yéemē rē ndín, fun hēníd. »

⁹ Lahi Rasel a yubi boffi, ḏeef Yakop líssí goneel a níirēh yē. Di fi Rasel níirēh ḅal.

¹⁰ Ola' Yakop koy taani a yuba, dî lahte yéemē, pínínké la'a kúnúu búgē rē, hēnídte yubi taani.

¹¹ Kola' Yakop dah, yabaalohte sun fi Rasel, muun mi na yookoh.

¹² Yakop won dî tih : « Boffu taan so' yaa-ow ! Mi koy Rebekaa. » Rasel yíppée múkē woni boffi baaha.

13 Kela' Laban ban fi ayi Yakop jarbaadi, dī yíppée koloh téebílehé rí, yabaalohte sun fi antee rii kúdf faami. Daaha, Yakop bílídé rí iña kat ri ra béeb.

14 Laban won dī tih : « Moo fu non faam fa kaah, ñif mi yen yíně ! »

Yakop hompe céyín mǔlgús faam fa.

Yakop a belebbi

15 Lahte bis, Laban won dī tih : « Yaal so', biti fu jarbaadi so' banay tah fu légéyé sé' pětíh. Won so' yee nay fuu waafu ra. »

16 Deef Laban lahte koy beleb ana. Bahaa hínú Leyaa, ñéedě hínú Rasel.

17 Ílí Leyaa damay*, ndaa Rasel húmú dampe beleb te neɓpe yeel.

18 Bi deef Yakop liiltee faha' Rasel, dī won Laban tih : « Fu tah oni so' koohu Rasel beleb raa, may roo légéyídf kiil paana. »

19 Laban tahte won tih : « Mi on dfo ri daa nay géné biti mi ona ri ow kay dih ! Home faam so' deh ! »

20 Faha'i beyi Rasel beleb tahte níi kíllí paana ya légéyídf Yakop Laban ra man i waal dīi na nen, bi faha' ri Rasel níi faha'.

21 Di antee won Laban tih : « Aappii yen lahte maan bahaa ? Mi faha' biti koon fu yed' so' beleb so', mi kood' dī. »

22 Laban kola' daa yíppé ndaje, gappe bëy hatni baa béeb kílēegě.

23 Ndaa yúhě' rí biti Koo ñúkúffé rě, dī beɓ Leyaa kompe Yakop nee'te dīi na.

* 29:17 29:17 Ílí Leyaa damay : Lahte bëewí habuu ri deh : Ílí Leyaa haway.

24 Laban beɓpe Silpaa súrgíi, yeraalohte ri koohi Leyaa.

25 Yíilè' Koo kéy fín, Yakop ot Leyaa ! Tígí daaha, dī payte won Laban tih : « Fu paga' so' yii baa dīh ? Af Rasel daa húmú tah mi légéyídí do neh a ? Haala' yi níi fa na nofa' so' ? »

26 Laban won dī tih : « Fun baahuuy biti kúkëy beleɓ déɓ bahii kooru daa tah dee yaal so' !

27 Lúsdé waalli paana yi kílëegë a bahaa. Woc raa, fun ay roo on ñeedë ɓal, biti fu tah légéyídí sè' kíl paana kay fii. »

28 Yakop tahte yee won dī Laban ra. Lúsdë' rí waalli paana yi kílëegë a Leyaa ra, Laban yedte ri Rasel.

29 Laban ɓeyaalohte Bilhaa súrgíi, yedte ri koohi Rasel.

30 Yakop namiltee nee' a Rasel fa dī lukki faha' ri ra. Di yabilte légéyídí Laban, yulidte ri kíl paana kay.

Koyyi Yakop

31 Ola' Koo-Yahwee biti Yakop lukki faha' Rasel ra, dī keñilte Leyaa, ndaa teeɓay Rasel koy.

32 Leyaa pokke loo, lahte koy yaal, dëekë'té rí Ruben (daa ri : ëlí ! Bee koy yaal). Di won tígí daaha tih : « Yahwee otte súfúñ fí sè' ; nda yaali so' mín sée faha' waay ! »

33 Leyaa pokaatte loo, lahaatte koy yaal kay. Di won tih : « Biti mi fahuuy, Yahwee keloh na, daa kúɗ koy ki yaali ana fi beh. » Di dëekë'té rí Simewon (daa ri : kelohte).

34 Di pokilte loo kay lahilte koy yaal. Di won tih : « Waali beh, yaali so' ay pokoh soo na koma

kom mi ri koy yaal éeyë rë. » Koy ka dëekúuté Léwí (daa ri : ay pokoh).

³⁵ Di poklaatte loo, lahlaatte koy yaal. Di won tih : « Waali yíníi beh, may kañe Yahwee ! » Di dëekë'té rí Yudaa (daa ri : ay kañ). Di antee can, lécidté lah koy.

30

¹ Ola' Rasel biti dī lahay koy ra, dī madte Leyaa bahii di koyyi, antee won yaali tih : « Yen lahuy koy may húl bal ! »

² Yakop yíppée haayloh won dī tih : « Daa mi Koo woo, dī fa teebay ro koy ra a ? »

³ Rasel tahte won tih : « Kon beye Bilhaa súrgíi sè' beleb, doni ñéerè'. Di lah koy raa, mi hen yaafa book* ! »

⁴ Daaha, dī onte ri Bilhaa súrgíi beleb, Yakop a súrgée ñéerúuté.

⁵ Bilhaa pokke loo, bani Yakop lahute koy yaal.

⁶ Rasel won tih : « Koo tahte ñanji so'. Di aattiya'te so' kan, onte so' koy yaal. » Di dëekë'té rí Dan (daa ri : aattiya'te).

⁷ Bilhaa súrgíi Rasel pokaatte loo, bani Yakop lahute koy yaal kay, hente ana.

⁸ Rasel won tih : « Mi haa'te bahii so' haa'i misikke, te mi ñanke ri ! » Di dëekë'té koy ki baa Neftali (daa ri : haa'te).

⁹ Di fi Leyaa ola' ri biti dī canke lécidté lah koy ra, dī bebppe Silpaa súrgíi, onte ri Yakop beleb.

¹⁰ Silpaa a Yakop lahute koy yaal.

* **30:3 30.3** *Di lah koy raa, mi hen yaafa* : Di ébrë, bíníyú deh : *Di ay lahee koy díh yí sè', daaha raa, mi hen yaafa.* Bëewí yín fë húmú onuu koy daaha.

¹¹ Leyaa won tígí daaha tih : « Bee múuƒ kan ! » Di dëekë'té rí Gaat (daa ri : múuƒ).

¹² Silpaa a Yakop lahute koy yaal kay, hente ana.

¹³ Leyaa wonaat daaha tih : « Keeñ so' sosse siiḅ, te beleḅḅa ay soo mín dëekë' sos-keeñ fe. » Di dëekë'té rí Aseer (daa ri : sos-keeñ).

¹⁴ Laha' wahtu lec bele ra, bisa ín Ruben d'úhë' meey, saamaalohte i koy maadda tîlëe-ngoro†, kompe wa Leyaa yaafi. Rasel won Leyaa tígí daaha tih : « On so' na maaddaa kúd koohu ra, hém neba' ro. »

¹⁵ Leyaa won dī tih : « Naafa naaf fu yaali so' ra doyyay ro doyo nī fu na faha' beyli maaddii koy so' a ? » Rasel tahte won tih : « Hém dāaha raa on so' na, lah raa Yakop nee' d'oo na elge book ! »

¹⁶ Fíníin fín, Yakop kola' meey na ac, Leyaa téebílëhté rí, won dī tih : « Fay nee'e soo na elge : mi lofra' ri a maaddii koy so'. » Yakop nee'te Leyaa na dāaha elgi baaha.

¹⁷ Koope ñéerë'té a yee faha' Leyaa ra, dī pokke loo, bani Yakop lahute koy yaal, hente koy yaal iip.

¹⁸ Leyaa won tih : « Koope yínilté sē' ona on mi yaali so' sūrgíi sē' beleḅ ra. » Di dëekë'té rí Isakaar (daa ri : yínilté).

¹⁹ Leyaa pokaatte loo, bani Yakop lahute koy yaal kay, hente koy yaal pëenë.

²⁰ Leyaa won daaha tih : « Waafi funi Koope

† **30:14 30.14** *maadda tîlëe-ngoro* : mëlë' : *manndaragoor*. Koy kilki mada' a koy maadda. 'Beleḅḅa húmú fahuute ri nī, ndah wa wonu ti na tahl loo beleḅ oro.

mitte sək kan ! Waali yíní beh, yaali so' ay soo béyídf, koma kom mi ri koy yaal pëenë rë. » Di dëekë'té rí Sabulon (daa ri : béyídfé).

²¹ Hompe ní, Leyaa lahte koy beleb, dëekë'té rí Dinaa.

²² Tígí daaha, nuf Koo payte Rasel na, ñéerë'té a yee faha' ri ra, lowa tahte.

²³ Rasel pokke loo, lahte koy yaal, won tih : « Ëy Koope payce gacii so' kan ! »

²⁴ Di dëekë'té koohi Suseef (daa ri : dī baatte), na dan won tih : « Démíin Koo-Yahwee baat so' koy yaal kay. »

Dee laha' Yakop yuppi ra

²⁵ Filoon fi bee límúu Suseef ra, Yakop won Laban tih : « Pëkís sē' mi nimil gin fun, mi saañ faam.

²⁶ Yed so' belebba tah mi légéyídf dē rē, mi kūrēelēh bani koyyi so', mi saañ ; ndée fu otte yee pagídf mi ro ra. »

²⁷ Laban won dī tih : « Síkírēh sē', hém neba' ro : díkísē' mí rē, mi otte bití af dō daa tah Koo-Yahwee barkel so'.

²⁸ Kon home dee book fu won so' yee mín fuu yínlú rē, mi yed dō ri. »

²⁹ Yakop won dī tih : « Fu otte yee légéyídf mi ro ra a dee taha' mi yuppu baatoh ra maan ?

³⁰ Na ac mi dee ra, dēef iñu loolay ní, ndaa fu otte bití alal mu baattee ñimin woteh, af bití Yahwee barkelte ro toga' mi kot so' faamu nínén. May légéyéfé faam so' kirih nam ? »

³¹ Laban baatte won tih : « Won so' yee nay mi roo yínlé rē fu tas book ! » Yakop won tih : « Mi yeekay ro yíní. Fu tah yee nay mi roo wone raa,

may roo níiríɗ yuppu, mi wohíɗ ro wa ti merees nen.

³² Fu faha' raa mi ñee yuppu béeb woteh mi kénséh : harri yíně-yíně yě naa'uy peyeɓ ra, a pe' yi yíně-yíně yě súulúy kúk rě, lah raa mi bís wě, mani wa béeb hen yínlí sě[‡].

³³ Fu ac kénséhí yínlí sě' fayu yúhí nda mi júbpé rěe, fu ot na har naa' peyeɓ mbée pe' súul kúk rěe, lah habee biti wa lohu loho. »

³⁴ Laban won dī tih : « Mi tahte yee won fu so' ra. »

³⁵ Ndaa yiin fin fa, Laban bíssé pe' yi geñe-geñe ya a yee faanni wa tap naa' ra, a harra naa'uy peyeɓ ra béeb, tíkké wě ya' yi koyyi.

³⁶ Laban a koyyi anutee tíl waal éeyě nūi wa wuluute Yakop. Di fi Yakop yeelte teem níirí caan fi yuppi Laban.

³⁷ Yakop payte saampe i ya' kilik hilsid : wa ya' pēepílí, amaan a palataan, haasse wa kúur-kúur naa'.

³⁸ Bi júré lawantuu biti wa ac han, Yakop bekke ya' yi kilikka haas dī ra filiɓ mbalka ya na hanuu júré rě.

³⁹ Júré hom lawantuu hēbís ya' yi kilikka haasu ra, tahte nūi faanni ndenɗa límú wě rě béeb, yee henute geñe-geñe, yee faanni wa tappe naa'.

⁴⁰ Yii lenke harra na, Yakop bísě'té wě a pe' ya. Di yíssídté wě júré faanna hen geñe-geñe ra, a yee súul yubi Laban ra. Di laha' yup dāh, bísě'té wě a yi Laban.

[‡] **30:32 30.32** *mani wa béeb hen yínlí sě'* : Yee won Yakop ra húmú neɓpe tah, ndée júrí naa'ay peyeɓ mbée súulúy kúk húmú kofeelte ot gini bín fě.

⁴¹ Baatte biti koluun júrë luku wun faan ra lawanta' béeḅ, Yakop ḅeḅ ya' yi kilikka haasu ra, tik wë fii wë filiḅ mbalka ya, wa lawee ndín yeele na.

⁴² Ndaa hena júrë ḅos faan ra raa, Yakop na bekeh kilikka. Daaha, júrë lukki ḅos faan ra hente yi Laban, yee luku wun faan ra hente yi Yakop.

⁴³ Yakop paga' ri ḁaaha níi ḁi caakke alal : ḁi caakke har a pe', lahte i súrgë yaal a ḅeḅ, i géléem a i mbaam.

31

Kolohi Yakop faam Laban

¹ Hompe níi, Yakop kelohte capitohi koyyi Laban biti ḁi ḅeḅpe alal mi boffi wa béeḅ ; ndah iña laha' ḁi ra béeḅ ḁúhë' alal mi boffi wa.

² Yakop otte biti ḅal íllë na yeela' ri Laban leegi ra madlay ti merees nen.

³ Tígí daaha, Koo-Yahwee won Yakop tih : « Nimile ḅëy faamon na gin baappu, mi ot ḁoo na. »

⁴ Yakop hom yuppi na meeyyin, wola'te Rasel a Leyaa.

⁵ Lahuu wa ra, ḁi won wa tih : « Mi otte biti íllë na yeela' so' boffon leegi ra madlay ti merees nen ; ndaa Koope fa na jaamiyoh baaso' ra ñéerë'té a so'.

⁶ Don yúhruté affon biti doolii so' béeḅ ḁúmë' légéyíri boffon ;

⁷ añcaṇ ḁi nafa'te so', loffe yínlí së' waal caak, ndaa Koope olsaay ri na mokil so'.

⁸ Waali wonaa boffon biti júrí faana laha' geñe-geñe béeb nay hene yínlí sè' rëe, ndenji límú béeb faana hena' geñe-geñe. Di ac wonil biti bi faana tap súul mbée naa' béeb nay hene yínlí sè' rëe, ndenji límú béeb faana tap súul mbée naa'.

⁹ Koope daa beya' júrí boffon daaha onte so' wa kat !

¹⁰ Ndée na húmú lawantuu júrë bín fë rë, di filiḥ heey, mi otte biti faanni sékëttë a kuuyya na húmú lawu ra hena' geñe-geñe, tap naa' mbée súul, mbée hena tipí-tipí.

¹¹ Filiḥ heeja, malaakii Koope dëekké sè' won tih : “Yakop !” Mi won dī tih : “Yëew !”

¹² Di won so' tih : “Béyré afu fu olsoh : sékëttë a kuuyya na lawu ra béeb, yee faanni wa geñe-geñe, yee tappe naa' mbée súul, yee tipí-tipí. Bi ot mi iña paṇ ro Laban ra béeb, daa tah mi hena' ri daaha.

¹³ Daa mi Koope fa feeñiyoh ro Betel ra, tígë húmú yípë' fu la'i tíinndëe, fu túmpé dúuléen sun, fu añohte fu yedte so' na unu ra. Kolee gini bee leegi, fu nimil bëy faamon na gin ron.” »

¹⁴ Rasel a Leyaa wonu Yakop tih : « Fun lahluy lam faam boffi fun.

¹⁵ Di habaay fun haneel, ní ri yaayte fun antee ñam júrë túmú fun ra woo ?

¹⁶ Kon alal ma naaf Koope dīi na ra béeb, yi funi koyyi fun ! Fu mín paṇ yee nah ro Koope ra ! »

¹⁷ Yakop kola' daaha, yëegídté koyyi a beleḥḥi sun fi géleemmë.

¹⁸ Di kúréelëhté yuppi a iña laha' ri Mesopotami ra béeb, beḥpe waali Kanaan,

na saañ faam Isaak boffi.

¹⁹ Bi deef Laban húmú saañce ëylí fënúffi harri, Rasel ñeya'te ri filoon, lohte iña na haana' boffa ra.

²⁰ Yakop nofa'te Laban Arameyeña, lohohte saañce takaay ri.

²¹ Di hegohte a iña laha' ri ra béeb, yíppée húus laahi Efarat, yulohte waal danji Galaat.

Dabaadi Laban Yakop

²² Waali éeyë fë tíkëh nē rē, Laban kelohte biti Yakop hegohte.

²³ Laban beɓpe i ow faami, wa suute dabaadi Yakop ; wa tílúté waal paana, wa na anuu rii daɓ danji Galaat.

²⁴ Ndaa Koope feeñiyohnte Laban elgin di filiɓ heey, won dī tih : « Laban ! Mi hena' ro : lah yúhé dee nay fuu wonee a Yakop ra dé' ! »

²⁵ Daɓa' Laban Yakop ra, deef dī yíppé taanta yi danji Galaat daaha. Laban a bëewí yípúté yi wa ɓal.

²⁶ Laban dëekké Yakop won dī tih : « Fu yúh yee paŋ fu ra saa dō ? Haala' yi nūi fu na nofa' so', fu na kúrëelëh koyyi so' ti bëewí habuu haa' nen ?

²⁷ Haala' yi nūi fu na nofa' so', faa lohoh saañu ? Fu takoh so' koon, may roo bedaaloɓ a njoob*, ñéerë' a aa-síkë a koraa.

²⁸ Fu onay so' sah mi langaamoh sun fi koyyi so' a séttí sè', mi pëkís wë balaa wa saañ ! Yee paŋ fu ra pagad ow neh kat !

* **31:27 31.27** *njoob* : Di yeekii neɓpe, ñéerë'té a kañaa.

29 Mi mín roo paŋ yin bos koon, ndaa Koope fa na jaamiyoh boffu ra won so' níimmbē ti dī filiḃ heey, lah mi yúhē dēe nay mi roo wonee ra.

30 Mi yúhté bití saaŋu béeb, fu sesoh lahi faamon. Ndaa haala' yi níi faa loh haanaa yi so' nék ? »

31 Yakop won Laban tih : « Mi neeh bití koon kat fu naaf koyyu beleḃ daa tah mi lohoh saaŋi so'.

32 Yii lenke haanaa yu na, fu ot wa ow na di bēewí sē' nē rēe, bēyí baa hawun húl. Saame filiḃ iŋa laha' mi ra béeb fii bēewí yen. Fu ot na yii daa fu laha' ri raa, fu beḃ ri. » Di filiḃ yaaha béeb nék, Yakop húmú yéeh bití koon Rasel daa loh haanaa ya.

33 Laban yampe saama, haalte taantii Yakop dúhté, haalte bi Leyaa dúhté dah, haalte bi súrgē yí ana ya beḃ, ndaa ri olay yin. 'Di mǐllē' haal bi Rasel,

34 deef Rasel daa húmú beḃ haanaa ya, dappe wa fēgērēh tek géléem, tookke sun. Laban saampe taantaa béeb, ndaa ri olay yin.

35 Rasel won boffi daaha tih : « Baap ! Ngana haba' so' ri dé' ! Bití mi ot hos daa tah mi kolaay haala' fu ra. » Laban baattee saam, ndaa ri olay haanaa ya.

36 Tígí daaha, Yakop yíppée haayloh, yíssēhté sun fi Laban na dāaŋnjoh afa won tih : « Teeḃ so' yii bosa paŋ mi ra leegi ! Mi tooŋa' ro yi níi fu na dabaat so' deeha ?

37 Lahay tígí fu bekay ri ya'u di iŋa laha' mi ra béeb ; fu otte na yii dúhē' faamu a ? Teebe ri bēewú a yi so' deh, wa aattiya' yen.

³⁸ Mi hompe kíil sabay ana (20) faamu, mi na légéyídf dē, te har mbée pe' mēsēy búlúk ya' so', te mi ñēmreŷ kuuy yubu.

³⁹ Mi kēmdēy rē búudé pe' mbée har fi tīlé daa hap ri. Lahan ri faraah, mi yíníl rē rí. Júrí lohu na' mbée elek béeḅ, fu pegohte so' ri.

⁴⁰ Koo yíil rēe, na' ayee soo hap ! Elga lah raa, sos kaa' so' mi nee' pēní !

⁴¹ Mi homa'te ri ḏaaha kíil sabay ana (20) faamu : mi légéyídté rē kíil sabboo a kíil iniil koodi koyyi ana yu beḅḅ, kíillí pēenē yē tíkēh nē rē, mi laha' jūr nē. Fu loffe iña wonantuu yen ra waal caak !

⁴² Henay Koope fa na jaamiyuu baaso' Isaak a cisso' Abraham te na saakil faan ḏi fi Isaak ra koon moos, tin fay soo yeris mi saya' ya' holoŋ. Ndaa Koope otte súfúñ fí sē' a mogi so', daa tah ḏi sēmlē' sē' níimmbē. »

Yee gapantuu Yakop a Laban ra

⁴³ Laban tahte won Yakop tih : « Tuŋki beḅḅḏi yee koyyi so'. Koyyi wa yi so'. Yuppa a iña na ot fu yee ra béeḅ daa mi laha' wa. Ndaa dala'te woteh, koyyi so' beḅḅ a koyya límú wē rē, mi mínílélh wēe pagidf yin.

⁴⁴ Kon aye leegi yen gapanta' yen ana, te yen aňoh ri, yen saam seedii nay yen nērsé. »

⁴⁵ Tígí daaha, Yakop beḅpe la', yíppé rí tīnndēe.

⁴⁶ Ḑi antee nah bēewí píi la'. Bēewē píyúté la' fa, juukute wa íláy yínē, wa béeḅ ñamuu hēbís juugi la' fa.

⁴⁷ Laban yedfte tígí daaha tii Yegar Sahaduta (daa ri : juugi la' fi seedaa) ; ndaa Yakop yed' ri tii Galet.

⁴⁸ Laban won tih : « Dala'te woteh, juugi la' fi yee daa seedii yee gapantuu yen hanndal ki yen ra. » Yii baa daa tah tígí daa na wonuu Galet (daa ri : juugi la' fi seedaa di ébrë).

⁴⁹ Tígë nē wonuu Mispaa bal (daa ri : íláy wohaa), af bití Laban baatte won tih : « Démíin Koo-Yahwee yeela yen na bití yen ëlëntíih !

⁵⁰ Fu mokil koyyi so' beleb mbée fu kood' beleb kay, lah yúhé bití Koope nay yen aattiye ndaa ow kay neh !

⁵¹ Olsee juugi la' fi bee a la'a yíp mí hanndal ki yen ra.

⁵² Juugi la' fa a la'a yípú bee ra daa nay hene seedaa hanndal ki yen : mí waray rii yégítëh mí yuloh dōo na a nuf bos ; dō bal fu waray rii yégítëh fu yuloh soo na a nuf bos.

⁵³ Démíin Koope fa na húmú jaamiyoh Abraham ra, dī fa na húmú jaamiyoh Nahoor ra aattiya' yen ! » Tígí daaha, Yakop añohte di tii Koope fa na húmú saakil faan Isaak boffi ra.

⁵⁴ Di antee hawid' Koope sun fi daŋa daaha, dëekké bëewë húmú nē rē ñam. Ñamuu wa níi wocute ra, wa nee'u sun fi daŋa daaha.

32

¹ Kéy baaB fin cúB Laban kolohte, langaamohte koyyi beleb a séttí, dagidte wa, antee saañ nimilte gin wa.

Kolohi Yakop tee'a'i a Esawuu koy-yaafi

² Yakop beyaatte waali na saañ. Lahte malaaka yi Koope yi ayute téebílehí.

³ Ola' wa Yakop ra, dī tahte won tih : « Bee dali Koope kan ! » Di dëekë'té tígë Mahanayim (daa ri : dalli ana ya).

⁴ Yakop antee yeñ i ndiik Esawuu koy-yaafi na, di deyi Edom fin gini Séyír.

⁵ Di won wa tih : « Lah wëní Esawuu biti so' mi Yakop súrgii, mi húmú saañ baab faam Laban, te mi húmú në nī a deh.

⁶ Wëní rí biti mi lahte i fana a i mbaam, i har a i pe', i súrgë yaal a beleb. Lah wëní rí biti bal mi wola' dī fi kélfii sè' në dī tee bu iñyaaha, nda dī mín sée taha' a ya' ana. »

⁷ Ndiikka payute, ayute wonu Yakop tih : « Fun léhínuté koy-yaafu Esawuu. Di ee ac téebílehú rë, ñéerë'té a ow tíméer iniil (400). »

⁸ Kela' Yakop woni baa ra, dī tiit tiitë nī faana béeb na saak. Di daralsa'te bëewí goomal ana, hente harra, pe' ya, fañnja a géléemmë daaha bal.

⁹ Yakop won nufi daaha tih : « Esawuu yejoh haa' goomal yínë rëe, yínëe ay mín hegoh ! »

¹⁰ Yakop antee yefoh dan won tih : « Do fi Koope fa na jaamiyuu cisso' Abraham a baaso' Isaak ra, do fi Koo-Yahwee fa túuy sè' nimil faam di gin fun, te fu won ti fay soo pagid yin wun ra,

¹¹ mi caleh naa'i-keena teeb fu so' ra béeb a yeddaya yedday fu so', so' mi súrgúu rë. Mi húmú laha' duudi so' kut ya' so' na húus mí laahi Yurden ra, ndaa mi nimila' a goomal ana woteh.

¹² Sëmlë' sè' ya' bahii so' Esawuu, ndah mi kaañay ri ; te mi neehte biti dī ac boolla' funi

beleɓɓa a tunka ɓéeɓ bëem fun.

¹³ Nérésée biti daa fu húmú won so' tih : May roo pagid' yii wunte níi wun, mi paɗ níi talu gaan, séttú caak níi caak ti peppi feey fa tíñ kısı nen. »

¹⁴ Daga' Yakop níi wocce ra, ɗi nee' tígí daaha yiin fa.

Lada' Koo ra, ɗi tansidte Esawuu bahii yoobbol, di júrë laha' ri ra :

¹⁵ hente pe' beleɓ tíméer ana (200) a sékét sabay ana (20), har beleɓ tíméer ana (200) a kuuy sabay ana (20),

¹⁶ géléem sabay éeyë (30) yí homu ɓëpíd a koyyi wa, fana beleɓ sabay iniil (40) a naal sabboo, mbaam beleɓ sabay ana (20) a mbaam yaal sabboo.

¹⁷ Di tikké yuppa, bina-bina ɓéeɓ ya' súrgë yí kaya'-kaya', antee waa won tih : « Don ay soo kállée kállée, ɗon hanndala' yuppa. »

¹⁸ Di won súrgëe nay kállée rë tih : « Fu tee'a' a bahii so' Esawuu níi ri meel ro kélfúu, mbée tígë në saañ fu ra, mbée ɓëe' laha' yuba kállíd fú rëe,

¹⁹ lah wone ri tih : “Bahaa, súrgúu Yakop daa kélfii së' ; daa ri kéyrë' rë yubi bee yoobbol, te ri ee ac filoon ra.” »

²⁰ Yakop wonte unni yaa súrgëe ñee na ra, wonte waa bee tikëh në rë bal, a yee yuppa tíkú ya' yi wa ra ɓéeɓ, antee baat won wa tih : « Doni Esawuu tee'a' raa, lah wëníí rí ɗaaha,

²¹ te ɗon baat ɗíi won biti Yakop súrgíi ee ac filoon ra. » Yakop haba' nufi biti ɗi kállíd yoobbola raa, keeñ Esawuu mín yëellëh. Hen ɗaaha raa, Esawuu mín ríi téebíle' wun.

²² Daaha, yuppa yera' ri yoobbol ra këllúuté rí, ndaa dī fi bah, dī nee' dala daaha elgi baaha.

Lofi tii Yakop, hente Israyel

²³⁻²⁴ Filiḅ elga, Yakop kolohte beḅpe beḅḅbi ana yi a súrgē yí wē, Bilhaa a Silpaa, a koyyi sabboo a yínē yí, húusídté wē laahi Yabbok a iña laha' ri ra béēḅ.

²⁵ Gétúu wē rē, Yakop a afi kut tasute daaha. Ow haalohte ri bërē' daaha, wa nee'ute bërē' níi miir-miirin. ²⁶ Yúhē' bēē' bití dī mínéh faas Yakop ra, dī laḅ ri laḅo poogal, muguyce legeya, ²⁷ antee ri won tih : « Yeris so' mi saañ, Koo ee saañ lade ra ! » Ndaa Yakop won dī tih : « Mii roo yeris fu saañ te fu barkedeh so' . »

²⁸ Bēē' meelte ri won tih : « Fu hínú díh paay ? » Dī tahte won tih : « Mí hínú Yakop. »

²⁹ Bēē' baatte won tih : « Fii dēeklúu Yakop ; dala'te woteh, fay dēekúu Israyel (daa ri : bërē' a Koo), af bití fu tíkē'té Koope a bēewē af, te daa fu ḅaṇ. »

³⁰ Yakop meelte ri won tih : « Teeḅ so' tiyu hém neḅa' ro. » Bēē' won dī tih : « Fay pagee tii so' yih ? » Tígí daaha, bēē' barkelte ri.

³¹ Yakop antee won tih : « Mí tíkké Koo íl ngēey te yín katay so' ! » Yii baa daa tah Yakop yed tígí daa tii Penuwel (daa ri : kanam Koo).

³² Lani Koo dēef Yakop húussé tígē lukki teey laaha ra dī Penuwel, dī na yíib af muguyohi legeya.

³³ Yii baa daa tah níi a woteh, ḅēy Israyel na ñēmíh bo' poogal, ndah bití Yakop húmú laḅu poogal.

33

Teya'i Yakop a Esawuu

¹⁻² Béyrë' Yakop afi, dī séenté Esawuu na ac, ñéerë'té a ow tíméer iniil (400). Tígí daaha, dī woralsa'te tunjka yaayyi wa na : dī kèllídté Bilhaa a Silpaa a koyyi wa, Leyaa a yii tíkúuté nē, Rasel a Suseef millúuté.

³ Di fi Yakop daa kèllēh, sígimpé nīi feey, na tīl na sígím nīi hente waal paana, na tee'uu bani koy-yaafi ra.

⁴ Esawuu téebílēhté rí a múkē, langaamohte lúumē ngufkalte ri, wa béeβ ana na looyu. ⁵ Ola' Esawuu belebba a tunjka ra, dī won tih : « Bēewē doni wa ñéerúu yee ra i wa koy-yaaso' ? » Yakop won dī tih : « Yee koyya on so' Koo ra, bahaa. »

⁶ Bilhaa a Silpaa a koyyi wa lebuute, yekute, sígímúté nīi feey.

⁷ Leyaa a koyyi tíkúuté nē, sígímúté, Suseef a Rasel ayute, henute daaha bal.

⁸ Esawuu meelte ri won tih : « Fu húmú faha' paŋ yī a yuba tee'a' mī ra koy-yaaso' ? » Yakop won dī tih : « Baa yoobbola kom mī ro ra bahaa, nda fu mín sēe teeβ naa'-keēñ ! »

⁹ Esawuu tahte won tih : « Alal ma laha' mī ra doyte so' sēk koy-yaaso', habe yuu dōo na. »

¹⁰ Yakop won tih : « Ēe-ēe' ! Daa mī dāŋ dō ri. Tahe yoobbola, hena bitī fu habray so' yīn keeñu. Teya'i yen, man bitī funi Koope daa tee'uu nen, ndah fu teeβpe so' naa'-keēñ.

¹¹ Kon mī dāŋ ro bitī fu tah yoobbola kéyrë' mī rē rē, ndée Koope yedday so', tahte nīi mī caakke yīn. » Yakop cagohte Esawuu nīi dī mīllë'tée tah.

¹² Hompe ní Esawuu won dī tih : « Kolee leegi yen ñéerè', yen saañ. »

¹³ Ndaa Yakop won dī tih : « Ay sayu sah, ndaa bahaa, fu yúhté bití tunka maanuy. Te mi kúdté i har, pe' a fana belesbi homu bēpíd ; yen tíl tílí gaawte waal yínē kut, wa bēeb ay húl.

¹⁴ Kon kēllēh sē' bahaa ! So' mi beh, lah raa funi tunka a yuba tíl ndaŋ, ní bín deefraa mi ro Séyíir rē. »

¹⁵ Esawuu won dī tih : « Caa mi helid dō i ow di bēewí sē' book ! » Yakop tahte won tih : « Miteh ri bahaa ! Na fu sehaa so' keeñi naa'te kut doyte so'. »

¹⁶ Yiin fa Esawuu beyaatte waali Séyíir.

¹⁷ Ndaa Yakop beŋ waali Sukot. Laha' ri ra, dī yíppé faami, mbaaridte yuppi. Mbaarri yaa daa tah tígí daa na wonuu Sukot (daa ri : mbaarra).

Yíbi faam Yakop Sihem

¹⁸ Yakop lahte Sihem di gini Kanaan a sos-faan. Waala kola' ri Mesopotami ra dūmé' daaha. Laha' dī ra, dī yíp taanta yi hēbís gina.

¹⁹ Di antee lom feey fa yípē' rí taanta yi ra séttí Hamoor na, bee yíp gini Sihem ra. Di loma' feey fa hanjar tíméer (100)*.

²⁰ Di yíppé ílíy hawraa daaha, yedte ri tii El Elohee Israyel (daa ri : El daa Koope fi Israyel).

34

Dígëemē lah Sihem ra

* 33:19 33.19 hanjar tíméer : daa ganjarma kilē tiin héliis.

¹ Lahte bis, Dinaa koy ki belaa lahuu Yakop a Leyaa ra kolohte wodohi tunji cafayya gina.

² Hamoor, Híwë ílíf deyi baa ra, lahte koy ki yaali hínú Sihem. Ola' Sihem Dinaa ra, dī kúdté rí faam, fanohte a ri, kompe ri gace.

³ Ndaa ri pokohte Dinaa na nūi pokoh, faha'te ri keeñi nūi, míllë'tée rii gémlëh.

⁴ Di payte, won boffi tih : « Paye fu d'agid' so' kúkëyí cafay ki bee beleb. »

⁵ Deef Yakop húmú kelohte biti Dinaa koohi komute gace. Ndaa bi húmú koyyi yaalli luufa a yuppi, dī pagay yin, na seh ayi wa.

⁶ Hamoor boffi Sihem, faha' goneel a Yakop, kolohte deefri faam.

⁷ Dúhúu koyyi Yakop luufin ayute ra, wa keluute yee lah ra. Keeñi wa haayte yaa nī haay, wa habuute ri sola', biti Sihem panke yii keeñ mínéh rí tah di Israyel, débë dép rí Dinaa na ra. Yii baa pagad' ow neh !

⁸ Ndaa laha' Hamoor ra, dī won wa tih : « Koy so' Sihem faha' koohon beleb, mi d'anj biti koon don on dī ri beleb.

⁹ Néeríi a fun, yen ham yin yínë : ëní koyyi fun tunji cafayyon, wa beb wa beleb ; fun on koyyi ron tunji cafayyi fun bal.

¹⁰ Don ay mín dék fun na deh, don yíp nē faammon, don tíl kotton, don lah na feey. »

¹¹ Di fi Sihem acce won boffi cafay ka a koy-baappa tih : « Don tahid' so' yii nebi baa raa, yii meel ron so' béeb may ron rii yed' ;

¹² di míntí teem júre a yii tíkëh nē béeb. May yera' yii meela' ron béeb ; na ron on so' cafay ka beleb kut. »

13 Koma kom Sihem koy-boffi wa Dinaa gace ra, tahte nîi koyyi Yakop nofuute Sihem a Hamoor na lofu wa ra,

14 wonu wa tih : « Fun míníh on koy-boffi fun bëyí lecu y ; tin hena gace gaan fun na.

15 Fun ay ron tahree biti kut, yaalla ginon bééß lecoh ti fun nen.

16 Tígí daaha, fun ay ron on koyyi fun beleß, fun beß yi ron beleß, yen bok yen dék, gina hen yínë.

17 Ndaa ron tahuy lecoh raa, fun ay beß koy-boffi fun, fun saañ. »

18 Hamoor a Sihem koohi tahute yee wonu wa ra.

19 Faha'a faha' Sihem cafay ka ra, tahte nîi dî cagaalaay pañi yee nahuu ra. Bi húmú lah ri un faam boffi,

20 bani boffa dëefrute bëewë këemë, wonu wa tih :

21 « Bëewí yee lahuu nufi wunte yen na. Wa dékún gin yen deh, te wa tîl në kotti wa ; gina abee hëréet ! Yen ay mín beß koyyi wa beleß, wa kood yi yen.

22 Wa ay tah dék a yen, gina hen yínë, biti kut yaalla gin yen bééß tah lecoh ti wa nen.

23 Yen tah woni wa raa, wa ay ac dék yen na deh ; tígí daaha, yuppi wa a alal mi wa bééß ay millë' hen yi yen. »

24 Bëewë húmú këemë rë bééß, tahuu woni Hamoor a koohi Sihem dāaha, yaalla gina bééß yípútée lecoh.

25 Waali éeyë fë, dëef misigi leja líssí ham bëewë, koy yaal ana di koyyi Yakop, Simewonj a

Léwí koy-yaayyi Dinaa beyute jépíllí wë, haalute gina te ow fookay nufa tíbú wë rë, hawute yaalla béeb húl,

²⁶ níi luka' Hamoor a koohi Sihem. Na dúhú wë faam Sihem ra, wa beyaaluute Dinaa, kúrëelúuté rí.

²⁷ Gacaa komu koy-boffi wa beleb ra, tahte níi koyyi yaalli kayyi Yakop yabute sun fi búudé yë na beyu íña faanni wa, wa haalute gina na saamu :

²⁸ wa pëkísuté harra a pe' ya, fañnja a mbaamma, kúrúte wë. Wa heluy yin di yii hompe gina a meeyya.

²⁹ Wa haalute faamma gina béeb, kúrëelúuté tunka a belebba. Alal ma gina béeb, wa kúrúte wë.

³⁰ Tígí daaha, Yakop won Simewon a Léwí tih : « Don komute so' kofeel ; don tahute níi bëy Kanaan a Péríssë dékú gini bee ra ay soo ola' il bos. Wa lúuk së' rëe te bëewí së' caakuy, wa ay soo fan, hap funi bëy faam so' béeb húl. »

³¹ Simewon a Léwí wonu boffi wa tih : « Fun mínih yeris ow habee koy-yaafi fun beleb tílëh. »

35

Yíbí faam Yakop di Betel

¹ Hompe níi Koo won Yakop tih : « Kolee fu saañ Betel fu yíp taanta yu dín fë. Lah yípíd së' ilíy hawraa tígë húmú feeñiya' mi ro ra, na hegoh fu koy-yaafu Esawuu ra. »

² Tígí daaha, Yakop won bëy faami a bëewí kayya homu ya'i ra tih : « Bétí íñi haanaa ya

filiḅ fi ron, ḁon bukutoh nīi ron lan, ḁon lofoh búuḅ,

³ ḁon koloh yen saañ Betel. May naa yípíd Koope íláy hawraa ; Koope fa sēmlē' sē' looca' mi ra, te níid' sē' waali so' béeb rē. »

⁴ Wa yerute Yakop iñi haanaa ya lahuu wa ra béeb nīi luka' loṇ-loṇṇa húmú nuffi wa ra ; Yakop hacce wa béeb tal kilki gaana hom hēbís Sihem ra.

⁵ Koluu Yakop a bēewí daaha ra, Koope tíitíd'té bēewē dékú ginna leḅuu wa ra, tahte nīi ow dabaatay wa.

⁶ Yakop a bēewí béeb na suu nīi lahute Lúus di Kanaan. Lúus daa Betel fee woteh.

⁷ Yakop tíkēlsē'té i la' daaha, yíppé íláy hawraa, dēekē'té rí El Betel (daa ri : Koope fi Betel), biti Koope húmú feeñiya' ri daaha na hegoh ri koy-yaafi ra.

⁸ Debora, belaa koḁ Rebekaa ra húlē' daaha, hacute tal kilki gaana hom hēbís Betel ra. Dala'te bín fē, tal kilki baa wonuu « kilki pasooḅ fa ».

⁹ Kola' Yakop Mesopotami acce Betel ra, Koope feeñiyaatte ri daaha, barkelte ri

¹⁰ won ḁí tih :

« Fu hínú Yakop ndaa fii dēeklúu ḁaaha.
Dala'te woteh fay hínú Israyel. »

Koo yera' ri tii Israyel ḁaaha,

¹¹ baatte won tih :

« Daa mi Koope fa mín béeb rē.
May paṇ nīi fu keñ, fu lah i sét caak.

Tal gaan a goomal i tal ay coosaana' ḁoo na.

Talu ay ḁúhíd' i buur.

¹² Gina húmú gap mi Abraham a Isaak ra,

mi onte ro ri woteh,
te filoon fu, may rii one bëy talu. »

¹³ Koope antee koloh Yakop na daaha, tígë wona' ri dîi na ra, nimilte sun.

¹⁴ Yakop yíppé la' tígí daaha, túmpé në dúuléen a béeñ, na seeyoh ri ra.

¹⁵ Di antee yed' tígë wona' Koope dîi na ra tii Betel (daa ri : Faam Koo).

Límí Bensame a húlí Rasel

¹⁶ Yakop a bëy faami koluute Betel na suu. Tíluu wë níi wa lebuute Efarataa ra, Rasel lahte koy. Na bësil rí rë, lowa kofeelte níi kofeel.

¹⁷ Bi kofeel bëslë níi, belaa na múcël rë won dî tih : « Híinndée dé' ! Híinndée noo koy-yaay, koy yaal daa ayil ! »

¹⁸ Ndaa bi hom Rasel kotti kúl kë, na lús rí rë, dî yedte koy ka tii Ben-Oni (daa ri : koy ki coono fi so') ; ndaa boffa yed' ri tii Bensame (daa ri : koy ki ya'i ñamaa fa).

¹⁹ Húlë' Rasel ra, dî hacuu búk waali Efarataa daaha, na wonuu Betle'em woteh ra.

²⁰ Yakop yíppé la' tíinndëe sun fi luuyi Rasel ; níi a woteh, tíinndëe wonuu la'i luuyi Rasel.

²¹ Yakop saañce yíppé taanta yi énfí Migdal-Eder.

²² Homa' Yakop deyi baaha ra, Ruben payte fanohte a Bilhaa, ow di belebði boffi. Wona lahte boffa na.

Koyyi yaalla laha' Yakop ra

Yakop húmú laha' koy yaal sabboo a koy yaal ana.

²³ Koyyi Leyaa daa wa yeh : Ruben saawa, Simewon, Léwí, Yudaa, Isakaar a Sabulon.

²⁴ Yee daa koyyi Rasel : Suseef a Benjsame.

²⁵ Yee daa koyyi Bilhaa súrgíi Rasel : Dan a Neftali.

²⁶ Yee daa koyyi Silpaa súrgíi Leyaa : Gaat a Aseer. Yaa daa koyyi yaalla laha' Yakop Mesopotami ra.

Húlí Isaak

²⁷ Yakop nimilte Isaak boffi na di Mamre, hëbís Kiriyat-Arba fa na wonuu Heboron woteh ra. Abraham dékídté nē na ac Isaak daaha ra.

²⁸ Isaak laha' kíil tíméer a kíil sabay peeye (180)

²⁹ na húl rí rē. Di bahate nūi paangaawte na deefid ri caacci búudé rē ; koyyi, Esawuu a Yakop hacute ri.

Naabii faam Esawuu

36

Belebbi Esawuu a koyyi yaal

¹ Yee daa tii yi bëy faam Esawuu fa na wonuu Edom ra.

² Esawuu kood' beleb éeyë yí dékú Kanaan : Aada fi Elon Heda ; Oholibama koy Ana fi Sibewon Híwë ;

³ a Basmat koy-yaafi Nebayot fi Ismayel.

⁴ Esawuu a Aada lahute Elifas ; bani Basmat lahute Rewel ;

⁵ bani Oholibama lahute Yéwús, Yelam a Korah. Koyyi yaalla laha' Esawuu Kanaan ra, daa wa yah.

⁶ Esawuu kola' dah, bebppe belebbi, koyyi yaal a koyyi beleb a bëewë homu ya'i ra béeb, dī

kúrēelēhté yuppa a alal ma laha' ri Kanaan ra béeb, saaŋce gin kay, wulohte Yakop koy-yaafi.

⁷ Bi caaku wa alal ní caak, wa mínlih dék íliy yíně, gaani yuppi wa tahte deya homu wa ra doyeh wa.

⁸ Daaha, Esawuu fa na wonuu Edom ra saaŋce yíppé faami danj Séyíir.

Bëy tali Esawuu di Séyíir

⁹ Yee daa tii yi bëy faam Esawuu, ciffi bëy Edomma húmú dékú danj Séyíir rě.

¹⁰ Tii yi koyyi yaalla daa wa yeh : Elifas, koy Aada beleb Esawuu, a Rewel koy Basmat beleb Esawuu.

¹¹ Yee daa koyyi yaalli Elifas : Teman, Omar, Sefo, Gaatam, Kenaas.

¹² Elifas a Timna belii yutuudi lahute Amalek. Séttí Aada beleb Esawuu, daa wa yah.

¹³ Yee daa koyyi yaalli Rewel : Nahat, Serah, Sammah a Misa. Séttí Basmat beleb Esawuu, daa wa yah.

¹⁴ Yee daa koyyi yaalli Esawuu a Oholibama koy Ana fi Sibewon : Yéwús, Yelam a Korah.

Coosaani bëy Edom

¹⁵ Yee daa kélfě yí talla faam Esawuu : koyyi yaalli Elifas, saawi Esawuu : Teman, Omar, Sefo, Kenaas,

¹⁶ Korah, Gaatam a Amalek. Koyyi Elifas fi Aada, yee henu kélfě tal Edom ra, daa wa yah.

¹⁷ Koyyi yaalli Rewel fi Esawuu : Nahat, Serah, Sammah a Misa. Koyyi Rewel fi Basmat, yee henu kélfě tal Edom ra, daa wa yah.

¹⁸ Yee daa koyyi yaalli Esawuu a Oholibama fi Ana : Yéwús, Yelam a Korah. Koyyi Oholibama, yee henu kélfë tal ra, daa wa yah.

¹⁹ Yaa daa koyyi yaalli Esawuu, yee henu kélfë tal Edom ra.

Bëy tali Séyíir

²⁰ Yee daa bëewí yaalla tali Séyíir Hora, yee débúu dék Edom ra : Lotan, Sobal, Sibewon, Ana,

²¹ Dison, Etseer a Disan. Koyyi Séyíir Hora, yee henu kélfë tal Edom ra, daa wa yah.

²² Koyyi yaalli Lotan daa Hori a Hemam. Koyyaafi Lotan beleb hínú Timna.

²³ Yee daa koyyi yaalli Sobal : Alwan, Manahat, Ebal, Sefo a Onam.

²⁴ Yee daa koyyi yaalli Sibewon : Ayaa a Ana fa húmú ot cul mulub núgúyíɗ luufin na níɗ rí mbaammi Sibewon boffi ra.

²⁵ Yee daa koyyi Ana : koohi yaal hínú Dison, koohi beleb hínú Oholibama.

²⁶ Yee daa koyyi yaalli Dison : Hemdan, Esban, Yitaran a Keran.

²⁷ Yee daa koyyi yaalli Etseer : Bilhan, Saawan a Akan.

²⁸ Yee daa koyyi yaalli Disan : Úus a Aran.

²⁹ Yee daa kélfë yí talli Horra : Lotan, Sobal, Sibewon, Ana,

³⁰ Dison, Etseer a Disan. Yaa daa kélfë yí talli Horra di Séyíir.

Buurri Edom

³¹ Buurra ílífú gini Edom balaa bëy Israyel lah buur ra, daa wa yeh :

³² Belaa koy Bewoor hénídté buuri Edom. Di húmú dék Dinabaa.

³³ Húlě' rí rě, Yobap koy Serah fi bëy Botsiraa daa took nguur ka.

³⁴ Húlě' Yobap ra, Husam fi bëy Teman daa took nguur ka.

³⁵ Húlě' Husam ra, Hadat koy Bedat daa took nguur ka. Di húmú dék Awit. Daa ri ban haa'i bani bëy Majaan di deyi Mohap.

³⁶ Húlě' Hadat ra, Samla fi bëy Marsekaa daa took nguur ka.

³⁷ Húlě' Samla ra, Sawul fi bëy Rehobot fa hom búk laaha ra daa took nguur ka.

³⁸ Húlě' Sawul ra, Baal-Hanan koy Akboor daa took nguur ka.

³⁹ Húlě' Baal-Hanan koy Akboor ra, Hadar daa took nguur ka. Di húmú dék Pawuu. Metabeel daa belebi. Materet daa yaafi Metabeel, Mesahap daa yaafi Materet.

Kélfě yí talla Edom

⁴⁰⁻⁴³ Yee daa kélfě yí talla coosaanuu Esawuu na ra : Timna, Alwaa, Yetet, Oholibama, Elaa, Pinon, Kenaas, Teman, Mipsaar, Makdiyel, Iram. Yaa daa kélfě yí talla Edom. Ow fi ow waa na béeb daa laha' deya dék dí rě. Bëy Edom coosaanuu Esawuu na.

37

¹ Di fi Yakop dékké Kanaan, tígě húmú boffi hena' ri doha-ndéem gini baa ra.

Heeyi Suseef

² Bee daa naabii faam Yakop. Suseef kora' leelii koy-baappi, koyyi Bilhaa a Silpaa belebbi boffi nii bee laha' ri kiil sabboo a kiil paana ra, wa na ñeerúu níid pe' a har. Lahte bis, di bílídte boffi iñi bossa na wonu sun fi wa ra.

³ Yakop húmú lukki faha' Suseef di koyyi, biti di lah ri baha ki. Di húmú saamidte ri búub lémí*.

⁴ Koy-baappi oluu wa biti boffi wa lukki faha' ri filiɓ fi wa béeb rë, ngaarute ri nii hanndal ki wa neblay†.

⁵ Bisa ín, Suseef heeyce, bílídte koy-baappi, wa baatuute rii ngaad.

⁶ Na bílíd dí rë, di won wa tih : « Síkírii, mi bílíd don heeji so'.

⁷ Ëlsii : yen húmú meey, yen na poku jaak. Jaagi so' yíppée koloh canke, yi ron ayute yekute fiyi. »

⁸ Koy-baappi wonu ri tih : « Fu buur aa fu dak ? Daa fu wah ? » Wa baatuute rii ngaad di heeji a wonadfi.

⁹ Di heeyilte, bílídte ri koy-baappi won tih : « Mi heeyilte, mi otte na'a, céyín fë, a hul sabboo a hul yínë yekute fii së'. »

¹⁰ Di bílíd heeja boffi a koy-baappi ; ndaa boffa na won afa tih : « Heejee ke ro baa mën dí heey ? Fu homay woni biti funi yaafu a koy-baappu ay yek fiyú nii fun sígímíd dë ë ? »

¹¹ Koy-baappi eeñnjuute ri, ndaa boffa helte nuf heeja.

* **37:3 37.3** *búub lémí* : Búubí lémée daa teeɓa' biti boffi lukki faha' ri di koyyi. † **37:4 37.4** *nii hanndal ki wa neblay* : Di ébrë, biníyúu deh : *nii wa na minlth wona' a ri a jaamma.*

Yaayi Suseef

¹² Lahte bis, deef koy-baappi Suseef suute níidí yubi boffi wa luufi Sihem.

¹³⁻¹⁴ Yakop won Suseef tih : « Koy-baappu íníh níirëeyín Sihem woo ? Aye mi wol ro waa na : paye fu kénsëh níi fu yúh dee homuu wa a yuba ra, fu nimil raa, fu teeß so'. » Suseef tahte won tih : « Kotta yeh. »

Yakop wola'te ri deh húur mí gini Heboron daaha, Suseef yula'te ri nuñi Sihem.

¹⁵ Laha' ri ra, ow deeffe ri na yídëelëh luufa, meelte ri won tih : « Fu saam yih ? »

¹⁶ Di won dī tih : « Mi saam koy-baappi so'. Fii soo teeß tígë nē níirúu wē dee ra a ? »

¹⁷ Bëe' won dī tih : « Wa koluute deh, te mi kelohte wa na beytuu waal Dotan. »

Suseef téebídté wē níi deeffe wa Dotan.

¹⁸ Di teem hanndal, koy-baappa séenúté rí, wa na peenu bëemí.

¹⁹ Wa na wonantuu hanndal ki wa tih : « Èlí ! Heeyohi gaana ee ac dā.

²⁰ Èyí kan ! Yen yíp rii hap húl, yen bet dī filiḅ yéem‡ ; lah raa, yen bíllún bití gúmú§ daa ñam ri, níi yen yúh tígë teem heeyi ra. »

²¹ Ndaa kela' Ruben yii bah, na sëmlë' rí nuf won tih : « Yen banuy rii hap.

²² Ñif banay keen ! Bétí rí filiḅ fi yéemë luufi beh, te ya' banay tikëh faana. » Yaaha bëeḅ Ruben ñona' sëmlë'í koon, nimilid dī boffi na.

‡ 37:20 37.20 *yéem* : cëldúu cëldëe, ndaa ri nuñi noodte, hacu téekínëe muluḅ. § 37:20 37.20 *gúmú* : cëldúu cëldëe, ndaa di bíníi ébrë ë, dī rabi sohoorte.

23 Laha' Suseef koy-baappi na ra, wa yípútée nís búubí lémée bekoh ri ra,

24 wa habute ri, betute ri tal yéemë ; deef yéemë síĩncé, lahay muluḅ. 25 Filoon fi baaha, wa anutee took, na ñamu.

Béyrúu wë affi wa ra, wa séenuté dūuli Ismayella dúhúu Galaat ḁa na ayu a i géleemmi séfú i yin heeñlaa a payaa, na suu yaayi wa Ésíp.

26 Yudaa won koy-baappi tígí daaha tih : « Hawi ñeedí yen a ḁabi húlí ay yen baate yih ?

27 Ēyí yen yaay ri yiikoh yi Ismayella, te ya' yi yen banay tikēh faana, ḁí ñeedí yen te ñif ma faani daa na tíl faanni yen. » Koy-baappi ñéerúuté a ri yii baaha.

28 Lahuu Ismayella waa na ra, wa nísuté Suseef yéemë, yaayute wa ri a sekel sabay ana (20)* ; bēewí yaa kúreelúuté rí Ésíp.

29 Nimila' Ruben yéemë rē, ḁí otte bití Suseef ínlih nē. Di ḁadte búubí†,

30 wēegíssé ñéyíḁḁí nē won wa tih : « Kúkēyē ínlih nē ! May teye di kan ? »

31 Tígí daaha, wa oolute sékét, beyute búubí Suseef, ooyute ñif ma.

32 Wa kéyrúuté boffi wa búubí lémée, ñéerē'té a unni yeh : « Ole yee píyú fun ra ; kénsée nda fay yúhsē' búubí koohu raa. »

* 37:28 37.28 *sekel sabay ana (20)* : daa ganjarma légéy níirēh kíil ana a caan bín fē ; daa cadum ñaam yaal yínē ḁal. † 37:29 37.29 *ḁadte búubí* : Ébrē ḁara' búubí bití ri tíit, afa kúnēh ; ndaa Séréel tíkē' ya' yi afi.

³³ Yakop yúhsë'té rí, fonke won tih : « Búubí koy so' ! Gúmú ñampe ri ; Suseef palsuu palsoo. »

³⁴ Yakop ɗaɗte búubí, haamohte saaku‡, jëtɗëhté koohi yii maañce.

³⁵ Koyyi, yaalla a beleɓɓa béeb, caguute, na mësɗú rí ; ndaa ri kaa'a'te keloh, na won tih : « Èe-ée', may jëtɗée koy so' nîi mi deefid dî búudé. » Te ri looyte Suseef looyi misikke.

³⁶ Lahuu Ismayella Ésíp rë, wa beyute Suseef, yaayute ri Potifaar, dak dî dakki gaanni buuri Ésíp, bee kúɗ wohoh ya ra.

38

Yudaa a Tamaar

¹ Jamanii baaha, Yudaa kolohte bëy faam wa na, saañce faam Hira fi bëy Adulam.

² Daaha, Yudaa yúhëntë'té a kúkëy cafay, beɓpe ri beleɓ, wa ñéerúuté. Boffi belaa hínú Suwaa, dî bëy Kanaan.

³ Belaa pokke loo, lahte koy yaal, Yudaa yedte ri tii Er.

⁴ Dî pokaatte loo, lahte koy yaal kay, dî yedte ri tii Onaan.

⁵ Belaa lahilte koy yaal kay, yedte ri tii Sela ; límí koy ki baa deef Yudaa húmú Kesip.

⁶ Yudaa saamidte Er beleɓ ; belaa hínú Tamaar.

⁷ Bi pagadɗi Er neɓaay Koo-Yahwee, Yahwee happe ri húl.

‡ 37:34 37.34 *haamohte saaku* : Hena Ndút koon, dî ay jimbëeree úuf súul.

⁸ Yudaa won Onaan tígí daaha tih : « Fu yúh yee waf ro di húlídě bahuu na ra maan ? Beye belaa, fu saamid' koy-yaafu tal. »

⁹ Ndaa, bi yúh Onaan biti koy ka nay límú rě ii hen bii, ñéerěe rí a belaa bééβ, dī hom keena' feey, kaa' saamdī koy-yaafi tal.

¹⁰ Pagadee ke ri baa nebaay Yahwee, Yahwee happe ri húl bal.

¹¹ Tígí daaha, Yudaa won Tamaar tih : « Paye fu jětdée faam boffu níi bín mitaa koy so' Selaa yaal ra. » Di won nufi tih : « Bee waray húl ti koy-yaayyi nen. » Tamaar yeeltee nimil faam boffi, hompe na.

¹² Tíkěhté yii maañce, koy Suwaa beleβ Yudaa húlté. Dúmě' luuya ra, Yudaa saañce Timna yérí bēewē na eylú fěnúffí harri ra, ñéerě'té a Hira, koojee ke ri dék Adulam ra.

¹³ Kela' Tamaar biti pacooli ín saañ Timna kěnsēhí bēewē na eylú fěnúffí harri ra,

¹⁴ dī yíppée nís búuβbí jětídfí, bebpe músēer jimbēerěhté, kaa' biti yúhsúu, payte tookke haalaani Enayim, di waali Timna. Deef nuf Tamaar payte biti Selaa mitte yaal te ri onuy ri beleβ.

¹⁵ Ola' Yudaa belaa jimbēerěhté, dī haba' ri beleβ tilēh.

¹⁶ Bi yúhsēey rí beleβ koohi, dī dālte dīi na búk waala, won dī tih : « Aye fu fanoh a so' hém neba' ro. » Ndaa belaa won dī tih : « Fay soo yere yih, biti fu fanoh a so' ? »

¹⁷ Yudaa won dī tih : « May beβ sékét teem-teem yubi so', mi kéyrě' rě rí. » Belaa won dī

tihi : « Mi tahte, ndaa fay soo yed'yii haba mi nîi balaa baaha. »

¹⁸ Yuda meelte ri won tih : « May roo yere yih, fu ham doo na ? » Belaa won dî tih : « Yed' so' búurë lúumú*, a duuda ya'u. » Di yedte wa belaa, fanohte a ri, belaa beya'te na loo.

¹⁹ Tama kolohte nimilte faam, nîssé músëerë jîmbëerë' rî rë, bekaatte búubbí jëtídfí.

²⁰ Yuda nahte koojee ke ri dék Adulam ra komi belaa sékédë, wonte ri biti lah raa dî kalaaloh iña húmú yed' dî belaa ra ; ndaa kooja olay belaa.

²¹ Di meelte bëewí yaalla dékú daaha ra, nda wa oluy belaa na húmú cagaaloh búk waali Enayim ra. Wa wonute ri biti lëhírëy belii na cagaaloh tígí daaha.

²² Kooja nimilte Yuda na, won dî tih : « Mi olay ri, te bëewë dékú në rë sah wonu ti lëhírëy belii na cagaaloh tígí daaha. »

²³ Yuda won dî daaha tih : « Di haba iña yed' mi ri ra dîi na, toñeh yen yaproh affi yen. Di mín rî man bëeb, mi kéyrë'té belaa sékédë, te paya' fu ra, fu olay ri. »

²⁴ Tíkëh yii wadtee mit céyín éeyë, ow acce won Yuda tih : « Tama beleb koohu paam tilë nîi loo deeffe ri na. » Tígí daaha, Yuda naha'te hawi, won tih : « Di dúhrún gina, tamu yéelí. »

²⁵ Nda na dúhrú belaa ra, dî wola'te pacooli na won tih : « Bëe' laha' iñyee ra daa on so' loo.

* **38:18 38.18** *búurë lúumú* : Búur daa ri suumii dookuu a koyyi gúussé, yaal na pokoh ri. Filiḅ gonli beh, belaa meela' búurë nda bëe' mín yúhsúu.

Olsee noo, nda fay yúh bëe' laha' búurë a duudi bee ra. »

²⁶ Yudaa yúhsë'té wë, won tih : « Di luk soo júß ; biti mi onay ri koy so' Selaa bëß ri bëleß, daa koma' yee pañ ri bee ra. » Kola'te baaha, Yudaa fanlaay a belaa.

²⁷ Tílé' níi lowa lahte ra, belaa kúf síis.

²⁸ Na bësíl rí rë, lahte bi dúhídté ya'i ; belaa na múcël rë hampe ya'a pokke na lékít luum won tih : « Bee daa débpí ac. »

²⁹ Ndaa dí hëelídté ya'i níi koy-yaafa daa débpí límú. Belaa na múcël rë yíppée won tih : « Waala dad fu ra mën dí waal ? » Yudaa yedte ri tii Peres (daa ri : dadte waal).

³⁰ Koy-yaafa poku lékkí luuma ya' ra antee límú. Yudaa yedte ri tii Serah (daa ri : púlí na').

39

Pesi Suseef Ésíp

¹ Kúruu Suseef níi lahte Ésíp rë, Potifaar, ow di bëy Ésíp, non dakki gaanni buur, bee kúf wohoh ya ra lompe ri Ismayella na.

² Bi ñéerë' Koo-Yahwee a Suseef, yii pañ ri bëeß ñee waal, dí yeeltee dék faam Potifaar yíkíi.

³ Ola' Potifaar biti yii cëgídf Suseef bëeß Yahwee ñéerë' në, keeña sosse díi na,

⁴ dí béyídté rí, lébídté rí hëbísí, yedte ri una faam fa.

⁵ Kola' baaha, kúrí Suseef faam fa tahte níi Yahwee barkelte faam Potifaar ; iña faam fa a yee meeyya bëeß Yahwee barkelte wa.

⁶ Potifaar tíkké iña laha' ri ra bééß ya' Suseef.
Di yeel lahlay pagad, henay yii len ñami.

Suseef a beleß Potifaar

Suseef húmú mitte ow te ri neßpe yeel.

⁷ Lahte bis, beleß Potifaar yíppé íl sun fi Suseef,
won dī tih : « Aye fu fanoh a so'. »

⁸ Ndaa Suseef kaa'a'te won dī tih : « Yíkíi sè'
tíkké iña faam fa bééß ya' so', te ri na meellileh
so' yin.

⁹ Ow* lukleh so' un faam fi beh, te yaalu
kaddaay so' yin henay dō fi beleßi. May rii pagee
yii bosì baa dī nū mī bakaare fii Koope ? »

¹⁰ Yíilēe Koo faraah, belaa wēegís wona, ndaa
Suseef kaa'a'te fanoh a ri ñiyy te na lebeeh ri.

¹¹ Bisa ín, deef súrgē yínē sah húmúy filíß
faam fa, Suseef haalte na légéy ti merees nen.

¹² Belaa deef ri daaha, haba'te ri búubí, won
dī tih : « Aye fu fanoh a so'. » Ndaa Suseef búutté
saañce èssín, hella'te ri búubē. ¹³ Ola' belaa biti
Suseef hegohte helte búubí ya' yi ra,

¹⁴ dī fonke, dēekké súrgē yē won wa tih :
« Èlsíi bee kan ! Ndeke yen komu Ébrēyí† ac
hégílē'í yen. Di yuloh soo na, na maannda' débí
sē', mī antee líik.

¹⁵ Kela' ri fonjì so' sun maa dēekē' hílíp, dī helte
búubí hēbís sē', hegohte dúhté èssín. »

¹⁶ Belaa antee yef búubí Suseef hēbísí nū bee
nimila' yaali faam fa ra.

* **39:9 39:9** Ow : Di ébrē, bíníyú deh : Di sah. † **39:14 39:14**
Ébrēyí : Bēy tali Abraham i Ébrē. Tii Ébrē dala' Abraham na.

¹⁷ Di wëegíssé unna, na bílíd won tih : « Ñaami Ébrëe kom fu fun ra yuloh hégílè'í sè' koon,

¹⁸ ndaa foga' mi sun maa dëekë' hílíp, dī helte búubí hëbís sè', hegohte dúhté ëssín. »

¹⁹ Kela' yíkíi Suseef unnee bílíd dī belebi ra‡, dī neebpe níi talla' las.

²⁰ Di habrohte Suseef, bekrohte ri kasaa na téydë' buur bëewí rë. Suseef yeelti míllë' kasu.

Pesi Suseef kasaa

²¹ Ndaa Koo-Yahwee yedday Suseef te teebpe ri naa'-keen, tahte níi keen daga kúd kasaa ra sosse dīi na.

²² Di béyídté Suseef, tíkké bëewë filib kasaa béeb ya'i ; yii nay pagu béeb, Suseef daa na lec.

²³ Daga kúd kasaa ra na yeelti paglileh yin di légéyë tík dī ya' Suseef ra, ndah biti Yahwee ñéerë'té a ri, te yii cégíd rí béeb ñeya' waal§.

40

Heeyi dakki ana ya

¹ Hompe níi dak ana di dakki buur, bee kúd hanna a bee kúd paɲa ra tooñute buur

² níi dī neeba'te wa,

³ antee wa bekroh kasaa téyúu Suseef ra.

⁴ Daga kúd wohoh ya ra tíkké wë ya' Suseef, dī na tooppitoh wa.

Wa homute kasaa níi

‡ **39:19 39.19** unnee bílíd dī belebi ra : Di ébrë, bíníyú deh : unnee bílíd dī belebi ra na won dī tih : « Ñaamu paga' so' yii bee deh. » § **39:23 39.23** ñeya' waal : Di ébrë, bíníyú deh : Yahwee ñéyíd dī waal.

⁵ elga ín, daga kúdf hanna a bee kúdf paŋa ra heeyute. Heeyya, bina-bina béeb a yee won dī ra.

⁶ Yíilë' Koo ní Suseef deefidte wa ra, dī otte bití keeññi wa man nebay nen,

⁷ dī won wa tih : « Don lahuu yi bal ? Don sídúu yih ? »

⁸ Wa wonu ri tih : « Fun heeyu heeyo, fun anutee lahuy béyí nay fun teebe yee won heeyya ra. » Suseef won wa tih : « Koo mín teebe' yii won heey béeb. Bíllí sē' wē noo mi keloh. »

⁹⁻¹⁰ Tígí daaha, daga kúdf hanni buur ra bílídte rí heeji won tih : « Mi ot tal béeñí laha' ya' éeyë filíβ heeji so'. Di jibisse, capusse, goññi reseñña yíppée non.

¹¹ Mi hampe gulii* buur ya' so', mi heβpe reseñña, mi pooyce wa filíβ gulaa, mantee ri yed' yíkíi sē'. »

¹² Suseef won dī tih : « Heeja faha' woni yii beh : ya' yi éeyë yí béeñë daa waal éeyë.

¹³ Waal éeyë fíi, buur ay béyíd afu, wëegísíd dē légáyú. Fay rii bek gulii ya'i ti merees nen.

¹⁴ Fu wëegís faam buur ní fu took raa, lah hele nuf soo na bití neba' ro, fu pagíd so' yii wuni beh : lah gonle a buur yii lenke soo na ní mi dūh kasii beh.

¹⁵ Ndée, mi kēllúu gin fun a doole, mi kúrúte deh. Te dee bal, mi pagay yii cal kasu. »

¹⁶ Ola' daga kúdf paŋa ra bití Suseef won yii neβpe keloh heeja ra, dī won dī tih : « So' bal mi heeyce, mi enohte wa' kuun éeyë.

* **40:11 40.11** *gulii* : Di ébrë, bíníyú deh : *kaas*.

¹⁷ Wa'a paa' sun ra túm kuunna faha' buur ra kep. Yakka ayute na yoku filiḅ wa'a. »

¹⁸ Suseef tahte won tih : « Heeja won yii beh : wa' yi éeyë yë daa waal éeyë.

¹⁹ Waal éeyë fii, buur ay béyíḁ afu níi sun, keḁ ro sun kilik, te suulla ay ac ñam ro. »

²⁰ Waali éeyë fë, tee'a' wëegísí bisa took buur nguur ka ra†, buur cëgíḁté gimaak, dëekké dakki béeb. Di dúhíḁté daga kúḁ hanna a bee kúḁ paṇa ra kasaa, cëgíḁté wë‡ leelii bëewë.

²¹ Di wëegísíḁté bee kúḁ hanna ra légéyí, daga bekaatte ri gulaa ya' ti merees nen.

²² Ndaa daga kúḁ paṇa ra hawute, kerute sun kilik. Iña heeyya béeb hente ti ḁee wona' wa Suseef ra nen.

²³ Ndaa nuf daga kúḁ hanna ra paylay Suseef na, ḁi halte ri.

41

Heeyi buuri Ésíḁ

¹ Tíkëh kíil ana, buur heeyce. Filiḅ heeja, ḁi caṇ búk laahi Níl,

² ḁi otte fana paana yi wunute te líifúté dúhúté laaha, na njemetu jeñ fa.

³ Filoon fi wa, ṇak fana paana kay yi bosute níi bos dúhúté laaha, ḁeefrute yee ḁéb ḁë búk laaha.

† 40:20 40.20 bisa took buur nguur ka ra : Lahte bëewí habuu ri ḁeh : bisa límú buur ra. ‡ 40:20 40.20 cëgíḁté wë : Di ébrë, bíníyú ḁeh : béyíḁté affi wa.

⁴ Tígí daaha, ɲakki fañnja bosute nîi rë yípútée ñam fañnji paana yi wunnee déb dë béeb. Buur yúunëhté.

⁵ Di nee'aatte, heeyilte : dî otte yaannga paana yi lífúté te wunute dúhúté baana yínë.

⁶ Yaannga paana kay yi saynaanute, mbëeyë më tampe wa dúhúté filoon fi yee déb dë.

⁷ Yaannga ya saynaan ra yípútée hon paana yi wunnee déb dë dodok. Tígí daaha buur yúunëhté antee yúh biti heey heeyo.

⁸ Yíilë' Koo ra, af buur kúnëhté, dî dëekrëhté díkísëh yë a bëewë lahu un Ésip rë béeb, bílídte wë heeyi. Ndaa ow ëe ow waa na mínéh ríi teeë yee won heeyya ra.

⁹ Tígí daaha, daga kúf hanna ra tahte won buur tih : « Woteh, mi nérsëhté tooñee ke so' merees.

¹⁰ Fu húmú neeba'te funi daga kúf paña ra nîi fu bekrohte fun kasii daga kúf wohoh ya ra.

¹¹ Elga ín, fun heeyute ; heeyya, bina-bina béeb a yee won dî ra.

¹² Filiβ kasaa bín fë, deef lahte fiil Ébrë húmú fun na. Di ñaami daga kúf wohoh ya ra. Bíllúu fun dî heeyya ra, dî teeë'te bina-bina béeb yee won dî ra.

¹³ Te iña béeb hente ti deë wona' ri fun wa ra nen. Mi wëegísírúte légéyí së', bëyí yínëe hawute, kerute. »

Yee won heeyi buur ra

¹⁴ Buur naha'te kalii Suseef, dî yíppée dúhrú kasaa, nenute, lofute búuβ, acce canke fii buur.

¹⁵ Buur won dî tih : « Mi heey heeyo, te lahay bëyí mín sëe teeë yee won heeyya ra. Te mi

kelohte biti heeji bíllú fú béeḅ, fu mín teeḅa' yee won dī ra. »

¹⁶ Suseef tahte won tih : « So' neh ! Koope daa mín rēe teeḅ káy fú. »

¹⁷ Buur tahte won Suseef tih : « Filiḅ heeji so' mi húmú caṇ búk laahi Níl.

¹⁸ Mi otte fana paana yi wunute te líifúté d́úhúté laaha, na njemetu filiḅ jeñ fa.

¹⁹ Filoon fi wa ṇak fana paana kay yi śúhúté níi śúh, śufúñúté níi, d́úhúté laaha. Wa ḅosu ḅoso níi mí èllèy mani wa filiḅ Ésíṗ béeḅ.

²⁰ Ṇakki fañji ḅossa yípútée ñam fañji paana yi wunnee d́éb d́ë.

²¹ Fañji ḅossa honute wunna dodok, ndaa ow mínéh ýúh biti wa haalute loo yi wa, ndah biti wa lísúu ḅos ti merees nen. Tígí daaha, mi ýunèhté.

²² Mi heeyilte, mi otte yaaṇnga paana yi líifúté te wunute d́úhúté baaja yínë.

²³ Yaaṇnga paana kay yi sayṇaanute, mbëeyë mè tampe wa d́úhúté filoon fi wa.

²⁴ Yaaṇnga ya sayṇaan ra yípútée hon paana yi wunna. Yaa béeḅ, mi bílídte wë d́íkísèh yë, ndaa ow èe ow mínéh sée teeḅ yee won wa ra. »

²⁵ Suseef won buur tih : « Heeyyi ana ya won yaa yínë. Koo teeḅ d́o yee nay rii page ra.

²⁶ Fañji wunni paana ya daa kíil paana, a yaaṇnga yi wunni paana ya, kíil paana ḅal ; kon heeja yínë.

²⁷ Ṇakki fañji paana yi kayya ḅosute níi ḅos ra, a yaaṇnga yi paana ya sayṇaan níi mbëeyë mè tampe wa ra, kíil paana ḅal, ndaa i kíil yaaḅ.

28 Buur ! Daa ri yee na wona' mi ro koon bitih, Koope hom teebu yee nay ri page ra.

29 Kiillí paana yee fii yee ac kiillí laabpe ní laab filiḅ Ésíḵ.

30 Kíl paana yi ac yaabi misikke nay naa tíkée, tah ní bëewë hal kiillí laabba gét dë. Yaaba ay múkíl gina.

31 Yaaba ay misik ní tígí teem misik, te bëewë ii yúhíl bití sah laab lëhídté.

32 Fu ot heeja aya' waal ana, yúhé bití Koope canke pañ, te ii maañ fii.

33 « Buur, kon fu talla' bití fu yíppí saam bëyí ñaañce te bonte, fu tík gina ya'i.

34 Lah fale bal filiḅ gina bëewí nay yeeke túm. Misahi can filiḅ Ésíḵ béeb, hena ñaal iip raa, yínëe nísú, hen túmë ní bín dúmëe kiillí laabbi paana ya ra.

35 Kiillí laabba na ac yee ra, bëewí yaa ay négirée ñaalla, gad wa filiḅ gin-taah ya, fu yeele na, hen pesaa.

36 Hen daaha raa, gina ay lah cëteelëe daa ní bín dúmëe kiillí paana yi yaaba ra. Tígí daaha, bëy gina ii húl a yaab. »

Tígí Suseef af gini Ésíḵ

37 Woni Suseef neba'te buur a dakki.

38 Buur won dakki tih : « Koo sodte bëyí bee nufi ní dí líiffé. Mbaa yen ay olil mani ? »

39 Buur yeelte won Suseef tih : « Koope teeb ro iñyaaha béeb rëe, deef lahay bëyí teemma' roo ñaañ a bon.

⁴⁰ Kon daa fu nay këllée gina*, te bëewí sè' bëéë ay ñeye unu. Ñaani buur ka kut nay bíssée bití daa mi paa' ro sun. »

⁴¹ Di wonilte ri tih : « Wote fee Koo beh, mi tíkké rë af gini Ésíp bëéë. »

⁴² Buur antee nís supii, bekke ri kun Suseef† ; dī bekke ri búuë naa' peyeë bi píisë kofeelte‡, líkké rí suumi úrís luum.

⁴³ Di yëegídté Suseef wëtíirí ana fi, i ow këllúuté na wonu : « Ēní rí waal§ ! » Buur tíkë'té rí dah af gini Ésíp bëéë.

⁴⁴ Buur tíkílté won Suseef tih : « Daa mi buur ! Ndaa, ow kaañay pañ yin dee te ñeyeh roo na. »

⁴⁵⁻⁴⁶ Suseef húmú laha' kíil sabay éeyë (30) na komu ri buur ra*. Kola' baaha, buur dëekë' rí Safnat Paneyah, onte ri Asnat koy Potiferaa bëléë. Potiferaa seeyoh di gini On.

Suseef hela' buur daaha, kolohte na wër kénsëhí Ésíp bëéë.

⁴⁷ Filië kíillí laabbi paana ya, léffë gaante.

⁴⁸ Suseef négírë'té ñaalla kíillí paana ya bëéë Ésíp, gadte wa filië ginna ; gin fi gin bëéë, ñaalla kola' meeyya leboh ri ra garuu na.

* **41:40 41.40** gina : Di ébrë, bíníyú ðeh : *faam so'*. † **41:42 41.42** supii, bekke ri kun Suseef : Supii buur daa na teeëa' bití unna wonu ra dūhë' buur na. Supaa laha' tamponji buur ; daa ri na siñiyuu kéettí nguur ka. ‡ **41:42 41.42** búuë naa' peyeë bi píisë kofeelte : Di tuwaaë : « de fin lin » ; bëewí gaanna Ésíp daa na bekuu ri a suumi úrís bal. § **41:43 41.43** Ēní rí waal : Bíní ébrë ë déëënë tasa'te lan. Lahte bëewí habuu ri ðeh : « Bëýít ! » mbée : « Yéki feey ! » * **41:45-46 41.45-46** na komu ri buur ra : Lahte bëewí habuu ri ðeh : *na dal ri légéy faam buur ra.*

49 Daaha, Suseef gadte pesaa caak ti pep feey nen. Dee teem nyaalla caak ra, tahte nii nuf taslay kinni we. Caagi wa yuukké af.

Koyyi Suseef

50 Na lah yaaba ra, beleb Suseef, Asnat fi Potiferaa, lahte koy yaal ana.

51 Suseef deeké' saawi Manase†, di won daaha tih : « Koope onte so' nii mi halte mogi so' béeb a wulohi so' faam baaso'. »

52 Di deeké' néedé Efarayim‡, di won daaha tih : « Koope onte so' i koy gina looca' mi ra. »

Yaaba

53 Dúmè' kiilli laabbi paana ya Ésip rè,

54 kiilli paana yi yaaba yippée dal, ti di húmú wona' ri Suseef ra nen. Yaaba labpe ginna béeb, ndaa dee teem gini Ésip rè béeb yeffe pesaa.

55 Laŋa' yaaba bëy Ésip rè, gina béeb na fon af buur, di won wa tih : « Gétí Suseef na, yii won di ron, lah pégí rí. »

56 Bi baatti misik yaaba gina, Suseef kúnsíréhté gaddi pesaa ya, na yaay bëy Ésip pep.

57 Bëy ginni kayya béeb ayuu lom pep Suseef na bal, bi dah yaaba bëewë në béeb.

42

Woli Yakop koyyi Ésip

† 41:51 41.51 *Manase* : Di ébrè, tii Manase mada' a : tahte nii mi halte. ‡ 41:52 41.52 *Efarayim* : Di ébrè, tii Efarayim mada' a : keñilte so'.

¹ Kela' Yakop biti pep* lahte Ésíp rë, dī won koyyi tih : « Don gooru yi dēe ti bëewí lahuy pagad' nen ? »

² Mi kelohte biti pep lahte Ésíp. Pëyí don lome na tokaa ñiin, toñeh yaab hap yen ! »

³ Daaha, ow sabboo di koy-baappi Suseef yípútée koloh suute lom pep Ésíp,

⁴ ndaa Yakop yedday Bensame koy-yaafi Suseef ñéerë' a wa : dī sídë' biti yin ay rii kate.

⁵ Bi laɓ yaaba Kanaan béeb, koyyi Yakop a i ow kay daa tee'uu lom pep Ésíp.

Tee'a'i Suseef a koy-baappi

⁶ Bín fë, deef Suseef daa tíkú af gina, te deef daa ri na yaay bëewë béeb pep. Lahuu koy-baappi fíyí, wa yekute, sígímírúté rí nūi púkkí wë daapohte feey.

⁷⁻⁸ Ola' Suseef koy-baappi, dī yúhsë'té wë, ndaa ri teekiraay wa, te wa yúhsúuy rí. Di na an waa wona' a unni diŋke : « Don dúhúu dih ? » Wa tahute wonu tih : « Fun dúhúu Kanaan, fun ayu lom pesaa dee koon. »

⁹ Tígí daaha, Suseef nérsëhté iña na húmú heey dī sun fi wa ra, dī tahaatte won wa tih : « Don i wolu-wolu yi ayu kénsëhí dēe man gin fun ra ! »

¹⁰ Wa kaa'uute wonu tih : « Di wonuu fun do ri Yíkëe, fun ayu lom pesaa deh.

¹¹ Fun daa boku boffa yínë, te nuffi fun lante, fun ayuy kénsëhí gin ron. »

* 42:1 42.1 pep : Bín fë bëy Ésíp a bëy Kanaan húmú línúu bele.

¹² Suseef tahte won tih : « Lahay il ! Kénsēhí gin fun daa tah don koloh. »

¹³ Wa wonu ri tih : « Fun húmú ow sabboo a ow ana yi daa boku boffa yíně di gini Kanaan. Bee luk fun paa' kúkěy rě tasse hēbís boffi, te lahte bi ínlih nē. »

¹⁴ Suseef wonaatte wa tih : « Yee won mi ron ra daa lah : don ayu kénsēhí gin fun.

¹⁵ Kon may olsoh nda ron wonu kaah. Mee aňoh ra ee di tii buur, ñéedí ron aay dee raa, don ii dúh gini beh.

¹⁶ Wélí ow yíně di ron na pay kale ri, bēewě tasu ra beku kasaa níi mi olsoh nda ron wonu kaah. Henay kaah raa, mi aňohte di tii buur, deef ron ayu kénsēhí gina. »

¹⁷ Suseef antee waa wookiroh béeḅ, bekrohte wa kasaa, wa homute na waal éeyě.

¹⁸ Waali éeyě fě, Suseef won wa tih : « Mi yúhté biti Koope lahte, don faha' tosi ñíinní ron raa, pégí yee nay mi ron wone ra.

¹⁹ Don henun bēewí nuffi wa lante raa, héli ow yíně ron na tasiḁ don kasaa deh, bēewí kayya nimil komi bēewín faam homu yaab ra pesaa,

²⁰ te lah kēmí sě' ñéedí ron. Tígí daaha, may yúh nda ron wonu kaah raa, te ron ii húl. »

Wa tahute yee won wa Suseef ra,

²¹ ndaa wa na wonantuu hanndal ki wa : « Yee húmú pagu yen ñéedí yen ra daa tah na' tam affi yen. Keeña dúmpé bín fě, dī danke, yen síkírúuy rí. Yii baa daa keen sun fi yen woteh. »

²² Ruben tahte won wa tih : « Mi wonay ron bín fě ngēnē pégí kúkěyē yii misikke, don kaa'uute

síkírēhí sē' woo ? Neβ raa, yen mam na† ! »

²³ Nuffi koy-baappa paay bití Suseef keloh iña na wonantuu wa ra, af bití lahte bëyí nè bíssè' wë gonli wa.

²⁴ Suseef yíppée waa hel daaha, ðapohte, looyte, antee wëegís na won a wa. 'Di tannisè Simewon, pokalsa'rohte ri fii wë.

Wëegísëení koyyi Yakop Kanaan

²⁵ Suseef nahte súrgë yí nguukrí saaku yi koy-baappi pep ní líif, ðee teyu wa ra béeb, hélsí wë wëegísírú wë filib saaku yi wa, an waa yed ñami wa waala. 'Dee wona' ri ra paguu ðaaha.

²⁶ Wa ebute saaku ya mbaammi wa, tíkúuté waala.

²⁷ Lahuu wa tígë nay waa nee'ee elga ra, ow yínë waa na pëkís saakii ay yere mbaam fi ñamad koon, ðeef hélsí búk-búgë.

²⁸ 'Di won koy-baappi tih : « Hélsí sē' wëegísírúté sē' ayee filib saakii so' ee ! » Tígí daaha, wa tíitú tíitë ní faanni wa na saak, wa na wonantuu hanndal ki wa : « Bee ke yení Koope bee yi kan ? »

²⁹ Lahuu wa faam boffi wa Yakop di Kanaan ra, wa bílluté rí iña kat wa ra béeb.

³⁰ Wa wonu tih : « Yíkíi gina wona' fun a unni ðinke, antee haba' bití fun wolu kénsēhí gin wa.

³¹ Fun wonu ri tih : “Fun tílú kot wun te nuffi fun lante ; fun ayuy kénsēhí gin ron.

† 42:22 42.22 Neβ raa, yen mam na : Di ébrë, bíniyú ðeh : Ñif mi hente kabut affi yen woteh.

³² Fun húmú ow sabboo a ana yi daa boku baap, lahte bi ínlih nē te bee luk fun paa' kúkēy rē tasse boffi na Kanaan.”

³³ Ndaa yíkii gina tahte won fun tih : “May anee yúh nuffi ron deh : héli sē' ow yínē don na, bëewí kayya kome bëewín faam homu yaab ra pesaa.

³⁴ Te lah kēmí sē' ñeedí ron. Don kom so' ri raa, may yúh biti nuffon lante, don ayuy kénsēhí gin fun. Tígí daaha, may ron wëegísíd koy-boffi ron te ron ay mín tíl kotti ron filiḅ gina dee neḅa' ri ron ra.” »

³⁵ Na yíidú wē saaku yi wa ra, bina-bina bëeḅ lahte jogi hélsí húmú filiḅ. Oluu wa hélsē, bani boffi wa títúté.

³⁶ Tígí daaha, boffi wa Yakop won wa tih : « Don fahuu dúmēlí koyyi so' maan : Suseef sooyce, Simewon sooyce, don anutee fahla' beyi Bensame ya' so', yaa bëeḅ keen af so' a ? »

³⁷ Ndaa Ruben won boffi tih : « Tíké rí ya' so', may roo rii nimilid. Mi pagay ri raa, fu bek ñíinní koyyi yaalli ana yi so' feey. »

³⁸ Yakop kaa'a'te fatañ tahte won tih : « Koy so' ii ñéerē' a ron ; koy-yaafi húlté te mi talla' ri njundun. Yin kat ri waali ron raa, bee bahaya' mi bee ra, don ay tah sáfúñ hap so' húl. »

43

Tahi Yakop yedfī Bensame ñéerē' a koy-baappi Ésíp

¹ Yaaba baattee misik Kanaan.

² Tílē' nūi bëy faam Yakop dúmélúté peba dúhúu wē Ésip rē, Yakop won koyyi tih : « Wëegísí don lome pesaa Ésip. »

³ Yudaa tahte won tih : « Yíkíi gina canke lok bití fun ñéerúuy a ñéedí fun raa, fun ii can fíyí.

⁴ Fu tah yeddi Bensame ñéerē' a fun raa, fun pay lomde ro pesaa.

⁵ Ndaa fu yedday ri raa, miteh fun payaa ; ndée bëe' húmú wonte fun bití fun ñéerúuy a ñéedí fun raa, fun ii can fíyí. »

⁶ Yakop tahaatte won tih : « Yii wondoh ron bití don lahute ñéyíd kay ? Yee pagu ron ra nebaay so' ! »

⁷ Ndaa wa tiilute wonu tih : « Bëe' daa cagoh fun rík a meela', na saam yii lante sun fi fun a bëy faam fun : nda boffi fun líssí pes, nda fun lahute ñéyíd rée. Fun tiilu ri iña meel ri fun yaaha ra ee ; fun ay yúhée bití dí ay fun kalliree ñéedí fun díh ? »

⁸ Yudaa tahte won boffi, Yakop tih : « Yedda' so' Bensame funi ñéerē'. Fun ay koloh fun saañ, nda yen mín tos ñíinní yen ; hen daaha raa, do a fun a bëy faam fa béeb, yaaß ii yen hap pētíh.

⁹ Daa mi níidí kúkëyë, te lah meel so' ri. Mi wëegísirëy rē rí rée, lah yeela' so' tooñi baa pesi so' béeb.

¹⁰ Yen teel koloh koon, tii koon fun lahute pay a wëegís waal ana. »

¹¹ Boffa yeelte waa won tih : « Hém daaha raa, héní deh : békëelíi iña lukki neß gin yen ra filiß saaku yi ron : yin heeñlaa a payaa, kúum a gëyúmmí nebpe, don komaaloh wa yíkíi gini Ésip fi baa yoobbol.

¹² Kúrí ganjarmi hélsí nay ron lomee dín fë rë ana, te lah raa, ðon wëegísíð yee ðeefu ron búk saaku ya ra ; mín yaha hëllë'.

¹³ Këlíi ðon ñéerë' a ñéedí ron, ðon wëegís bëyí baa na.

¹⁴ Démiin Koope fa mín bééß rë paŋ níi bëyí baa ot súfúñ fí ron ndín, yérém ron, ðí yeris Beŋsame a Simewoŋ wëegís a ron. Bee homa' mi bee ra, koyyi so' waðti ðúmún ðúmë rëe, wa ðúmún. »

Teya'a faam Suseef

¹⁵ Yaawa beyute yoobbola, kúreelúuté ganjarmi hélsë ana, ñéerúuté a Beŋsame tíkúuté waali Ésíp. Wa lahute cagute fíi Suseef.

¹⁶ Ola' Suseef biti Beŋsame ee waa na ra, ðí won súrgëe kúð yíi leŋke faam fa ra tih : « Kúré bëewí yee faam so', hawree ndawal fu paŋ ; funi wa nay aŋe. »

¹⁷ Bëe' kolohte paŋi iña nah ri Suseef ra, na kúð yaawa faam yíkíi.

¹⁸ Oluu wa biti wa ee kúru faam Suseef ra, wa néekíñúuté níi wa na úm-úmú wonu tih : « Mbaa hélsë húmú búk saaku yí yen ayuu yen waalee ðéß ðë daa kúððëh yen dee neh ? Yen ay maloh ðos deh : wa ay keen sun fí yen, naaf mbaamma, ham yen ñaam. »

¹⁹ Lahuu wa ílí faam Suseef ra, wa lebuute bëe' wonute ri tih :

²⁰ « Bahaa, baal fun noo ! Fun ðéßútée ac lom pesaa deh.

²¹⁻²² Na nimilu fun faam níi fun lahute tígë nee'u fun waala ra, bëyí kúnís búk saakii fun na bééß, otte biti hélsí húmú filiß, te wa teem

cadum fi saaku ya. Fun yíih bēe' bekaat wa filiḅ ra, daa tah fun wēegísíḉ wē ee. Te fun kúrēelúuté hélíis kay lomaa pesaa. »

²³ Bēe' tahte won wa tih : « Ngēnē néekíñíi, tēekíi wun deh. Koope fi ḉoni boffi ron daa yera' ron wa ḉaaha alal saaku yi ron. Hélsí ron lahte soo na kaah. »

Di antee dúhíḉ Simewon, kompe wa ri,

²⁴ bekke yaawa faam Suseef, kompe wa muluḅ hosaa kot*, antee túmíḉ mbaammi wa boof.

²⁵ Bi keluu wa bití wa ay añee daaha, wa yugusuute yoobbola komaaluu wa Suseef ra, na sehu ayi bití na' tam.

²⁶ Laha' Suseef faam fa ra, wa yerute ri yoobbola kúrēelúu wē rē, wa yekute, sígímúté níi feey.

²⁷ Di meelte wa nda wa lahute sos-faan raa, antee waa won tih : « Boffee ke ron na húmú wonuu ron so' bahate baaha ra hente díh ? Di líssí pes a ? »

²⁸ Wa tiilute wonu tih : « Súrǵúu líssí pes, dí lahte sos-faan. » Wa yekute, sígímēetúté.

²⁹ Býrē' Suseef afi otte ñéedí, Bensame fa bani boku yaafa yínē rē, dí meelte wa won tih : « Bee daa ñéedée ké ron baa na húmú wonuu ron so' ra a ? » Di baatte won tih : « Koo líhē rē yeren kúkēy yaal ! »

³⁰ Keeñ Suseef lííffé ola ot ri koy-yaafi ra, tahte níi íllē bēeḅ kaante muun ; dí yíppée dúh, saañce filiḅ lasi na looy.

* **43:24 43.24** *muluḅ hosaa kot* : Ébrē húmú lah haneel raa, ḉéḉē' rí yed muluḅ hosaa kot.

³¹ Looya' ri ní dī wocce lëeysídté keeñ ra, dī súlmëhté, wëegíssé won tih : « Nërëlsíi aña. »

³² Di noru a afi, koy-baappi norute kay. Bëy Ésíppë húmú nè rë noru kay, ndée bëewí yaa a Ébrë yë nè bëkíh loon, yii baaha kadduute : dī yii bosse waa na.

³³ Koy-baappa paa'uu fii Suseef. Saawa daa hom búgí beh, ñéedë tíkëhté nè, hente ñaaha níi pëliin fë daa míllë' hatni yínëe. Wa éemuté na yeelantuu.

³⁴ Suseef naha'te túmdí loonni wa, ndaa yee túmdú Benjsame ra lukke yi koy-baappi iip. Suseef a koy-baappi hanute béëñ níi keeññi wa sosse.

44

Yami Benjsame loh

¹ Suseef antee nah súrgëe kúd yii lenke faam fa ra won dī tih : « Sodde bëewí yee saaku yi wa yii mín wëe eñ béeb di pesaa, te fu wëegísíð hélsí wë búk-búkkë.

² Lah bekaalee gulee ke so' yugusuu hélíis rë búk saakii bee lukki paa' kúkëy rë, ñéerë' a cadum fi pebi. » Bëe' pañke yee nah ri Suseef ra.

³ Yíilë' Koo key fín, wa pëkísúuté, sayute a mbaammi wa.

⁴ Wa dúhuté gina, ndaa liiluy rii wuloh, na won Suseef bëe' bitih : « Kolee fu dabaat bëewée koon ; fu lah waa na raa, wone wa biti íñi wunna pagiru wa ra béeb, wa símúu wë ñaaha a ?

⁵ Yi tah wa loh gulaa na hana' a na díkísë' bahaa ra ? Wa pagute yii bosse ! »

⁶ Bëe' daŋpe wa, wonte wa unni yaaha.

⁷ Ndaa wa tahute wonu ri tih : « Fu wona' yii baa díh bahaa ? Fun kaañuy paŋ yii man dāh !

⁸ Fu olay biti koluu fun Kanaan ra, fun kúrēelúuté hēlsē olu fun búkkí saaku ya ra, fun wēegísírúté rē wē ē ? Ay haalee yi níi fun ay lohe hēliis mbée úrís faam yíkúu ?

⁹ Bëe' yaa nay oluu díi na ra hawun húl. Te fun fa tasu ra sah hen ñaammu. »

¹⁰ Bëe' won tih : « Mi tahte yee wonu ron ra. Ndaa bëe' yaa nay deefu díi na ra kep daa nay hene ñaami so', bëewí kayya ladu ra yeddu saañ. »

¹¹ Wa yípútée cépíd saaku yi wa, ow fi ow waa na bééβ kúníssé bii.

¹² Bëe' ñeete saaku ya bééβ na saam, dala'te bi saawa níi millē' bi bee lukki paa' kúkēy rē. Gulaa deefu saakii Bejsame. ¹³ Wa tíkúte ya' yi wa affi wa* ; ebaatute mbaammi wa, wēegísúte ginin.

Dee cagira' Yudaa Bejsame ra

¹⁴ Lahuu Yudaa a koy-baappi faam Suseef ra, deef dí na seh wa, wa hawuute feey líhúuté fíyí.

¹⁵ Suseef won wa tih : « Don paguu pagadi baa díh ? Don yíih biti bëewē madu a fun ra mínú díkís yin fi yin bééβ ē ? »

¹⁶ Yudaa tahte won tih : « Fun lahuy yii wonun fun bah, fun lahuy yii layuun fun níi fun lan.

* **44:13 44.13** *Wa tíkúte ya' yi wa affi wa* : Di ébrē, bíníyú deh : *wa dārate búuβbí wē*. Ébrē dāra' búubí biti ri tíit, afa kúnēh ; ndaa Séréel tíkē' ya' yi afi.

Koope daa yíiñ fun. Funi bēe' gulaa dēefu dīi na ra bēeb daa nay liginée hen ñaammu. »

¹⁷ Ndaa Suseef won wa tih : « Mi kaañay pañ yii bah. 'Bēe' gulii so' dēefu dīi na ra daa nay hene ñaami so'. Don fi yah, wēegísí boffi ron na a jaamma. »

¹⁸ Yudaa antee leboh Suseef, won dī tih : « 'Bahaa baal so' unna nay mi roo wone yee ra ; fu banay naa haayloh ; ndée mi yúhté bití doni buur yíně :

¹⁹ dēbúu fun ac dee ra, fu meelte fun nda fun lahute baap, nda fun talluute koy-baap kay.

²⁰ Fun wonute ro bití fun lahute boffi bahate a koy-boffi daa paa' fun kúkēy. Lahi boffi fun koy ki bah, dēef dī bahate, te dī faha'te ri níi faha'. 'Bahii húlté, dī talla' ri kut yaafi na.

²¹ Fu antee fun won tih : “Kēmí sē' rí, mi ot ri a íllí sē'.”

²² Fun wonu ro tih : “Kúkēyě mínéh wuloh boffi, wa taka' raa, boffa ay jomloh.”

²³ Ndaa fu won fun tih : “Don ñéerúuy a ñéedí ron raa, don ii cagil fíi sē'.”

²⁴ Wēegísúu fun sūrgúu boffi fun na ra, fun bíllúté rí yee won fu fun ra.

²⁵ Daa tah wona' boffi fun bitih : “Wēegísí don baatee pesaa” ra,

²⁶ fun wonu ri tih : “Fun mínlih pay Ésip, hém fun ñéerúuy a ñéedí fun. Di ñéyrē' a fun raa fun ay mín pay, henay baaha raa, fun ii mín cañ fíi bēe'.”

²⁷ Sūrgúu boffi fun won fun tih : “Don yúhúté bití funi bēeb so' Rasel lahuu koy ana :

28 bëyí yínëe kolohte ya' so', mi haba' biti yin daa palsa' ri. Ndée mi ollilay ri níi a woteh.

29 Don beyil bee ya' so' bee níi yin kat ri raa, bee bahaya' mi bee ra, don ay tah súfúñ hap so' húl."

30-31 Mi wëegís faam níi baaso' kan kúkëyë rëe, ñiinë mín nëe teem, ndah pokoha pokoh ri díi na ra. Te bi baha ri súfúñ hap ri húl, deef fun.

32 Baatte biti daa mi cagoh bahaa, mi na dan níi dí yedfa'te so' ri ; daa mi níidí. Mi gappe ri biti mi nimliray ri koohi raa, daa mi lahid dí bakaadi baa pesi so' béef.

33 Kon mi dan ro biti fu yeris kúkëyë nimil a koy-baappi, fu ham so' ñaam tígí.

34 May nimilee dí faam baaso' te mi ñéerëey a ri ? Damaay mi ole súfúñ fë nay homee baaso' ra ! »

45

Teekirohi Suseef

1 Kela' Suseef unna won Yudaa ra, dí mínlíléh ham afi, yíppée won súrgë yí dúh ëssín. Daaha, ow ëe ow di bëewë lebuu ri ra deefaay na teekiroh ri koy-baappi ra.

2 Di antee yefoh léel níi bëewë ëssín keluute na, te wona lahte níi faam buur.

3 Tígí daaha, Suseef won koy-baappi tih : « Daa mi Suseef ! Baap líssí pes a ? » Bi kúnëh affi wa Suseef na, wa míníh ríi lof.

4 Suseef wonaatte wa tih : « Éccíi fíi sè' deh. » Wa lefuute ri. Di tíkilté won tih : « Daa mi Suseef, koy-boffee yaayu ron kúrúte Ésíp rë.

⁵ Ndaa, ngënë yíiríi affi ron yaaya yaayu ron so' ra níi lukus. Tosi ñíinní bēewē daa tah Koope kēllíí sē' deh.

⁶ Ndée, yaaba laha' kíil ana kut gina, te tasse kíil iip fíi, lín ii lah níi púlé lec.

⁷ Koope faha' tosi ñíinnēn yaaba, ñon pes níi tali ron tas feey fi beh, daa tah dī kēllíí sē' deh, sēmlē'í ron sēmlē'í lahay man.

⁸ Kon Koope daa wol so' deh, ndée ñon neh. Te dī bēyíídté sē' níi mi man baap buur na nen : dī yerisse faami ya' so', tíkké sē' af Ésíí bēéb.

⁹ Yípii wēegís baap na faam, ñon won dī tih : “Koohu Suseef daa wona' ro deh : Koope bēyíídté sē' níi mi hente yíkíi Ésíí bēéb ; koolé fu ñeefíí so' balaa maañ.

¹⁰ Fay yípee faamu deyí Gosen ndín, fu leboh so' ; ñoni koyyu a séttú, yuppi pe' ya, harra a fañja, a iña laha' fu ra bēéb.

¹¹ Don hom Kanaan, ñon ay looc dín fē, ndée yaaba tasse kíil iip fíi, te Gosen deh, may kúíí ñoni bēy faamu a yuppa bēéb.” »

¹² Suseef baatte won tih : « Don oluy a íllí ron te koy-yaaso' Bensame otte a íllí bal, bití daa mi na won ñon na keluu a nuffi ron woo ?

¹³ Kon gétí ñon teeí baaso' bití mi lahte tii Ésíí, ñon bílíí rí iña olu ron ra bēéb ; te yípii sē' ríi kom deh. »

¹⁴ Di antee yedííh sun fi Bensame, wa yabaalantuute, wa bēéb ana na looyu.

¹⁵ Kola' ri Bensame na, dī ñeete koy-baappi na bēéb, yabaalohte sun fi wa na looy. Tígí daaha, koy-baappi na anuu mín won a ri.

Wola'i buur

¹⁶ Woni ayi koy-baappi Suseef hente lëyëŋ nîi faam buur. Kela' ri buur, yaa neba'te ñani dakki.

¹⁷ Di won Suseef tih : « Wone koy-baappu eb mbaammi wa, wa wëegís Kanaan

¹⁸ kale boffi wa a bëy faammi wa kúd wë deh. May waa yed feey fa lukki loob Ésíp rë, wa yíp faammi wa na ; te wa ay pesee iña lukki neß gina ra.

¹⁹ Te wone wa bitih, wa yahti saañ raa, lah wa beyun i sareet deh, wa kale belebbi wa, koyyi wa a boffi ron ñal, wa nimil deh.

²⁰ Wa ñanuy tésíd nuffi wa yii wad waa hel filoon, ndée wa ay ñeef iñi luk iñyaaha wun deh. »

²¹ Koyyi Yakop paguu iña nahu wa ra ñaaha. Suseef yedte wa i sareet, ti ñee wona' ri buur ra nen, saamidte wa yii nay waa ñame waala.

²² Di ñeete waa na yedte wa bëeb búub has ndaa laha' ri Bensame na, ñi yedte ri na iip a héliis caak*.

²³ Suseef kéyrë'té boffi ñal mbaam sabboo yi ebu iña lukki wun Ésíp rë, a mbaam beleb sabboo yi ebu pep, mbúurú a pesii waala biti ri yahti ac.

²⁴ Na pëkís ñi koy-baappi ra, wonte wa biti wa ñanuy súfë' waala.

Nimili koy-baappi Suseef boffi wa na

²⁵ Wa koluute Ésíp ñaaha, ñeefrute boffi wa Yakop Kanaan.

* **45:22 45.22 héliis caak** : Di ébrë, biniyú deh : *sekel timéer éeyë* (300). Daa ganjarma légéy nürëh kiil sabay éeyë a kiil paana (37).

26 Wonuu wa boffi wa biti Suseef líssí pes, te daa ri tíkú af gini Ésíp béeḅ rë, bi lekaay ri woni wa, dī hégíyëey, na yeel wa.

27 Ndaa bíllúu wë rí iña won wa Suseef béeḅ rë, teebute ri sareetta kéyrë' Suseef kalii ra, tígí daaha, kúnsë' afa, Yakop na an naa mín keloh.

28 Di yeelte won tih : « Táyí dah ! Hém koy so' Suseef daa líssí pes raa, caa mi koloh mi ole ri balaa mi húl. »

46

Saañi Yakop Ésíp

1 Yakop tikëhté waala a iña laha' ri ra béeḅ. Laha' ri Beer-Sebaa ra, dī hawidte Koope fa na húmú jaamiyoh Isaak boffi ra.

2 Elgin, di filib yodaḑ, Koo dëekké rí won dī tih : « Yakop ! Yakop ! » Di tahte won tih : « Yëew ! »

3 Koope baatte won tih : « Daa mi Koo, Koope fi boffu. Ngana néekíñë' yin saañu Ésíp, ndée may pañ nū talu baatoḥ dín fë caak nū caak.

4 So' mi beh, daa mi nay roo bedé Ésíp, te mi yedte ro un so', daa mi nay roo wëegísíré bal. Yiin nay fuu ñame gaawa súhíd rë, fay lúsée ya' Suseef*. »

* **46:4 46.4** *fay lúsée ya' Suseef* : Di ébrë, bíníyú ḑeh : *Suseef daa nay roo kúndé illú*. Di Ébrë yë në, ow húl rëe, koy ki yaali gaana mbée bee húlëhë lukki pokoh dīi na ra, daa na kún illí búudé fë. Di bëy Ndút, ow jér rëe, mboko mi daa na ḑíifid dī, daa tah húlëh hoñci lúsë' ya' bëyí.

⁵ Yakop kola' d̥aaha Beer-Sebaa ; koyya yēegírúté boffi wa, beleḅḅi wa a koyyi wa sareetta kéyrē' wē buur kalii wa ra.

⁶⁻⁷ Wa kúrēelúuté yuppi wa ḅal, a alal ma lahuu wa Kanaan ra ḅééḅ. Yakop ñéerē' a ḅēy faami ḅééḅ Éśíp : ḅani koyyi, séttí a sétēettí, yaal a beleḅ. Yakop a ḅēy faami ḅééḅ kélsúuté d̥aaha Éśíp.

Bēy faam Yakop di Éśíp

⁸⁻¹⁵ Tii yi ḅēy faam Yakop, yee ñéerúu a ri Éśíp rē, daa wa yeh :

Koyyi Yakop a Leyaa, séttí a sétēettí :

Ruben saawa a koyyi : Hanok, Palu, Hesron a Karmi.

Simewon a koyyi : Yemuwel, Yamin, Ohat, Yakin, Sohar a Sawul koy ḅelaa dék Kanaan ra.

Léwí a koyyi : Gerson, Kehat a Merari.

Yudaa a koyyi : Selaa, Peres a Serah (Er a Onaan húlúu Kanaan). Peres a koyyi ana yi : Hesron a Hamul.

Isakaar a koyyi : Tola, Puwah, Yasup, a Simron.

Sabulon a koyyi : Seret, Elon a Yahleyel.

Yaa daa tala límíḁ Leyaa Yakop homuu wa Padan ra ; wa henute ow sabay éeyē a ow éeyē (33), ḅaatte Dinaa koy wa beleḅ ñéerē'té a wa ḅal.

¹⁶⁻¹⁸ Koyya, séttē a sétēettē lahuu Yakop a Silpaa ra daa wa yeh :

Gaat a koyyi : Sifiyon, Haggi, Súní, Esbon, Eri, Arodi a Areyeli.

Aseer a koyyi : Yimna, Yiswa, Yiswi, Beriyyaa a Seerah koy-yaafi wa beleḅ. Beriyyaa a koyyi : Hebeer a Malkiyel.

Yaa daa tala límíḍ Silpaa Yakop ra ; wa henute ow sabboo a ow pëenë (16). Silpaa húmú súrgíi Leyaa. Laban daa húmú beḅ Silpaa yedte ri koohi Leyaa.

¹⁹⁻²² Koyya a séttë lahuu Yakop a Rasel ra daa wa yeh : Suseef a Bensame.

Suseef a Asnat koy Potiferaa, seeyoh di On lahute koy ana Ésíp : Manase a Efarayim.

Bensame a koyyi : Belaa, Bekeer, Asbel, Geraa, Naamaan, Éhí, Roos, Múpím, Húpím a Arde.

Yaa daa tala límíḍ Rasel Yakop ra ; wa henute ow sabboo a ow iniil (14).

²³⁻²⁵ Koyya a séttë lahuu Yakop a Bilhaa ra daa wa yeh :

Dan a koohi Húsím.

Neftali a koyyi : Yahseyel, Gúní, Yeseer a Silem.

Yaa daa tala límíḍ Bilhaa Yakop ra ; wa henute ow paana. Bilhaa húmú súrgíi Rasel. Laban daa húmú beḅ Bilhaa yedte ri koohi Rasel.

²⁶ Bëy faam Yakop, yee nonu tala ñéerúu a ri Ésíp rë henute ow sabay pëenë a ow pëenë (66), bokaay a beleḅḅi koyyi.

²⁷ Baat koyyi ana ya laha' Suseef Ésíp rë rëe, bëy faam Yakop bééḅ henute ow sabay paana (70)†.

Yíbí faam Yakop Gosen

† **46:27 46.27** *ow sabay paana (70)* : Bëewí sabay pëenë a pëenë (66) yë wonuu tali Yakop ra, baat Yakop, Suseef a koyyi ana yi raa, daa henil wa ow sabay paana (70).

²⁸ Yakop këllídté Yudaa, wolte ri Suseef na woni bití dī ac ɓani tee'a' Gosen. Lahuu Yakop a ɓëy faami Gosen ra,

²⁹ Suseef pokke wētíirí, ɗeefídté boffi dín fë. Laha' ri fíyí rë, dī ñunjaarohte lúumë, looyte na yii maañce.

³⁰ Yakop antee won Suseef tih : « Hém daa fu líssí pes níí mí tíkké rë íl rëe, mi mín húl leegi a sos-keeñ ! »

³¹ Tígí daaha, Suseef won koy-baappi a ɓëy faam boffi tih : « Cëgí mi pay woni buur bití koy-baappi so' a ɓëy faam baaso', yee húmú Kanaan ra ayute.

³² May rii won bití ɓal ɗon i níirëh har, pe' a fana ; te ɗoni yuppi ron a iña lahuu ron ra ɓéeɓ daa ayu.

³³ Buur ɗëek rën níí meel ron yee na pagu ron raa,

³⁴ lah wëní rí bití ɗon ɓaahuu níid. Daaha raa, ɗon ay mín yípë' faamon deyí Gosen deh, ndée ɓëy Ésíp wonuy yin níirëh. »

47

Boffi Suseef teebute buur

¹ Suseef kola' dah, antee saañ buur na won dī tih : « Baaso' a koy-baappi so' ayute Kanaan fa, kúrëelúuté harri wa, pe' ya, fañnja a iña lahuu wa ra ɓéeɓ ; wa ínú deyí Gosen. »

² Deef dī líltee tanis ow iip di koy-baappi koon, yeeltee waa teeɓ buur.

³ Buur meelte wa, won tih : « Don paguu yih ? » Wa tahute wonu tih : « Buur, fun i níirëh kíilë níí a woteh. »

⁴ Wa baatute wonu tih : « Misigi yaaba Kanaan tahte ní yuppi fun lahluy ñamad dín fë. Fun anutee ac haneel gini beh, na ðagu ro buur, fu yeris fun hom deyi Gosen. »

⁵ Buur won Suseef tih : « Boffu a koy-baappu ayu roo na.

⁶ Gina aa ya'u ! Yere wa feey fa luk naa loof ra, wa yíp faammi wa na. Wa mín hom Gosen kay ! Te filið fi wa, fu yúh nē bēewí sawoorute raa, fu mín tík yuppi so' ya' yi wa. »

⁷ Suseef kalite boffi ðal, teeðpe ri buur. Boffa wodohte buur ní wodoh.

⁸ Buur meelte ri won tih : « Fu pes kíil dí ðee ðah ? »

⁹ Yakop tahte won dí tih : « Kíillē maangaan mi ra hente kíil tímээр a kíil sabay éeyē (130)*. Pesi so' utay te misikke biti mi yeela' ri kíillē pesu baaso' a cisso' ra, te wa i maangaan ti so' nen. »

¹⁰ Yakop ðagidte buur, antee dúh saañce.

¹¹ Suseef kola' daaha lecidte boffi a koy-baappi feey fa lukki loof Ésíp rē, di Ramses (tii yíní Gosen) ti ðee naha' ri buur ra nen.

¹² Suseef saamidte boffi, koy-baappi a bēewē homu ya' yi wa ra, a ðee teyu wa ra bēeð pesaa.

Dee kúrē' Suseef Ésíp kíillí yaaba ra

¹³ Bi lahlilay pesaa, yaaba baattee misik gina. Di man dí Ésíp faanni bēewē bēeð na síiñ, laha' ðaaha Kanaan.

* **47:9 47:9** *Kíillē maangaan mi ra hente kíil tímээр a kíil sabay éeyē (130) : Lahte bēewí habuu ri ðeh : Hente kíil tímээр a kíil sabay éeyē (130) yíkíl, ma na tíl rí gin-ēe gin.*

14 Suseef wookke hélsë Ésíp a Kanaan béeb na yaay ri bëewë pep ra, kúdté wë faam buur.

15 Dúmë' hélsë ces ya' yi bëy Ésíp a Kanaan ra, bëy Ésíp béeb ayute caguute Suseef wonu ri tih : « Biti fun lahliluy hélíis daa nay tahe yaaß hap fun húl fíyú ë ? Yed fun yii nay fun ñame. »

16 Suseef tahte won wa tih : « Hena bití ñon lahliluy hélíis rëe, yérí së' yuppi ron, mi lof ron wa pesaa. »

17 Wa kalute yuppi wa béeb : pënís neh, pe' a har neh, fana neh, mbaam neh, komute wa Suseef, lofruute wa a pesaa ; te wa ñamu na níi kíilë dúmpé.

18 Kíilë tíkëh në rë, bëewë nimilute Suseef na, wonu ri tih : « Bahaa, fun míníh rëe ñap kaaf ka, ndée fu yúhté bití fun lahliluy hélíis te daa fu laha' yuppa woteh. Fun talluu faanni fun a feeyyi fun.

19 Hanaa fii hom dah, fu yeele fun níi fun húl fíyú ndín, feey fi fun tas hen yambalan ? Lome funi feeyya, fu yed fun wa pesaa ; lah raa, funi wa lígínë' béeb buur laha' fun. Yeraaloh fun tisooh, nda fun pes, te meeyyi fun heneh mbooy. »

20 Bi misik yaaba níi, bëy Ésíp beyute meeyyi wa yaayute Suseef. Buur yeeltee laha' feey fi Ésíp béeb ñaaha.

21 Te di teem Ésíp béeb Suseef hampe bëewë béeb ñaam†.

† 47:21 47.21 *Suseef hampe bëewë béeb ñaam* : Bëewë húmú ñeyaatu unni yee bín fë wora'i wa bëewë rë, lahte na yi húmú bíníyú yii beh : *Suseef négirë'té bëy Ésíp béeb gin-taah ya.*

22 Ndaa feeyyi seeyoh ya donɗ daa lomuy, bi habra' wa buur. Bi wa ñamuu ya' buur, sohlaay wa yaaye feeyyi wa.

23 Suseef won bëewë tih : « Mi lomay doni feeyyi ron nîi ron ewu ya' buur woo ? May ron yed tisoɗ, don soh meeyya.

24 Ndaa lah lecaa ya fayu raa, peba woralsuu iip, wodi yínëe saañ buur na, hen tùmë ; iniilla tas da, yi ron ; lah yéfi në tisoɗ, yii tas hen pesii doni koyyi ron a bëewë homu ya' yi ron ra. »

25 Bëewë tahute wonu tih : « Bahaa, fu tosse ñínní fun ! Hém daa fu naa'a' keeñ fun na daaha raa, fun tahute hen ñaammi buur. »

26 Suseef poka'te kootii baa daaha Ésíɓ ; te nîi a woteh, lahaa lec faraah, tùmí baa nísú yeru buur. Kootaa habay meeyyi seeyoh ya.

Kúllë mǐllë' pesi Yakop ra

27 Yípúu bëy faam Yakop deyi Gosen di Ésíɓ rë, wa lahute na feey, te wa keñute nîi keñ ; tala baattee gaan.

28 Yakop pesse kíil sabboo a kíil paana Ésíɓ, baat yee laha' ri merees ra raa, pesi bëeb hente kíil tíméer a kíil sabay iniil a kíil paana (147).

29 Leba' bisi ra, Yakop dëekké koohi Suseef won dī tih : « Hena biti fu faha'te so' raa, teeɓ so' naa'-keeñ, fu teeɓ so' biti fu pokohte soo na : beke ya'u fëgërëh fí baɗ so'‡ te fu aňoh biti fii soo haca' Ésíɓ.

‡ 47:29 47.29 beke ya'u fëgërëh fí baɗ so' : Bín fë, bëy gini baa húmú añuu daaha biti yaa yaha yii lahte solo.

³⁰ Yiin nay mii hılsée rë, lah kúré búudé fı së', fu haca' ri hëbıs caacci so'. » Suseef tahte won tih : « May rii pagee dee naha' fu so' ri ra. »

³¹ Ndaa Yakop baatte won dı tih : « Añee ri. » Suseef añohte. Tígı daaha, Yakop yekke sígımpé af huniŞ.

48

Dee dagira' Yakop Efarayim a Manase ra

¹ Bee gétë' iñyaa ra, hompe ní Suseef wonute biti boffi jérté. Di kolohte yérı boffi, ñéerë'té a koyyi ana yi, Manase a Efarayim.

² Wonuu Yakop biti koohi Suseef acce yérı rë, dı hınndehtë ní kolohte, tookke búk tıgal ka.

³ Yakop won Suseef tih : « Koope fa mín bééß rë feñıyohte so' di gini Lúus fı Kanaan, barkelte so',

⁴ antee won tih : “May roo keñıl ní talu baato ; fay hen goomali négırë' tal caak, te may on bëy talu gına, wa laha' ri faraah.” »

⁵ Yakop baatte won tih : « Koyyi ana ya laha' fu Ésip deh, deef mi aay dıo na doom ra, Efarayim a Manase, may waa habee koyyi so' ti Ruben a Simewon nen.

⁶ Ndaa yee filoon fı wa bééß yuu. Wa ay mín liıla' lami wa feey fı baha yi wa.

⁷ Húlë húl yaafu na nimil mi waali Padan fa ra, hente yii misikke so', daa tah mi pañ yii bah. Yaafu Rasel húlë' waala di Kanaan, yutuud na

Ş 47:31 47.31 *Yakop yekke sígımpé af huni* : faha' won biti Yakop gérémpé.

lahu fun Efarataa ra. Mi haca' ri waali Efarataa fa na wonuu Betle'em ra. »

⁸ Píyë' illí Yakop koyyi Suseef, dī léciǵté gonla, meela'te won tih : « Yee i wah ? »

⁹ Suseef tahte won tih : « Yee koyya on so' Koope dee ra. » Yakop baatte won tih : « Lébiré wë soo na dee noo mi dǵagid' wa. »

¹⁰ Bi baha Yakop, illë ñúussé nī dī mínlíléh yúhsè'. Suseef lébǵté tunja fii ciffi wa, Yakop yabaalohte sun fi wa, ngufkalte wa.

¹¹ Yakop antee won Suseef tih : « Nuf so' taslay biti koon may roo tǵkíl il, ndaa pagadǵi Koope tahte nī mi otte sah koyya lím fú rë. »

¹² Tǵgí daaha, Suseef dúhǵté tunja kotti boffi, dī yekke, sígǵpé nī feey.

¹³ Suseef antee beyaat tunja béeb ana, tǵkè'té wë deh : Efarayim paa'te Yakop ya' sugu ; Manase paa'te Yakop ya' ñamaa ; Suseef lébǵté wë fii boffi.

¹⁴ Ndaa Yakop ganilte ya' yi : yedte ya'i ñamaa fi, tǵkké rí af ñéedë, Efarayim fa paa' ri ya' sugu ra ; yedte ya'i sugu fi, tǵkké rí af Manase fa paa' ri ya' ñamaa ra, bi hen ri saawa nī.

¹⁵ Di na anti dǵagid' Suseef won tih :
« Mee dǵaŋ ra di tii Koope fa húmú kǵllírú cisso'
Abraham a baaso' Isaak ra,
Koope fa níid' sè' límúu mí nī a woteh ra.

¹⁶ Mee dǵaŋ ra di tii Malaakaa sǵmlë' sè' pesi so'
béeb rë,
dī barkel tunji yeh, wa paŋ nī sǵmíi funi caacci
wa Abraham a Isaak tas faraah,
wa keñ nī koyyi wa hasla' feey fa ! »

¹⁷ Tígë tík Yakop ya'i ñamaa fi af Efarayim ra na faha' ri barkeli wa ra, húmú nebaay Suseef. Di hampe ya' boffi faha' nísí af Efarayim koon, lëeyídf rí bi Manase.

¹⁸ Di won boffi tih : « Bëyít ! Ngana hena' daa baap ! Tíké ya'i ñamaa fu af Manase, daa ri bahaa ! »

¹⁹ Ndaa Boffa kaa'a'te won tih : « Mi yúhté baaha koy so', mi yúh yee paŋ mi ra. Manase bal ac ow gaan, te ri ay lah tali gaante ; ndaa ñeedí ay rii luk gaan te filooni, tali ay hen ginni tam dúmléh wë. »

²⁰ Na dagídf dī wa yiin fa ra, dī won tih : « Ay tīl nī bēy Israyel yahti dagídf ow raa, wa ay wonee deh : “Démīin yee pagídf Koo Efarayim a Manase ra cép doo na !” » Daaha, Yakop kèllídf tii Efarayim, míll'eté bi Manase.

²¹ Yakop antee won Suseef tih : « Mi hompe kotti kúl kē, ndaa Koope ot don na te ay ron wëegísídf feey fi caaccon.

²² Te do fi beh, mi wodte ro nī fu lungídfte koy-baappu : Sihem* fa beya' mi ya' yi Amoorra ra ac buu ; mi beya' ri kas ki so' a jépílí sē'. »

49

Unna míll'ë won Yakop ra

¹ Filoon fi baaha, Yakop dëekké koyyi, tēekídfte wë won wa tih :

* **48:22 48.22** *Sihem* : Di gin coosaan, hom filib feey fa nay lahee Efarayim a Manase fayu ra ; boffi wa Suseef hacuu na. Lahte bëewí habuu ri deh : *A do fi beh, mi wodte ro nī fu lungídfte koy-baappu : feey fi Sihem fa beya' mi ya' yi Amoorra ra...*

« Ēyí bééḡ, mi won ḡon iña nay lahe ḡon na fayura.

² Tēekí fīi sē' dee koyyi so'. Síkíríi sē', so' mi Israyel boffon.

³ Do fi Ruben, daa fu koy ki saawi so'.

Na lah mi ro ra, ḡeef mi lahte doole te ñif mi so' na múkē.

Daa fu luk koy-baappu doole a jom.

⁴ Fu mada' a húlbí basa' basoo !

Fanoha fanoh fu a ow di beleḡḡi so' sun fi tugal ki so' ra nēk

sēpíḡté sē' lool, daa tah fīi kēllíil koy-baappu.

⁵ Simewon a Léwí if a bēlgís : ñéerē'í wē poya' gin.

⁶ Mi fahaay bok a wa nuf múk ! Damaay mi ḡeefee tee'a' yi wa,

ndah wa bēemúté i ow haayluu wa ra,

te ḡosi nufa waa na ḡekke wa lec síl kot i naal fana.

⁷ Haaylohi misiga waa na ow mínéh yin na ra, tahan wa alkoh !

May woralsa' koyyi wa a séttí wē filiḡ Israyel, mi hasla' wa bééḡ gin Yakop.

⁸ Do fi Yudaa, koy-yaayyu ay roo kañ,

te koy-baappu ay roo sígímíḡ,

ndah biti bēewē na haa'uu ro ra ay yek fíyú.

⁹ Yudaa koy so', fu man fili gaynde fi baa

malohte ḡoorsohi níi na nimil faami ra nen !

Múumé fanoh hílsée rēe, daa kaañ rii kēlíḡ ?

¹⁰ Nguur ka ii koloh ya' Yudaa,

te duudi nguur ka ay home tali ní bín ayaa yíkíi
rë :

daa ri bëe' bëewë béeb ay ñee uni ra.

¹¹ Di ay poken mbaam fi tal béen,

pok koy ka ya' béenë lukki wun ra.

Di ay hosee búubí a béen, hosa' sabidoori a ñif
reseñ.

¹² Béen ay takil illí, miis naa'il síssí*.

¹³ Sabulon ay déké búk kisi fë, tígí ay lah teeraa
gaal,

te feey fi ay laf ní waal Sidon.

¹⁴ Isakaar mada' a mbaam fi lahte doole.

Fana' ri hanndal ki líkkí gélíkkë†,

¹⁵ dī otte biti tígë neɓpe hílsëe te gina wunte.

Di yera'te bíní séfëe, tahte légéy ñaam.

¹⁶ Dan ay aattiya' bëewí ti talli kayya Israyel nen.

¹⁷ Dan mada' a gon fa búk waala,

dī man ti hiliñ fa laroh kúyíď kë rë nen ;

ɗɔɓaa ri pënís fë kot rek, jégëe júlkiñëh keen.

¹⁸ Ēey Koo-Yahwee sëmlë' së' ! Daa fu yaakaari
so' !

¹⁹ I haa'oh yejuute Gaat na,

ndaa ri míllë'tée wëe lík, ñeete talli wa.

* **49:12 49.12** *Béen ay takil illí, miis naa'il síssí* : Di ébrë, bíníyú
deh : *Íllí ay luk béen luum, síssí luk miis naa'*. Iñyaa teeɓa' biti
bëe' ay caak yin. † **49:14 49.14** *hanndal ki líkkí gélíkkë* : Lahte
bëewí habuu ri deh : *hanndal gëcëngë*.

20 Gin Aseer ay loof nîi loof !
Feey fi ay dúhíd' ñami neba' buur.

21 Neftali mada' a fandaay fa fús baa ra ;
na lím koyyi wunna ra nen.

22 Suseef kilki na lím hom búk warla ra.
Ya' yi kilka yúukké tiŋ ka‡ !

23 I yeesoh kas tooñute ri, yejuute ri haa', yeesute
ri kas.

24 Ndaa dī hampe hélí kas ki híin, bi lah ri doole
te ri tarte ;

dī hampe hélí kas ki híin, bi habra' ri Koope fi
Gaana na jaamiyoh Yakop ra,

Koope fa na níid' rē,

bee na woh§ Israyel ra.

25 Koope fi boffu sēmlēe rē,
dī fa mín béeb rē barkela ro.

Démíin dī barkel ro a mulii caagi dúhē' sun,
a yi dúhē' keēñ feey.

Démíin dī barkel ro nîi fu keēñ te yuppa caak.

26 Iñi wunna pagid' Koope boffu ra luk yee mēssí
dúhē' danja ra,

wa luk alal mi dúŋŋée kíil nîi rē.

Do fi Suseef, dō fa paa' koy-baappu béeb sun ra,
démíin iñi wunni yaaha cép sun fu, ti dee pagira'
ri so' ra nen.

‡ 49:22 49.22 Bíníi ébrē è dēbēenē tasa'te lan. Lahte bēewí habuu ri deh : *Suseef mada' a cúmbúr mbaam fi dék luuf, hom búk warla ra ; koyyi mbaam fa homute araal dana.* § 49:24 49.24 bee na woh Israyel ra : Di ébrē, bíníyú deh : *daa ri la'i Israyel : Koope na wonuu La'i Gaani Israyel, daa ri wohohi Israyel.*

27 Benjsame mada' a baade fi sohoorte !

Baaba, dī ñam yee hap ri ra ;
finiin fin, dī woralsa' yii lah ri. »

28 Yaa daa bëewë yípú talli sabboo a ana yi
Israyel ra. Boffa wona' wa dah. Ow fi ow waa
na bééß, dī wonte ri unna millë' rí ríi won dā*.

29 Filoon fi unni yah, Yakop nahte koyyi won
wa tih : « So' nék, mi ee deefid' caacci so' búudé
rë ee, lah féhéyí nîi don haca' so' hëbís wë filið
kila† hom meey Eforon fi bëy tali Het dā :

30 daa ri kila Makpelaa bee jaannda' gini
Mamre di Kanaan ra. Abraham saam kila haca,
daa tah dī lom bani meeya Eforon fi bëy tali Het
na.

31 Daa ri tígë hacuu Abraham a Saara belebi ra
; tígë hacuu Isaak a belebi Rebekaa ra ; mi haca'
Leyaa tígí daaha bal.

32 Meeya a kila hom na ra lomuu Hetta na. »

33 Wona' Yakop koyyi na nîi wocce ra nék, dī
yedfohte tigel ka lússé, deefidte caacci.

50

Luuyi Yakop

1 Tígí daaha, Suseef líhëhté sun fi boffi kíp,
yabaalohte rii na, looyte ri nîi tallilaay muun.

2-3 Di antee nah boyoh ya homu faami ra yugus
búudé fë. Wa lahute waal sabay iniil (40) yugusi

* 49:28 49.28 dī wonte ri unna millë' rí ríi won dā : Lahte bëewi
habuu ri deh : dī dagidte ri. † 49:29 49.29 kila : Nunji yotu loo
la' te ow mín nêe haal (yotun yoto mbée deefun daaha).

búudé fí Yakop, ti dee baahuu wa ri nen*. Hente waal sabay paana (70), bëy Ésíp na looyu luuyi Yakop.

⁴ Gétë' yaa bééß rë, Suseef won dakki buur tih : « Hém neba' ron, mi faha' biti koon don wonid so' buur tih :

⁵ leba' bisi ra, baaso' húmú wonte so' biti dī hacce nuñi Kanaan ní wocce, te ri nahte so' ní mi añohte biti dī húl rëe may rii hacee na. Mi dan biti koon buur on so' ndín, mi pay haji baaso' ; luuya dúm rëe mi nimil. »

⁶ Léhinúu buur woli Suseef ra, buur won dakka tih : « Wëní Suseef tih, di húmú daga' ri ri boffi ní ri añohte, lah ri paya haca' ri na. »

⁷ Na saañ Suseef haji boffi ra, ñéerë' a dakki buur bééß, a bëewë lahu tii faam buur ra, a bëewí gaanni Ésíp bééß ;

⁸ Suseef a bëy faami bééß ñéerúu bal, a koy-baappi a bëy faam boffi bééß. Henay tunka a yuppa, wa heluy yin kay Gosen.

⁹ I wëtiir sah a soldaarri yaaguu pënis daa bedu Suseef. Duuli bëewë teem dī gaan !

¹⁰ Tílúu wë ní wa lahute Baacaa ya Peek fa ra, di énfí laahi Yurden, wa looyute na looyi misikke. Suseef looyte luuyi boffi waal paana daaha.

¹¹ Bëy Kanaanna dékú daaha ra, oluu wa bëy luuya Baacaa ya Peek fa, wonu tih : « Bee wadti hena luuy bëyí gaante Ésíp. » Tahte ní wa wonuu énfí Yurden daaha Abeel-Misrayim, daa ri : luuyi Ésíp.

* **50:2-3 50.2-3** Bëy Ésíp húmú kaa' biti búudé yah raa, wa húmú leefuu ri dúuléen a i yin heeflaa.

¹² Dee naha' ri Yakop ra, koyyi paguu ri dāaha :

¹³ wa kúrúté búudé fí Kanaan, hacute ri kila Makpela. Abraham húmú loma' kila a meeya jaannda' Mamre ra ya' Eforon Heda. Di húmú lom kila haca.

¹⁴ Woca' hacada ra, Suseef, koy-baappi a bëewë bedu wa luuyi boffi wa ra bëeë nimilute Ésíp.

Filoon fi húlí Yakop

¹⁵ Lahuu wa faam ra, koy-baappi Suseef na wonantuu filiḅ fi wa : « Mbaa bee húlë' baap bee ra Suseef ii yíssëh sun fi yen, yíllëh yii misiga húmú pagu yen ri ra ? »

¹⁶ Tígí daaha, wa woluute Suseef na wonu ri tih : « Na húlëy baap doom ra, won lah fun wonun ro tih :

¹⁷ fu yíid' dīi na, fu baal fun yii bos misiga húmú pagu ro fun ra. Kon fun na dagu ro, fu baal fun yii bos bah, ndée fun habu Koope fa na húmú jaamiyoh baap ra. » Léhínúu rí, Suseef yíppé afi na looy.

¹⁸ Koy-baappi daa míllúu payid' affi wa, hawuute feey, líhúuté fíyí wonu ri tih : « Fun ayeḅ ! Haba' fun ñaammu. »

¹⁹ Ndaa Suseef won wa tih : « Ngënë néekíñi yin soo na ! Mi Koope neh !

²⁰ Don húmú koluu pañi so' yin bos koon, ndaa Koo yídíssé rí yin wun. Di oluu ron ri, daa ri ñeya' ri daaha, nda ri mín tos ñiin caak.

²¹ Kon ngënë néekíñi : may kúf' doni koyyi ron. » Unna won wa Suseef ra yëellídté keeñni wa.

²² Suseef a bëy faam boffi homute Ésíy yii maañce. Suseef pesse kíil tíméer a kíil sabboo (110).

²³ Di otte níi séttí Efarayim ; baatte biti límúu koyyi Makiir fi Manase ra, wa tíkuté ɓaŋɗi†.

²⁴ Leɓa' bisi ra, Suseef won bëy faam boffi tih : « May húlé, ndaa hëbíi biti Koope ay ron habra' níi dúhíd' rën deh, kúd' dën gina gap ri Abraham, Isaak a Yakop, añohte ra.

²⁵ Gëpí sè' te don añohe biti bín fë rëe, don ii hel yuh yi so' deh ; lah kúrëelíi wë. »

²⁶ Na húl Suseef Ésíy rë, deef dī lahte kíil tíméer a kíil sabboo (110). Búudé fë yugusute níi mínéh yah, ɓekute kees, ɗapute kolom.

† 50:23 50.23 tíkuté ɓaŋɗi : Tígí ɓaŋɗa mín wona biti Suseef haba'te wa koyyi, ti deé húmú haba' Yakop koyyi ana yi Suseef, Efarayim a Manase, ti koyyi ra nen.

Séréel Ndút: Unni Koope

Ndut: Séréel Ndút: Unni Koope (New Testament+)

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ndut)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 16 May 2025 from source
files dated 16 May 2025

a3a1238b-9393-5875-a4c5-1d3f38537bfe